

Kauno technologijos universitetas

Ekonomikos ir verslo fakultetas

Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelis

Baigiamasis magistro projektas

Gražina Petkevičiūtė

Projekto autorė

Doc. dr. Šviesa Leitonienė

Vadovė

Kaunas, 2022

Kauno technologijos universitetas

Ekonomikos ir verslo fakultetas

Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelis

Baigiamasis magistro projektas

Apskaita ir auditas (6211LX037)

Gražina Petkevičiūtė

Projekto autorė

Doc. dr. Šviesa Leitonienė

Vadovė

Doc. dr. Kristina Kundelienė

Recenzentė

Kaunas, 2022

Kauno technologijos universitetas

Ekonomikos ir verslo fakultetas

Gražina Petkevičiūtė

Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelis

Akademinio sąžiningumo deklaracija

Patvirtinu, kad:

1. baigiamąjį projektą parengiau savarankiškai ir sąžiningai, nepažeisdama kitų asmenų autoriaus ar kitų teisių, laikydamasi Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo nuostatų, Kauno technologijos universiteto (toliau – Universitetas) intelektinės nuosavybės valdymo ir perdavimo nuostatų bei Universiteto akademinės etikos kodekse nustatytų etikos reikalavimų;
2. baigiamajame projekte visi pateikti duomenys ir tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti teisėtai, nei viena šio projekto dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar elektroninių šaltinių, visos baigiamojo projekto tekste pateiktos citatos ir nuorodos yra nurodytos literatūros sąrašė;
3. įstatymų nenumatytų piniginių sumų už baigiamąjį projektą ar jo dalis niekam nesu mokėjusi;
4. suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo ar kitų asmenų teisių pažeidimo faktui, man bus taikomos akademinės nuobaudos pagal Universitete galiojančią tvarką ir būsiu pašalinta iš Universiteto, o baigiamasis projektas gali būti pateiktas Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai nagrinėjant galimą akademinės etikos pažeidimą.

Gražina Petkevičiūtė

Patvirtinta elektroniniu būdu

Petkevičiūtė, Gražina. Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelis. Magistro baigiamasis projektas. Vadovė Doc. Dr. Šviesa Leitonienė; Kauno technologijos universitetas, Ekonomikos ir verslo fakultetas.

Studijų kryptis ir sritis (studijų krypčių grupė): Apskaita, Verslas ir viešoji vadyba.

Reikšminiai žodžiai: skaidrumas; atskleidimas; nevyriausybinių organizacija.

Kaunas, 2022, 67 p.

Santrauka

Temos aktualumas. Didėjant socialiniams poreikiams pasaulyje, vis svarbesnė tampa nevyriausybinių organizacijų įtaka. Tokių organizacijų tikslas nėra gauti kuo daugiau pajamų, tačiau veiklai vykdyti reikalingos lėšos, todėl išorės vartotojui sunku suprasti, kaip gyvuoja tokios organizacijos. NVO susiduria su išskirtiniais reikalavimais bei iššūkiais, siekiant sukurti ir išlaikyti pasitikėjimą, todėl galima teigti, kad pagrindinis tokių organizacijų tikslas yra veikti skaidriai, pateikti informaciją apie lėšų, gautų iš visuomenės ar privačių rėmėjų, tinkamą panaudojimą bei tokiu būdu išlaikyti savo rėmėjus. NVO skaidrumas plačiai analizuojamas mokslinėje literatūroje, tačiau nedaugelyje straipsnių tai analizuojama empiriškai (Moreno, Alcaide ir San Juan, 2016; Yasmin, Haniffa ir Hudaib, 2014), o pateikiami rezultatai nėra plačiai paaiškinami, neaiškūs vertinimo kriterijai, nėra bendros nuomonės, kurie rezultatai tiksliausiai apibūdina skaidrumą. Atlikta įvairių tyrimų, kuriais bandyta nustatyti, kokia informacija labiausiai veikia išorės vartotojus, besidominčius verslo įmonėmis, tačiau analogiškos informacijos apie NVO vertinimą yra nepakankamai. Taigi tai, kad nėra visuotinai priimto susitarimo, kaip įvertinti nevyriausybinių organizacijų skaidrumą, didina poreikį tirti.

Tyrimo objektas – nevyriausybinių organizacijų pateiktos finansinės ir nefinansinės informacijos vertinimas.

Tyrimo tikslas – sudaryti nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo, kaip finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimo, vertinimo modelį.

Pagrindiniai projekto rezultatai. Pagal nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelį atliktas veiklos skaidrumo vertinimas leidžia nustatyti organizacijos veiklos skaidrumo lygį. Norint tinkamai pritaikyti modelį ir įvertinti veiklos skaidrumą, yra būtina pereiti visus veiklos skaidrumo vertinimo etapus, o ypač svarbūs yra antrasis ir trečiasis etapai, nuo kurių priklauso viso veiklos vertinimo rezultatas, nes jei bus priimta klaidinga nuomonė apie skaidrumo požymio atskleidimo pilnumą, tada bus netinkamai nustatytos informacijos atskleidimo skaidrumo zonos, nuo kurių priklauso tolimesnis organizacijos vertinimas. Nuo pirmojo etapo priklauso, ar pasirinkta organizacija gali būti vertinama taikant sudarytą modelį, nuo antrojo bei trečiojo etapo priklauso veiklos skaidrumo lygio pagrindimas bei realumas. Ketvirtajame etape veiklos skaidrumo vertinimai yra matuojami bei nustatomas bendras organizacijos veiklos skaidrumo lygis, pagal kurį penktajame etape yra teikiami siūlymai ir rekomendacijos veiklos skaidrumo didinimui. Jei siūlymai nebus pateikti organizacijų vadovybėms, veiklos skaidrumo vertinimo modelis neturės realios galimybės prisidėti prie organizacijos veiklos skaidrumo lygio didinimo. Atliktas tyrimas atskleidžia sudaryto modelio tinkamumą vertinti Lietuvoje veikiančių NVO veiklos skaidrumą, finansinės ir nefinansinės informacijos kontekste.

Petkevičiūtė, Gražina. Model for Assessing the Transparency of Non-Governmental Organizations. Master's Final Degree Project. Supervisor Assoc. Prof. Dr. Šviesa Leitonienė; School of Economics and Business, Kaunas University of Technology.

Study field and area (study field group): Accounting, Business and Public Management

Keywords: transparency; disclosure; non-governmental organization.

Kaunas, 2022. Number of pages 67.

Summary

Relevance of the topic. With the growing social needs in the world, the influence of non-governmental organizations is becoming increasingly important. The aim of such organizations is not to generate as much revenue as possible, but the resources required to carry out the activities make it difficult for the external user to understand the existence of such organizations. NGOs face exceptional requirements and challenges to build and maintain trust, and it can be argued that the main purpose of such organizations is to operate transparently, provide information on the proper use of funds received from public or private donors, and thus retain their sponsors. NGO transparency is widely analyzed in the scientific literature, but few articles analyze it empirically (Moreno, Alcaide, & San Juan, 2016; Yasmin, Haniffa, & Hudaib, 2014), and the results presented are not widely explained, the evaluation criteria are unclear, and the results are the most accurate. describes transparency. Various studies have been carried out to determine which information is most relevant to external users interested in business, but similar information on the evaluation of NGOs is insufficient. Thus, the lack of a universally accepted agreement on how to assess the transparency of NGOs increases the need for research.

Object of the thesis - evaluation of financial and non-financial information provided by non-governmental organizations.

Aim of the thesis - to develop a model for assessing the transparency of the activities of non-governmental organizations as a disclosure of financial and non-financial information.

The main results of the research. The activity transparency assessment performed according to the NGO transparency assessment model allows to determine the level of transparency of the organization. In order to properly apply the model and assess the transparency of the activity, it is necessary to go through all the stages of the transparency assessment, especially the second and third stages, which determine the outcome of the full performance assessment. transparency areas for disclosure have been identified, on which further evaluation of the organization depends. The first stage determines whether the chosen organization can be evaluated using the developed model, the second and third stages determine the justification and reality of the level of transparency of activities. In the fourth stage, operational transparency assessments are measured and the overall level of organizational transparency is determined, according to which, in the fifth stage, suggestions and recommendations for increasing operational transparency are provided. If the proposals are not submitted to the management of the organization, the transparency assessment model will not have a real opportunity to contribute to the increase of the level of transparency of the organization. The study reveals the suitability of the model to assess the transparency of NGOs operating in Lithuania in the context of financial and non-financial information.

TURINYS

Lentelių sąrašas	6
Paveikslų sąrašas	7
Įvadas.....	8
1. Nevyriausybinių organizacijų samprata, veikla ir jos skaidrumo problematika.....	10
1.1. Nevyriausybinių organizacijų samprata ir veikla	10
1.2. Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumas bei skaidrumo jo vertinimo problematika	13
2. NVO veiklos skaidrumo vertinimo teoriniai sprendimai.....	17
2.1. Pagrindinės NVO veiklos skaidrumo tyrimų kryptys	17
2.2. NVO veiklos skaidrumo vertinimo kriterijai ir modeliai	24
2.3. NVO finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimas ir jo reglamentavimas Lietuvoje .	29
2.4. Konceptualus nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelis	33
3. Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo metodologija	39
4. Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo rezultatai	42
4.1. Pasirinktų NVO veiklos skaidrumo vertinimo rezultatai taikant sudarytą modelį	42
4.2. Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo rezultatų apibendrinimas ir rekomendacijos	57
Išvados	59
Literatūros sąrašas	61
Informacijos šaltinių sąrašas	65
Teisės aktai.....	67
Priedai.....	68

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Juridinių asmenų sąsajos su NVO	12
2 lentelė. Skaidrumo supratimo aiškinimas	13
3 lentelė. Ankstesnių NVO veiklos skaidrumo tyrimų apžvalga	17
4 lentelė. NVO veikos skaidrumo tyrimų apžvalga	25
5 lentelė. Kriterijai NVO veiklos skaidrumui įvertinti.....	27
6 lentelė. NVO veiklą reglamentuojantys teisės aktai	30
7 lentelė. Viešai prieinamos NVO informacijos vertinimas	35
8 lentelė. NVO Veiklos ataskaitos ar metinio pranešimo konceptuali vertinimo forma	35
9 lentelė. Viešai prieinamos informacijos vertinimas	40
10 lentelė. NVO veiklos ataskaitoje ar metiniame pranešime atskleidžiamos informacijos vertinimas	41
11 lentelė. Pagrindinė informacija apie NVO	42
12 lentelė. Pagrindinės NVO informacijos vertinimas	44
13 lentelė. Pateiktos NVO finansinės informacijos vertinimas	44
14 lentelė. NVO teikiamos nefinansinės informacijos vertinimas.....	46
15 lentelė. NVO valdymo informacijos atskleidimo vertinimas.....	47
16 lentelė. NVO ateities perspektyvų atskleidimo vertinimas	48
17 lentelė. Vizualus veiklos ataskaitos (metinio pranešimo) vertinimas	49
18 lentelė. NVO veiklos ataskaitoje ar metiniame pranešime atskleidžiamos informacijos vertinimas	50

Paveikslų sąrašas

1 pav. Viešojo, privataus ir trečiojo sektoriaus ryšys.....	11
2 pav. NVO santykiai su labdaros davėjais (pagal Zainon, Atan ir Bee Wah, 2011).....	32
3 pav. Konceptualus Nevyriausybinės organizacijos veiklos skaidrumo vertinimo modelis (sudarytas autorės)	34
4 pav. Viešosios įstaigos veiklos skaidrumo vertinimo modelis.....	36
5 pav. Asociacijos veiklos skaidrumo vertinimo modelis.....	37
6 pav. Labdaros ir paramos fondo veiklos skaidrumo vertinimo modelis	37
7 pav. Viešosios įstaigos „Žalgirio krepšinio centras“ veiklos skaidrumo lygio nustatymas.....	53
8 pav. Asociacijos „Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija“ veiklos skaidrumo lygio nustatymas	53
9 pav. Labdaros ir paramos fondo „Maisto bankas“ veiklos skaidrumo lygio nustatymas	54

Įvadas

Darbo aktualumas ir problematika. Didėjant socialiniams poreikiams pasaulyje, vis svarbesnė tampa nevyriausybinų organizacijų įtaka. Vykdydamos savo veiklą įmonės taip pat vis dažniau užmezga paramos ryšius ir bendradarbiauja su visuomeninio intereso organizacijomis ir socialinėmis iniciatyvomis tiek netiesiogiai, tiek tiesiogiai, t. y. per barterinius mainus (Valencia, Queiruga, González-Benito, 2015; Huang, Deng, Lu, 2020; Faber-Wiener, 2021). Nevyriausybinių organizacijos (NVO) įgydamos vis didesnę vaidmenį visuomenėje, ne tik aprėpia vis daugiau visuomenės problemų, bet ir susilaukia vis daugiau valstybės ir privataus sektoriaus dėmesio, taip gaudamos finansavimą toms problemoms, kurioms buvo skiriama nepakankamai dėmesio, ar nebuvo sprendžiamos visai (Gray, Javad., Power ir Sinclair, 2003). Tokių organizacijų tikslas nėra gauti kuo daugiau pajamų, tačiau veiklai vykdyti reikalingos lėšos, todėl išorės vartotojui sunku suprasti, kaip gyvuoja tokios organizacijos. Išsamios informacijos apie vykdomą veiklą perdavimas visuomenei yra pagrindinis skaidrumo elementas, nes NVO veikia visuomenės pasitikėjimo atmosferoje (David, Iluminada, Amparo, Miguel, 2018). NVO susiduria su išskirtiniais reikalavimais bei iššūkiais, siekiant sukurti ir išlaikyti pasitikėjimą, todėl galima teigti, kad pagrindinis tokių organizacijų tikslas yra veikti skaidriai, pateikti informaciją apie lėšų, gautų iš visuomenės ar privačių rėmėjų, tinkamą panaudojimą bei tokiu būdu išlaikyti savo rėmėjus.

Kad NVO atskleidžiama informacija būtų naudinga vartotojams, jų suinteresuotosios šalys turėtų turėti galimybę susidaryti aiškų supratimą apie vykdomą veiklą ir lėšų administravimą. Būtent tokiu atveju vartojamas terminas „skaidrumas“. Veiklos skaidrumą lemia skelbiama tiek finansinė, tiek nefinansinė informacija, todėl kiekvienas informacijos vartotojas turi suprasti, kaip tokia informacija pasinaudoti (Huang, Deng, Lu, 2020; Homara, Muhammad, 2020). Skaidrumo statuso nustatymas leidžia priimti nuostata, kad subjektas veiklą vykdo atsakingai ir sąžiningai, vadovaudamasis teisės aktais, veda tvarkingą apskaitą. 2016 m. „Transparency International“ vykdytame tyrime apie NVO skaidrumą Lietuvoje išsiaiškinta, kad absoliuti dauguma NVO organizacijų mano, jog skaidriai veikianti organizacija yra būtina remiama daugiau nei vieno finansuotojo, skelbia veiklos ataskaitas viešai, viešina daromą įtaką valdžios institucijoms bei atskleidžia visas gautas lėšas, tačiau išlieka neatsakytas klausimas, kaip tokią informaciją reikia traktuoti, ko reikia, kad būtų galima suprasti, ar finansinėse ataskaitose pateiktais duomenimis galima pasitikėti ir kaip vartotojui pasitikėti, kad jo paaukotos lėšos ar skirtas laikas organizacijai nukeliavo ten, kur ir turėjo.

Nors NVO ir jų vykdoma veikla nėra nauja sritis, Lietuvoje pradėta reglamentuoti 1992 m., jų reglamentavimas nėra galutinai ir aiškiai apibrėžtas – nėra vieno ir aiškaus teisės akto, reglamentuojančio tokių organizacijų atskaitomybę bei teisinį statusą. Taip pat verta paminėti, kad nėra bendrų kriterijų ir sutarimo, kaip būtų galima įvertinti NVO veiklos skaidrumą (Albarracin, Rodriguez, Gutierrez, Labela ir Martinez, 2021), tačiau yra keli orientaciniai rodikliai, tinkantys daugeliu atvejų. NVO skaidrumas plačiai analizuojamas mokslinėje literatūroje, tačiau nedaugelyje straipsnių tai analizuojama empiriškai (Moreno, Alcaide ir San Juan, 2016; Yasmin, Haniffa ir Hudaib, 2014), o pateikiami rezultatai nėra plačiai paaiškinami, neaiškūs vertinimo kriterijai, nėra bendros nuomonės, kurie rezultatai tiksliausiai apibūdina skaidrumą. Visuomenės pasitikėjimas yra esminis bet kurios ne pelno siekiančios organizacijos tikslas, bet tam reikalingas besąlyginis skaidrumas (Homara, Muhammad, 2020). Atlikta įvairių tyrimų, kuriais bandyta nustatyti, kokia informacija labiausiai veikia išorės vartotojus, besidominčius verslo įmonėmis, tačiau analogiškos

informacijos apie NVO vertinimą yra nepakankamai. Taigi tai, kad nėra visuotinai priimto susitarimo, kaip įvertinti nevyriausybinių organizacijų skaidrumą, didina poreikį tirti.

Tyrimo problema – kaip įvertinti nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumą ir kaip žinoti, kad gauti rezultatai yra reikšmingi?

Tyrimo objektas – nevyriausybinių organizacijų pateiktos finansinės ir nefinansinės informacijos vertinimas.

Tyrimo tikslas – sudaryti nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo, kaip finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimo, vertinimo modelį

Tyrimo uždaviniai:

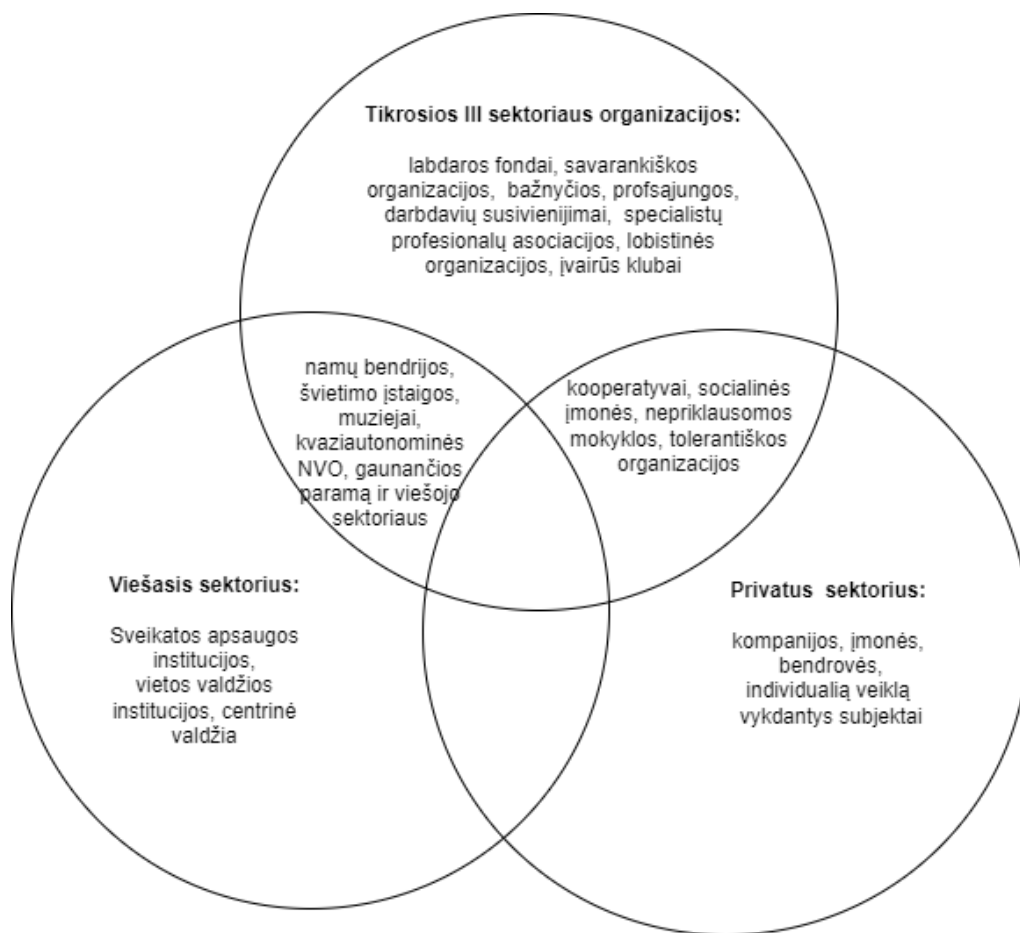
1. išanalizuoti NVO sampratą, NVO veiklai keliamus reikalavimus ir jos skaidrumo problematiką;
2. susisteminti NVO veiklos skaidrumo vertinimo tyrimus bei metodus;
3. sudaryti koncepcinį NVO veiklos skaidrumo, kaip finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimo, vertinimo modelį;
4. pagal sukurtą NVO veiklos skaidrumo vertinimo modelį atlikti pasirinktos organizacijos skaidrumo vertinimą ir pateikti pasiūlymus skaidrumui didinti.

1. Nevyriausybių organizacijų samprata, veikla ir jos skaidrumo problematika

1.1. Nevyriausybių organizacijų samprata ir veikla

Šiuolaikinę XXI a. valstybę įprastai sudaro trys sektoriai: *viešasis*, dar vadinamas valstybės ir savivaldybės biudžetų išlaikomų institucijų visuma, *privatus (verslo)* – šalies ūkio dalis, tenkinanti privačius interesus gauti pelno ar pajamų, bei *nevyriausybinių organizacijų* – su jokia vyriausybe ryšiais nesusiję savanoriški asmenų arba organizacijų susivienijimai (savanoriškai įkurtos piliečių asociacijos, labdaros ar paramos fondai, viešosios įstaigos, religinės bendruomenės ir bendrijos) (NOIPC, 2012, „Visuotinė lietuvių enciklopedija“, 2022). Apibendrintai NVO gali būti traktuojamos kaip ne valdžios įsteigtos ne pelno siekiančios organizacijos, veikiančios visuomenės labai ir gerovei, neretai vadinamos organizacija, institucija ar juridiniu asmeniu. NVO dėl reikalingo finansavimo neišvengiamai tarpininkaujant su viešuoju ir privačiu sektoriais orientuotos į visuomeninės veiklos vykdymą, piliečių įtraukimą į vykdomą veiklą, tokiu būdu piliečiams suteikti galimybę prisidėti prie aktualių, socialinių ar globalių problemų gvildenimo ir sprendimo. Dėl tokių organizacijų veiklos pobūdžio ir nepriklausomybės nuo valdžios ir privataus sektoriaus, pradėtas vartoti terminas trečiasis sektorius (Hudson, 2009; Hodges, Howies, 2017).

Nevyriausybinių organizacijų gali būti suvokiamos siaurąja ir plačiąja prasme. Plačiąja prasme nevyriausybinių organizacijų – tai bet kuri pelno nesiekianti organizacija, kurios tiesiogiai nekontroliuoja valdžios institucijos. Į šią grupę patenka gana platus ratas organizacijų: visos nevalstybinės viešosios įstaigos, fizinių ir juridinių asmenų asociacijos, fondai, religinės bendruomenės, profesinės sąjungos, atskirų profesijų asociacijos, studentų atstovybės, tam tikro sektoriaus verslo įmonių asociacijos, pramonės, prekybos ir amatų rūmai, žemės ūkio rūmai ir net politinės partijos. „Nevyriausybinių organizacijų terminas plačiausia prasme gali apimti net bažnytines (konfesines) organizacijas, profesines sąjungas, savišalpos kasas, kooperatyvus, nepriklausomas visuomenės informavimo priemones ir nepriklausomas švietimo įstaigas, taip pat neformalius judėjimus“ (Lee, 2010; NISC, 2017). Tuo tarpu siaurąja prasme nevyriausybinių organizacijų suprantamos, kaip nuo valstybės institucijų, politinių partijų, profesinių sąjungų, privačių juridinių asmenų ir religinių bendruomenių nepriklausomos, t. y. „grynosios organizacijos“, kurios atitinka toliau aptariamus pagrindinius nevyriausybinių organizacijų požymius (Gineitienė, Vaidelienė, Vaisvalavičiūtė, 2009). Nors įmonės skirstomos į tris kategorijas, tam tikros įstaigos, įmonės ar organizacijos dėl vykdomos veiklos specifikos gali būti traktuojamos tarpinėse kategorijose (1 pav.)

1 pav. Viešojo, privataus ir trečiojo sektoriaus ryšys

(Šaltinis: Vorevičienė, (2016) pagal Hudson (1995))

Nors NVO traktuojamos kaip nuo valstybės nepriklausomos įmonės, pagal Šimašių (2000), viešąjį ir šį trečiąjį sektorių galima sujungti šiais aspektais:

- parama – valstybė ir savivaldybė nevyriausybinėms organizacijoms teikia tiek finansinę, tiek materialinę paramą; parama teikiama ne centralizuotai, bet per įvairias kultūros, socialines ir kitas institucijas;
- viešųjų paslaugų pirkimai – tai alternatyva paramai. Už suteiktas lėšas nevyriausybinės organizacijos turi įgyvendinti numatytus tikslus ir uždavinius. Šios paslaugos turi būti perkamos viešai;
- politinės konsultacijos – tai nevyriausybinių organizacijų įtraukimas į valstybės ir savivaldybių valdymą. Tam naudojami įvairūs mechanizmai, o daugiausia oficialių konsultacinių tarybų kūrimas, konsultacijos su NVO priimant sprendimus, kiek tai susiję su jų veiklos sfera.

Viešasis, privatus ir trečiasis sektorius bendradarbiaudami tarpusavyje privalo laikytis tų pačių skaidrumo reikalavimų, nes priešingu atveju rizikuoja prarasti patikimumą – svarbiausią pasitikėjimo sąlygą, taigi ir savo reputacijos pagrindą; dėl skaidrumo ir taisyklių stokos ar savanoriškų įsipareigojimų nevykdymo (Hodges, Howies, 2017; Faber-Wiener, 2021). Kiekvienas bendradarbiavimas turi būti apibrėžtas atitinkamomis taisyklėmis ir sutartimis, kad bendradarbiavimo

metu priimti sprendimai būtų suprantami visiems dalyviams išoriniam pasaulyje vienodai, nekeliant interpretacijų. Salomon'as, Sokolowski'is ir List'as (2000), siekdami apibendrinti skirtingus NVO apibrėžimus, nustato joms būdingus bruožus:

- organizacijos forma – turi patvirtintą struktūrą bei procesus, įregistruotos kaip juridinis asmuo;
- privatumas – nors organizacijos gauna paramą iš valstybės bei bendradarbiauja su jomis, jos nėra valstybinių institucijų dalis ir turi laisvę veikti ir priimti sprendimus;
- pelno neskirstymas – gali siekti pelno, tačiau visas gautas pelnas skiriamas tolesnei organizacijos veiklai ir jos tikslams įgyvendinti;
- savivalda – organizacijos pačios kontroliuoja savo veiklą, už planavimą ir vykdymą atsakingi NVO valdymo organai;
- savanoriškas dalyvavimas – organizacijų veikla grindžiama savanorišku (neatlygintinu) darbu bei savanoriška parama.

Taip pat būtina pabrėžti, jog tyrėjai kalbėdami apie nevyriausybinės organizacijas įprastai turi omenyje, jog tai nepolitinė, nereliginė ir ne pelno siekianti organizacija vienu metu (Gray, Javad., Power ir Sinclair, 2003; Salamon, Sokolowski ir List, 2003).

NVO „Kurk Lietuvai“ duomenų bazės koncepcijoje (2017) pateiktas NVO segmentavimas padeda galutinai apibrėžti NVO esmę (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Juridinių asmenų sąsajos su NVO

Neturėtų būti laikomi NVO	Neturėtų dalyvauti NVO valdymo procese arba dalyvauti tik iš dalies	Asociacijos, viešosios įstaigos bei labdaros ir paramos fondai, kurie galėtų būti laikomi NVO
<p>Pagal teisinę formą: tradicinė religinė bendruomenė ar bendrija; profesinė sąjunga; šeimyna; bendrija ir kt. turto valdymo tikslu susibūrusios organizacijos. Pagal kitus kriterijus: Profesionalios sporto organizacijos; Atskiru įsakymu įsteigtos organizacijos.</p>	<p>Valstybė ar savivaldybė; Pelno siekiantys juridiniai asmenys; Kiti juridiniai asmenys, nelaikytini NVO.</p>	<p>Fizinių asmenų įsteigtos organizacijos; Kitų NVO įsteigtos organizacijos; Religinių bendruomenių ir bendrijų įsteigtos organizacijos.</p>

Pagal 1 lentelėje pateiktą segmentavimą galima daryti išvadą, kad valstybės ir (ar) savivaldybės, verslo subjektai, profesionalaus sporto organizacijos, atskiru įsakymu įsteigtos organizacijos ar bendrijos ir kitos turto valdymo klausimu įsteigtos organizacijos ir šeimos turėtų būti mažiausiai išitraukusios į NVO valdymą. Pagal Lietuvos Respublikos NVO plėtros įstatymą Nr. XII-717, juridiniai asmenys gali būti laikomi NVO, jeigu turi ne daugiau negu 1/3 balsų visuotiniame dalyvių susirinkime. Tačiau grįžtant prie 1 lentelėje pateikto segmentavimo, manytina, kad NVO steigėjais (ir valdytojais) galėtų būti religinės bendruomenės ir bendrijos teisinę formą turintys juridiniai asmenys.

Salomon'as, Hems'as ir kt. (2000) pabrėžia, jog ne visuomet NVO pirminė funkcija – socialinis kapitalas. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-950

patvirtintame „Nevyriausybių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2021 metų veiksmų plane“ (2020) nurodoma, kad NVO veiklos sritys ir vykdomos funkcijos apima paslaugų teikimą socialinėje, švietimo, kultūros srityse, naujų iniciatyvų propagavimą, pagalbą neįgaliesiems, žmogaus teisių apsaugą ir taip toliau.

Dėl šios priežasties, dažnai pagrindiniu vertinimo rodikliu tampa ne konkretūs finansiniai rodikliai, o dėl tikslų įgyvendinimo esantys savanoriai. Tokiu atveju organizacijos pobūdžio specifika ir nevyriausybių organizacijų vaidmuo yra svarbiausi vertinant jų veiklą ir vaidmenį.

Apibendrinant NVO veiklos aspektus, galima daryti išvadą, kad NVO veikla apima kur kas daugiau nei visuomenės grupių vienijimą, paslaugų teikimą visuomenei. Pagrindinė NVO veikla yra bendradarbiavimas su kitais sektoriais, siekiant, kad būtų ugdomas pilietiškumas, socialinių problemų sprendimas.

1.2. Nevyriausybių organizacijų veiklos skaidrumas bei skaidrumo jo vertinimo problematika

Norint išanalizuoti nevyriausybių organizacijų skaidrumą verta atsižvelgti į skaidrumo termino ištakas.

2 lentelė. Skaidrumo supratimo aiškinimas

Šaltinis, Metai	Pateikiamas paaiškinimas
Charity Navigator, 2021	organizacijos išipareigojimas arba noras skelbti ir padaryti prieinamus svarbius duomenis apie organizaciją.
Eilifsen, Hamilton, Messier, (2020)	mastas, kuriuo investuotojai gali lengvai pasiekti reikalingą finansinę informaciją apie įmonę, pvz., kainų lygius, rinkos gylį ir audituotas finansines ataskaitas. Investuotojai taip pat reikalauja skaidrumo su investicinėmis įmonėmis ir fondais, apimant įvairius mokesčius, kurie jiems bus taikomi.
Rodriguez, Gutierrez, Albarracin, 2021	aiškiai paaiškinti savo tikslus ir parodyti būdus, kurie yra naudojami jiems pasiekti. Tai apima administracines procedūras, komunikacijos veiklą, apskaitos darbus ir daug daugiau.
Peterson, 2020	skaidrumas paprastai laikomas esminiu dalyku gero valdymo ir sėkmingų grįžtamojo ryšio sistemų reikalavimu.
Certified Public Accountants, 2017	platus aktualios, patikimos informacijos apie organizacijos veiklą, finansinę padėtį ir valdymą prieinamumas. Skaidrumas yra pasitikėjimo stiprinimo priemonė; kuo skaidresnė organizacija, tuo labiau pasitikės visuomenė, donoriai ir reguliavimo institucijos.
Barlow, 2017	Skaidrumas lemia privatų ir visuomenės pasitikėjimą, taip pat teigiamą reputaciją. Skaidrumas yra gera praktika, leidžianti organizacijoms pirmauti, kad jos atitiktų būsimas teisės aktų laikymosi taisykles.
Transparency International, 2009	valdžios, įmonių, organizacijų ir individų veiklos charakteristika, kai veikla, planai, finansavimas ir kita informacija yra pateikiama viešai ir aiškiai.
Florini, 2007	Pašaliniams asmenims prieinamos informacijos laipsnis, leidžiantis jiems turėti susidaryti nuomonę priimant sprendimus ir (arba) įvertinti viešai neatskleistų asmenų priimtus sprendimus.
Churchwell, 2003	informacijos, kurią įmonė pateikia įvairiems dalyviams, įskaitant akcininkus ir kitus kapitalo tiekėjus, tiekėjus, klientus, darbuotojus, tiekėjus, klientus, darbuotojus ir t. t, kiekį ir kokybę.
Sturges, 2004	Atvira vyriausybė ir visuomenės kontrolė; laisva prieiga prie informacijos; viešojo intereso gynimas informuojant apie pažeidimus; finansinė atskaitomybė ir auditas; laisva ir nepriklausoma spauda, praktikuojanti tiriamąją žurnalistiką; stipri pilietinė visuomenė

Skaidrumo sąvoką apibrėžti yra gana sunku, skaidrumo termino reikšmė paprastai laikoma savaimine suprantama ir vartojama be aiškaus apibrėžimo ar ribų (Wehmeier, Raaz, 2012). Anglų kalboje vartojamo termino *transparency* šaknis yra lotyniškas žodis *transparentem*, reiškiantis „matyti šviesą

kiaurai“. Socialinių mokslų tyrėjai metaforiškai perėmė šį apibrėžimą, kad apibūdintų suinteresuotųjų šalių gebėjimą peržvelgti privačią informaciją, tačiau literatūroje apie ne pelno siekiančias organizacijas nėra vieno apibrėžimo (žr. 2 lentelė), kuris leistų tiksliai ir aiškiai apibrėžti skaidrumo sąvoką ir tai yra viena sudėtingiausių problemų, su kuria susiduria trečiasis sektorius. Siekiant atskleisti esmines skaidrumo sąvokos ypatybes, tikslinga apžvelgti moksliniuose šaltiniuose pateikiamus šios sąvokos apibrėžimus. Skaidrumo vertė yra numanoma tame, kad skaidriai atskleidus NVO informaciją suinteresuotosioms šalims turėtų būti suteikta atitinkama ir patikima informacija (Farwell, Shier, Handy, 2019). Taip pat aukštas skaidrumo lygis sustiprina rėmėjų pasitikėjimą organizacija, tad natūralu, kad aukštas atskleidimo lygis rėmėjams ir kitoms suinteresuotosioms šalims gali būti signalas, jog organizacijoje yra tvirtas ir geras valdymas, nes bandymai slėpti informaciją parodo, jog kažkas yra galimai negerai (Merlo, Eisingerich, Auh, Levstek, 2018; Matsuoka, Gonzales, 2021).

Kaip matoma pagal 2 lentelėje pateiktus skaidrumo suvokimo aiškinimus, bendras daugumos skaidrumo apibrėžimų faktorius yra nuostata, kad informacija turi būti atskleista, kad ji būtų skaidri, t. y. nevaržoma prieiga visuomenei gauti patikimą, aiškia, išsamia ir laiku pateikiamą informaciją. Skiriasi tik kontekstas, kuriame pateikiama skaidrumo reikšmė. Apibendrinant moksliniuose šaltiniuose pateiktą skaidrumo sampratą galima teigti, kad skaidrumas yra sudarytas iš daugybės, vienas nuo kito priklausančių elementų: sąžiningumo, atvirumo, aiškumo, patikimumo, išsamumo, aktualumo, prieinamumo, atsakomybės, atskaitomybės ir kt. Tačiau iš tikrųjų ne pats skaidrumas yra svarbiausias dalykas. Skaidrumas yra svarbus, nes jis turi tikslą, kad reikšminga informacija būtų atskleista. Atskaitomybė yra priešastis, kodėl skaidrumas yra diegiamas į viešąsias organizacijas ir įmonių valdymo sistemas. Terminas „atskaitomybė“ apima informacijos atskleidimą atsakant į suinteresuotųjų šalių susirūpinimą, leidžiantį jiems dalyvauti organizuojant ir vertinant savo veiklą (David, Iluminada, Amparo, Miguel, 2018). Taigi galima teigti, kad skaidrumas ir atskaitomybė yra dvi tiesiogiai susijusios sąvokos, skaidrumas yra būtina atskaitomybės sąlyga įvertinat kiek informacijos NVO atskleidžia, o tai prisideda prie atskaitomybės ir skaidrumo, kuris yra ypač aktualus trečiajame sektoriuje. NVO, kurios atskleidžia informaciją rodo, kad jos yra gerai valdomos, sugeba paaiškinti gautų lėšų panaudojimą ir viešai deklaruoti informaciją (Matsuoka, Gonzales, 2021).

Šiuolaikinėse finansų rinkos reikalaujama, kad viešosios organizacijos pateiktų tam tikrą finansinę informaciją viešai. Tačiau tokios informacijos prieinamumas kapitalo teikėjams, tiekėjams, klientams ir kitoms suinteresuotosioms šalims gali labai skirtis įvairiose įmonėse (David, Iluminada, Amparo, Miguel, 2018). Daugelis nevyriausybinų organizacijų jaučiasi priverstos slėpti tiesą nuo visuomenės arba informaciją pateikti labai apibendrintai, kad išliktų konkurencingos finansavimo rinkoje, kurią lemia vis didėjantys nevyriausybinų organizacijų rėmėjų lūkesčiai ir spaudimas. (Rodriguez, Gutierrez, Albarracin, 2021). Kaip pavyzdys skirtingo informacijos viešinimo – finansinių ataskaitų pateikimas registru centrai ir finansinių ataskaitų pateikimas tiesiogiai suinteresuotosioms šalims. Suharyono (2019) teigimu, ne pelno organizacijai susidūrus neigiamą įtaką reputacijai darančia situacija, valdybai būtina nedelsiant imtis veiksmų, kad atgautų visuomenės pasitikėjimą. Kai valdybos atsisako dalytis informacija su rėmėjais ar visuomene, iškeliamos raudonos vėliavos, žmonės pradeda klausinėti ir domėtis, ką jie bando nuslėpti. Net jei pelno nesiekianti organizacija neturi ko slėpti, skaidrumo neišlaikymas kelia susirūpinimą. Tačiau to galima išvengti, jei yra puoselėjamas skaidrumas.

Skaidrumas padeda užtikrinti, kad parama per NVO pasiektų tuos, kuriems jos reikia, ir suteikia tam tikrą apsaugą pagalbos gavėjams. Todėl svarbu, kad skaidrumo procesai tam tikru būdu atspindėtų, kaip pagalbos gavėjai mano, kad jų poreikiai yra tenkinami. Išsamios skaidrumo procedūros gali būti brangios ir atimti daug laiko. Bastid'ą Albaladejo (2019) teigimu, labdaros organizacijų tiesiog būdavo prašoma pranešti apie surinktus, išleistus pinigus, pasiektų klientų skaičių ir susijusias administracines išlaidas. Dabartinė nevyriausybinų organizacijų bendruomenė pripažįsta, kad daugeliui suinteresuotųjų šalių reikia kelių skaidrumo užtikrinimo metodų. Skaidrumo metodai gali būti vidiniai vertinimai, išoriniai auditai, skundų nagrinėjimo procedūros, poveikio aplinkai vertinimai, specialios suinteresuotųjų šalių apklausos arba socialinis auditas. Skaidrumas laikomas subjektyviu rodikliu, sunku kiekybiškai įvertinti abstrakčias idėjas, tokias kaip „įgalinimas“ ir „sąmoningumas“, tačiau būtina stebėti tokių projektų pažangą. Neatidėliotinų rezultatų paieška taip pat gali reikšti trumpalaikių sprendimų paiešką arba „primygtinai reikalaujama iškasti sodinuką ir iširti jo šaknis, kol jis gali duoti vaisių“ (Edwards, Hulme, 1996). „Charity Navigator“, didžiausia ir patikimiausia ne pelno siekianti vertintoja pasaulyje teigia, kad labdaros organizacijos, kurios yra atsakingos ir skaidrios, labiau elgiasi sąžiningai ir mokysis iš savo klaidų, nes nori, kad aukotojai žinotų, jog yra patikimi. Paprastai tariant, labdaros organizacijos, kurios vadovaujasi geriausiu valdymu, gerų santykių su rėmėjais palaikymu, rečiau užsiima neetiška ar neatsakinga veikla. Todėl rizika, kad labdaros organizacijos netinkamai panaudos aukas, turėtų būti mažesnė nei labdaros organizacijų, kurios nesiima tokios praktikos.

Skaidrumas visų pirma suprantamas kaip galimybė vertinti valdžios ir viešojo valdymo institucijų veiklą. Tačiau kad būtų įmanoma įvertinti, ar pateikiama informacija prisideda prie skaidrumo, yra būtina žinoti pagrindinius skaidrumo elementus. Analizuojant skaidrumo sąvoką kaip dedamieji elementai buvo išskirti sąžiningumas, atvirumas, aiškumas, patikimumas, išsamumas, aktualumas, prieinamumas, atsakomybė, atskaitomybė ir kt., tačiau kai yra kalbama apie atskaitomybės skaidrumą, yra išskiriami konkretesni, organizacijoms tinkami elementai. Sturges'as (2004) kaip viešojo skaidrumo elementus išskiria atvirą valdžią ir visuomenės kontrolę, laisvą prieigą prie informacijos, viešojo intereso gynimą, finansinę atskaitomybę ir auditą, tiriamąją žurnalistiką bei pilietinio sektoriaus kampanijas.

Pasak Bastid'ą Albaladejo (2019), skaidrumo kokybė gali būti užtikrinta tada, kai jis atitinka tam tikrus reikalavimus:

- skaidrumo matas pateikia aiškia, lakonišką ir lengvai suprantamą informaciją;
- (ne)skaidrumas yra grindžiamas objektyvia, pagrįsta informacija;
- skaidrumo vertinimo kriterijai ir rezultatas gali būti palyginami.

Tačiau net pateikiant visą aukščiau nurodytą informaciją negalima įvertinti, ar organizacija yra skaidri. Vishwanath'as ir Kaufmann'as (2001) teigia, kad skaidrumo rezultatų vertinimas yra labai sudėtingas, subjektyvus ir dažnai nepalyginamas matas, todėl skaidrumo vertinimas labai priklauso nuo pateikiamos informacijos kokybės ir atitikimo. Net jei tada, kai bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis vykdomas tik tuo atveju, jei jos įrodo minimalų skaidrumo lygį, yra labai sunku įsitikinti, ar pateikiama informacija yra tiksli ir nekelia abejonių, ar informacija galima besąlygiškai pasitikėti. Todėl galima priimti išvadą, kad pagrindinės tinkamos informacijos savybės yra viešas prieinamumas, objektyvumas, tinkamumas, išsamumas, patikimumas bei tikslumas.

Apibendrinant galima teigti, kad NVO yra organizacijos, kurios pagal skirtingas teises formas yra steigiamos ne ekonominiam pelnui gauti, o socialinėms vertybėms teikti. Vadinasi, jų nauda turi būti suprantama kaip socialinė nauda. Šios organizacijos turi turėti aiškią tvarką bei stiprią atskaitomybę, kas leistų užtikrinti aukštą skaidrumo lygį.

2. NVO veiklos skaidrumo vertinimo teoriniai sprendimai

2.1. Pagrindinės NVO veiklos skaidrumo tyrimų kryptys

Siekiant išanalizuoti skaidrumo tyrimo tematika atliktus moksliniu tyrimus atlikta empirinė lyginamoji literatūros analizė, kurios rezultatai pateikti 3 lentelėje. Atlikus tyrimų analizę galima pastebėti, kad atliekami labai skirtingi tyrimai, analizuojami skirtingi veiksniai.

3 lentelė. Ankstesnių NVO veiklos skaidrumo tyrimų apžvalga

Autoriai (metai)	Tyrimo esmė	Tyrimo metodas	Rezultatai
Burger, Owens, 2010	Savarankiškai pateikti duomenys, skirti skaidrumui analizuoti NVO Ugandoje, naudojant anketą informacijai apie organizacijos struktūrą, finansus ir veiklą rinkti; interviu su bendruomenės tiksline grupe, siekiant išsiaiškinti, kaip organizacijas vertina bendruomenės nariai.	Pirsono-chi kvadrato testas.	Pranešama, kad sektoriaus skaidrumo ir atskaitomybės lygis buvo pakankamai aukštas. 85 % NVO, rengusių metines ataskaitas, tvirtino, kad jos buvo prieinamos visuomenei paprasčiau. NVO, teigiančios, kad yra skaidrios, dažnai gali pateikti netikslią informaciją, kad parodytų palankesnę nuomonę.
Gandía, 2011	Atliktas empirinis tyrimas naudojant siūlomą informacijos atskleidimo modelį, skirtą svetainių raidai, siekiant pagerinti atskaitomybę ir skaidrumą. Šio tyrimo imtis buvo atrinkta iš CONGDE įvertintų organizacijų.	Atskleidimo indeksas ir patikimumo analizė remiantis Cronbacho alfa.	Rėmėjai yra tiesiogiai susiję su internete atskleidžiamos informacijos kiekiu. Savanoriškas informacijos atskleidimas suteikia pasitikėjimą ir informacijos, kuri yra aktuali esamiems ir potencialiems rėmėjams.
Rodríguez, Pérez, Godoy, 2012	Tirta 130 nevyriausybinė organizacijų, kurias savanoriškai išanalizavo Lojalumo fondas, buvo panaudota norint gauti reikiamą informaciją savo tinklalapiuose.	Atskleidimo indeksas (DI) ir daugiamačė tiesinės regresijos analizė.	Ispanijos nevyriausybinių organizacijos retai naudojasi internetu informacijai atskleisti. Reikia daugiau atskaitomybės mechanizmų, skatinančių internetą kaip bendravimo ir sąveikos priemonę.
Yasmin, Hani, Hudaib, 2014	Tyrimo instrumento sukūrimas, siekiant užfiksuoti skaidrumą per patikėtinių metinės ataskaitos kokybinės charakteristikas ir atskaitomybę pagal rekomenduojamos praktikos pareiškimą ir Stewart sąskaitų skalę (1984) (Stewart, JD (1984).	Parametrinis nepriklausomos imties t testas ir neparimetrinis Mann-Whitney U testas.	Trūksta išpareigojimo vykdyti esminę atskaitomybę dėl kelių priežasčių: Didelis rėmėjų pasitikėjimas, menka informacijos paklausa iš suinteresuotųjų šalių, vidinės organizacijų problemos, susijusios su organizacijos struktūra ir kultūra, vidinio profesionalumo trūkumas.
Zainon, Atan, Bee Wah, 2014	Išnagrinėti Malaizijos NVO atskleidimo mastą lemiančius veiksnius ir įvertinti jų įtaką atskaitomybei ir skaidrumui.	Apklausa, regresinė analizė	Rezultatai rodo, kad išorės auditorių buvimas skatina geresnę ataskaitų teikimo praktiką.
Harris, Neel, 2018	Ištirti ne pelno organizacijų skaidrumo praktiką per didžiausią ir plačiausiai pripažintą viešai prieinamą ne pelno informacijos saugyklą GuideStar.org	Du daugiamačiai modeliai: loginė regresinė analizė ir (OLS) regresinė analizė.	Organizacijos, turinčios stipresnę valdymą, geresnius rezultatus ir profesionalius darbuotojus, siejamos su didesniu skaidrumu. Finansuotojai reaguoja į padidėjusį skaidrumą didindami finansavimą organizacijoms, kurios atskleidžia daugiau informacijos. Skaidrumas ne pelno sektoriuje yra pridėtinė vertė pagrindinėms suinteresuotosioms šalims.
Lopes-Arceiz, Torres, Bellostas, 2019	Siekiant patikrinti informacijos atskleidimo internete vaidmenį, įvertinama struktūrinių lygčių modelių rinkinys. Šiuose modeliuose analizuojamas netiesioginis atskleidimo	Atvejų analizė, kovariacijos matrica, patvirtinamoji faktorių analizė.	Naudodami duomenis iš 252 Ispanijos viešųjų ne pelno organizacijų 2012–2016 m., autoriai nustatė, kad įmonių valdymo praktikos plėtra savaime nėra galinčių pagerinti šių organizacijų

	internete poveikis įmonės valdymo ir finansinės padėties, apibrėžiamos veiklos rezultatais, finansavimu ir investicijomis, ryšiui.		finansinę padėtį. Šiuos patobulinimus galima pasiekti tik skatinant informacijos atskleidimą internete.
David, Iluminada, Amparo, Miguel, 2018	Tyrimas prisideda prie literatūros apie NVO skaidrumą, pasiūlydamas indeksą, kuriuo matuojamas šių organizacijų vykdomų projektų informacijos skaidrumas.	Indeksas sudarytas per techninę, finansinę ir taikymo dimensijas.	Indeksas fiksuoja tris informacijos apie projektus dimensijas (techninę, finansinę ir apimties) ir leidžia: analizuoti projektų portfelio skaidrumo lygį, nustatyti konkrečius aspektus, kuriuos būtų galima patobulinti kiekvienoje organizacijoje, atlikti palyginimus tarp organizacijų.
Farwell, Shier, Handy, 2019	Analizuojami skerspjūvio duomenys, surinkti iš atsitiktinės kanadiečių imties (n = 3853), kad patikrintų respondentų suvokimo apie finansinę atskaitomybę, skaidrumą ir labdaros ne pelno organizacijų žinomumą, taip pat pasitikėjimo pagrindinėmis institucijomis poveikį bendram jų pasitikėjimui labdaros ne pelno organizacijomis.	Likerto skalės klausimai; Chronbacho alfa; faktorinė analizė	kiekvienas veiksnys (išskyrus pasitikėjimą valdžios institucijomis) turi reikšmingos įtakos respondentų pasitikėjimo labdaros ne pelno organizacijomis lygiui. Tyrimas padeda geriau suprasti, kas prisideda prie kanadiečių pasitikėjimo labdaros ne pelno organizacijomis, ir siūlo pasiūlymus, kaip ne pelno organizacijos galėtų įgyti didesnę gyventojų pasitikėjimą.
„Transparency International“ Lietuvos skyrius, 2019	Analizuota, kokia informacija skelbiama oficialiuose Lietuvos savivaldybių interneto svetainėse.	Atvejų analizė.	Pateikė rekomendacijas, kurių tikslas – pasiūlyti, ko savivaldybių administracijos ir tarybų nariai galėtų imtis, kad jų savivaldybės taptų <i>skaidresnės</i> ir geriau suvaldytų su korupcija susijusias rizikas.
Rodriguez, Gutierrez, Albarraci, 2021	Analizuotas CONGDE pateikiamų rekomendacinių rodiklių svoris.	Geriausio-blogiausio scenarijaus metodas (BWM).	pasiūlė idėją sukurti bendrą skaidrumo rodiklių sistemą, kurią būtų galima pritaikyti kiekvienai NVO, kad būtų galima kiekybiškai įvertinti jų atskleidžiamos informacijos skaidrumo mastą.

Kaip jau buvo minėta ankstesnėse dalyse, didelė problema yra tai, kad nėra aišku kaip gautus rezultatus reikia interpretuoti, su kuo palyginti. Tinkamai atskleista informacija gali pašalinti informacijos neatitikimo su realybe problemą bei užtikrinti aukštesnį skaidrumo lygį. Atlikto tyrimo rezultatais tai patvirtino Hassan, Romilly's, Giorgioni's ir Power'is (2009) bei Delaney ir Thijssenas (2014), kurie padarė išvadą, jog didesnė įmonių dalis savanoriškai atskleidžiamos informacijos kiekį didina tam, kad sumažintų informacijos neatitikimą tarp vadovų ir išorinės suinteresuotųjų šalių, net jei toks informacijos atskleidimas neturi reikšmingo ryšio su verte.

Burger ir Owens (2010) tyrė kaip įtaką skaidrumui daro savarankiškai pateikti duomenys, skirti skaidrumui analizuoti NVO (nevyriausybinėse organizacijose) Ugandoje. Atliekant tyrimą buvo analizuojama:

- organizacijos struktūra ir sudėtis: Vyriausybės valdybos sudėtis, įskaitant pavadinimą, atsakomybę subjekte ir jų karjeros aprašymą; vyriausybės valdybos narių ryšys su atsakomybės mokesčiais toje pačioje institucijoje (politinėje partijoje, profesinėje sąjungoje, valdoje, religinėje formacijoje ar viešajame administravime), kai šių mokesčių dalis viršija 40 % Vyriausybės sudėties; organizacinė schema, taip pat pagrindinių pavadinimai atsakingi vykdomosios struktūros nariai; įstatai ir kitos specialios taisyklės; atlyginimų lentelės;

- misija, vizija, vertybės: informacija apie įvykių, susijusių su subjektu, istorija (įkūrimo metai, motyvai, steigėjai ir etapai); etikos rekomendacijos trečiajam socialinių veiksmų sektoriui ir (arba) kiti subjekto elgesio kodeksai (konkrečiai sukurti arba pasirašyti);
- socialinė parama, ryšiai su visuomene: kiekybiniai duomenys apie suinteresuotąsias šalis, darbuotojus, tinklų arba federacijų, kurioms priklauso subjektas, sąrašas; viešųjų ir privačių finansuotojų, kurie yra juridiniai asmenys, sąrašas; buveinės adresas;
- jų biudžeto sudarymo proceso ir veiklos struktūra ir sudėtis, ekonominė ir finansinė struktūra: Strateginis planavimas, strateginio plano prieinamumas; finansinės ataskaitos; socialinės atskaitomybės ataskaita; finansinės investicijos.

Tyrimo rezultatai buvo gaunami pasitelkiant CONGDE naudojamą įrankį, nes anot tyrimo autorių, jis yra plačiausiai naudojamas ir apima daugiau nei 450 organizacijų. Be to, CONGDE laikoma atstovaujanti institucija ne pelno sektoriuje Ispanijoje. Be to, tai yra vienintelis rinkinys, kuriame nurodomas kruopštus įvairių NVO skaidrumo rodiklių įvertinimas (nors šie siūlomi svoriai nėra empiriškai pagrįsti ar teoriškai paaiškinti). Atsižvelgiant į tai, kad CONGDE dokumente trūksta teorinių ir empirinių rodiklių svorio įrodymų, Burger ir Owens tyrimo tikslas yra pateikti tinkamą empirinį skirtingų rodiklių vertinimą pagal jų svarbą atspindint NVO skaidrumą. Naudojant anketą informacijai apie organizacijos struktūrą, finansus ir veiklą rinkti nustatė, kad sektoriaus skaidrumo ir atskaitomybės lygis buvo pakankamai aukštas. 85 % NVO, rengusių metines ataskaitas, tvirtino, kad jos buvo prieinamos visuomenei paprašius, o NVO, teigiančios, kad yra skaidrios, dažnai gali pateikti netikslią informaciją, kad parodytų palankesnę nuomonę.

Gandia (2011) atliktu tyrimu siekė sudaryti skaidrumo vertinimo modelį, kuris leistų analizuoti, atsižvelgiant į informatyvias strategijas, kurias taiko kiekviena NVO, kokią informaciją ir kokias paslaugas ji turėtų turėti savo internetinėje svetainėje. Šiuo tikslu tyrimo autorė pateikia atskleidimo modelį, kuris kaip orientyras leidžia didinti organizacijos skaidrumą ir ugdo suinteresuotųjų šalių pasitikėjimą NVO plėtojama veikla. Be to, modelyje siūlomų atskleidimo lygių kiekybinis įvertinimas leidžia pamatyti, ar naudojimasis internetu turi įtakos NVO, šiuo atveju Ispanijos NVO, gautų aukų ir įnašų dydžiui. Gandia sudarydama modelį rėmėsi Calero, Ruiz ir Piattini (2005) sukurtu žiniatinklio kokybės modeliu (WQM). Šis WQM išskiria tris aspektus, susijusius su žiniatinklio funkcijomis, gyvavimo ciklo procesais ir kokybės charakteristikomis. Siūlomas atskleidimo modelis buvo sudarytas atsižvelgiant į komunikacijos strategijas, kaip rekomendacijos dėl skaidrumo ir atskaitomybės, nustatytos CONGDE. Sudarytas skaidrumo indeksas (DI) susideda iš 78 elementų, sugrupuotų į keturias dalis, todėl buvo sudaryti keturi daliniai indeksai (DIGI, DIGFI, DINP, DIRW), kad galėtų analizuoti informaciją iš NVO svetainių. Norint patikrinti vidinį šių indeksų nuoseklumą, buvo atlikta patikimumo analizė, pagrįstą Cronbacho alfa, kurios rezultatai rodo, kad Cronbacho alfa reikšmės, įvertintos iš dalies ar kartu, yra labai geros arba puikios. Skaidrumo indeksas (DI) buvo sudarytas iš:

Bendroji informacija (DIGI). Svetainėje yra informacijos, orientuotos į NVO veiklos ir pobūdžio propagavimą ir sklaidą. Atsižvelgiant į siūlomą komunikacijos strategijų klasifikaciją, šiame skyriuje pateikta informacija buvo susieta su dekoratyviniu interneto buvimu. Į šį skyrių įtraukta 19 straipsnių, o tai sudaro 24 % skaidrumo indekso.

Valdymas ir finansinė informacija (DIGFI). Valdymo ir finansinės informacijos atskleidimas yra būtinas, kad suinteresuotosios šalys žinotų remiamos NVO finansinę situaciją, galėtų spręsti apie valdymo organų administruojamų lėšų panaudojimą. Šioje dalyje nagrinėti 25 klausimai, o tai sudaro 33 % skaidrumo indekso.

Navigacija ir pristatymas (DINP). Žmogaus ir kompiuterio sąveikos bei kompiuterių mokslo srityje „navigacija“ ir „pateikimas“ paprastai reiškia eleganciją ir aiškumą, su kuria kuriama sąveika su kompiuterine programa arba svetaine. Todėl paprastas naršymas ir patrauklus svetainės pristatymas yra esminiai dalykai, kad suinteresuotieji vartotojai, ypač aukojantieji, turėtų prieigą prie pasirinktos NVO informacijos. Šiame skyriuje buvo išanalizuoti 23 elementai, kurie sudaro 29 % skaidrumo indekso.

Reliacinis internetas (DIRW). Išnagrinėta, ar NVO savo svetainę naudoja kaip paslaugų portalą suinteresuotosioms šalims. Buvo analizuota, ar NVO pasirinko užmegzti tiesioginius ryšius su suinteresuotosiomis šalimis ir savo svetainę suvokia kaip komunikacijos platformą, tarnaujančią savo misijai ir vertybėms, kurias atstovauja. Tokiu atveju NVO sukuria elektroninio ryšio linijas (pokalbius, forumus, tinklaraščius), kurios leidžia jai iš pirmų lūpų sužinoti visų, vienaip ar kitaip su ja bendraujančių asmenų (aukotojų, savanorių, darbdavių, tiekėjų, darbuotojai, partneriai ir kt.). Taip pat buvo naudojama internetinė svetainė kaip priemonė palengvinti organizacijos biurokratijos administravimą ir kaip įrankis pajamoms gauti (aukojimas internetu ir el. prekyba). Šiame skyriuje buvo išanalizuota vienuolika elementų, o tai sudaro 14 % skaidrumo indekso.

Turint šias keturias grupes, atskleidimo indeksai buvo apskaičiuoti atsižvelgiant į konkrečiai nurodytus elementus. Jei NVO internetinė svetainė atskleidė atitinkamą informaciją, jai buvo suteiktas vienetas, o jei ne – nulis. Kadangi analizuojamas turinys buvo suskirstytas į keturias grupes, pirmiausia buvo apskaičiuota kiekvienos dalies indeksas, vėliau rezultatai buvo apibendrinti, kad būtų galima įvertinti bendrą indeksą. Pagal konstrukciją tiek daliniai, tiek bendrieji indeksai buvo įvertinti nuo minimalios vertės 0, iki didžiausios 10. Galiausiai Gandia (2011) pasitelkdama skaidrumo indeksą ir patikimumo analizę pateikė išvadą, kad rėmėjai yra tiesiogiai susiję su internete atskleidžiamos informacijos kiekiu. Savanoriškas informacijos atskleidimas suteikia pasitikėjimą ir informacijos, kuri yra aktuali esamiems ir potencialiems rėmėjams.

Rodriguez‘as, Perez‘as ir Godoy‘us (2012) siekė nustatyti kai kurių svarbiausių nenumatytų veiksmų įtaką NVO internetinio skaidrumo lygiui. Siekiant šio tikslo autoriai pasitelkė Ispanijos NVO internetinio skaidrumo lygio analizę ir neapibrėžtų veiksmų, tokių kaip organizacijos dydis, organizacijos amžius, viešasis finansavimas, teisinė forma, internacionalizacija, valdyba, įtakos nustatymas. Pasitelkiant atskleidimo indeksą (DI) ir daugiamatę tiesinę regresinę analizę tyrė 130 nevyriausybiinių organizacijų (galutinė imtis 123 NVO organizacijos), kurias savanoriškai išanalizavo Lojalumo fondas. NVO tinklalapiuose pateiktai informacijai analizuoti buvo pasiūlyta naudoti atskleidimo indeksą (DI), kuriam pasirinkti elementai buvo paimti iš apžvelgtos literatūros ir informacijos, kurios reikalaujama pagal devynis Lojalumo fondo kodekso principus. Indeksą sudaro 29 elementai. Atsižvelgiant į tai, kad internetinis skaidrumas reiškia apžvalgos informacijos teikimą, šį indeksą sudarė trys skyriai: organizaciniai aspektai (Dio), NVO veikla (DIA) ir ekonominiai aspektai (Die). Kiekvienoje iš šių skilčių yra įvairių elementų, kad būtų galima priskirti balą: jei elementas rodomas tinklalapyje, jam skiriamas 1 taškas, o jei elemento nėra – 0. Norint įvertinti kiekvieną skyrių, bendro kiekvienos skilties elementų skaičiaus, rodomo žiniatinklyje, suma

padalijama iš bendro elementų, kuriuos reikia atskleisti, skaičiaus. 29 punktai buvo suskirstyti į keturis punktus organizaciniam skaidrumui analizuoti, aštuonis punktus jų veiklos skaidrumui ir septyniolika punktų ekonominiams aspektams. Indekso maksimalus buvo nustatytas 100 balų. Verta atkreipti dėmesį, kad šiame tyrime nebuvo atsižvelgiama į kriterijų svorius – buvo priimta nuomonė, kad visi elementai daro vienodą įtaką. Gavus rezultatus buvo atliekama regresinė analizė, nustatomas veiksmų priklausomumas skaičiuojant koreliaciją, bei pateikė išvadą, kad Ispanijos nevyriausybines organizacijos retai naudojasi internetu informacijai atskleisti. Reikia daugiau atskaitomybės mechanizmų, skatinančių internetą kaip bendravimo ir sąveikos priemonę.

Lopes-Arceiz‘as, Torres‘as ir Bellostas (2019) siekiant patikrinti informacijos atskleidimo internete vaidmenį, sukūrė įvertinamą struktūrinių lygčių modelių rinkinį. Šiuose modeliuose analizuojamas netiesioginis atskleidimo internete poveikis įmonės valdymo ir finansinės padėties, apibrėžiamos veiklos rezultatais, finansavimu ir investicijomis, ryšiams, naudodami duomenis iš 252 Ispanijos viešųjų ne pelno organizacijų 2012–2016 m. Atliekant tyrimą buvo naudojama kiekvienos organizacijos informacija apie to paties laikotarpio finansines ataskaitas, veiklos ataskaitas, įmonės valdymo sistemą ir atskleidimo internete lygį. Ši informacija buvo gauta iš Teisingumo ministerijos, regionų vyriausybių teisingumo departamentų ir centrinės bei regioninės valdžios skaidrumo tinklo. Taip pat buvo išanalizuota kiekvienos viešosios pelno nesiekiančios organizacijos svetainė per tą patį laikotarpį. Pagrindinės bendros imties charakteristikos – dydis, vykdoma veikla, vietovė. Aprašomoji kintamųjų analizė atliekama naudojant tiriamosios analizės metodus. Po šio įvertinimo šie kintamieji buvo sugrupuoti į penkias dimensijas. Pirmieji trys kintamieji yra susiję su šiais įmonės valdymo aspektais: atskaitomybe, dalyvavimu ir valdymu. Likę kintamieji matuoja su interneto atskleidimu susijusius aspektus: finansinį atskleidimą, strateginį atskleidimą, valdybos atskleidimą, sistemos kokybę ir paslaugų kokybę. Duomenys, susiję su finansine būkle (rezultatais, finansavimu ir investicijomis), buvo įvesti neatsižvelgiant į matavimo paklaidą. Gauti duomenys buvo ištirti pagal jų padėtį ir dispersijos matavimus. Įvertinus kovariacijos matricą, patvirtinamoji faktorių analizė tiria teorinių konstrukcijų, įtrauktų į tyrėjų hipotezę (įmonės valdymas ir atskleidimas internete), matmenų struktūrą ir gaunami faktorių balai. Tyrimo autoriai nustatė, kad įmonių valdymo praktikos plėtra savaime negali pagerinti šių organizacijų finansinės padėties. Šiuos patobulinimus galima pasiekti tik skatinant informacijos atskleidimą internete. Galiausiai Lopes-Arceiz‘as, Torres‘as ir Bellostas pateikė nuomonę, kad žiniatinklio 3.0 praktika turi būti skatinama, nes ji gali būti mechanizmas, skirtas sustiprinti įmonės valdymo praktiką ir pasiekti tvirtą finansinę padėtį. Tokioms tyrimo išvadoms pritaria ir Roychowdhury‘io, Shroff‘o ir Verdi (2019) bei Block‘o, Hirschmann‘o ir Fish‘o (2021) atlikti tyrimai, kurių metu buvo nustatyta, kad finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimas turi įtakos priimant sprendimus dėl finansavimo ar rėmimo skyrimo. Block‘as, Hirschmann‘as ir Fish‘as (2021) pabrėžtinai išskiria, kad aukotojai skirdami paramą socialiniais tikslais skiria daugiau dėmesio, nei investuodami į akcijas ar obligacijas.

Yasmin, Hani ir Hudaib‘as (2014) siekė sukurti tyrimo instrumentą, siekiant užfiksuoti skaidrumą per patikėtinių metinės ataskaitos kokybines charakteristikas ir atskaitomybę pagal rekomenduojamos praktikos pareiškimą. Šiame tyrime dalyvavo musulmonų labdaros organizacijos, registruotos Anglijos ir Velso labdaros komisijoje, kurių patikėtinių 2008 m. metinės ataskaitas buvo galima atsisiųsti iš Labdaros komisijos svetainės. 2009 m. lapkričio mėn. Labdaros komisijoje buvo registruota 1 551 musulmonų labdaros organizacija, iš kurių 341 pajamos buvo didesnės nei 100 000 GBP, todėl buvo reikalaujama pateikti Rekomenduojamos praktikos ataskaitas atitinkančias sąskaitas. Labdaros komisijos svetainėje buvo patikrintos visos 341 musulmonų labdaros

organizacijos, o tos, kurios nepateikė sąskaitų už 2008 m. pabaigą arba kurių pajamų lygis tais metais nukrito žemiau 100 000 svarų, buvo pašalintos iš tyrimo imties. Dėl to galutinė tyrimo imtis pasiekė 190 musulmonų labdaros organizacijų. Šios labdaros organizacijos buvo atsitiktinai atrinktos iš sąrašo ir suporuotos su lygiu labdaros komisijų skaičiumi pagal dydį. Patikimumas matuojamas remiantis atliktu labdaros ataskaitų patikrinimu, o patikėtinio metinei ataskaitai suteikiamas vienas balas, jei jis buvo ištirtas arba audituotas nepriklausomai, o kitu atveju – nulis. Savalaikiškumas (vidinis ir išorinis) matuojamas pagal dienų skaičių nuo vienos iki kitos datos įvairioms susijusioms veikloms. Aktualumas matuojamas pagal du kriterijus: pateikimo išsamumą ir kokybę. Kalbant apie išsamumą: 3 balai (gerai) suteikiami, jei patikėtinio metinėje ataskaitoje yra visa pagrindinė organizacijos informacija, yra atitinkamos politikos pastabos ir pateikiama informacija apie metų rezultatus, o balai 2 (pakankamai) ir 1 (blogai) suteikiami atitinkamai dviem arba vienam informacijos aspektui atskleisti. Kalbant apie pateikimo kokybę: 3 balai (gerai) suteikiami, jei patikėtinio metinėje ataskaitoje yra grafikai, lentelės, diagramos ir lengvai sekama struktūra; 2 balai (pakankamai), jei pateikiami du aspektai, ir 1 balas (prastas), jei apima tik vieną aspektą. 0 balų (labai prastai) vertinamas už pateikimą, kuris neapima nė vieno iš trijų aspektų. Dėl surinktų duomenų įvairovės ir gausumo, tiek parametrinis nepriklausomos imties t testas, tiek neparimetrinis Mann-Whitney U testas buvo naudojami siekiant patikrinti reikšmingus skirtumus tarp dviejų perduodamos atskaitomybės aspektų, t. y. dviejų tikėjimu pagrįstų labdaros organizacijų grupių patikėtinųjų metinių ataskaitų skaidrumą ir atitiktį. Yasmin, Hani ir Hudaib'as tyrimo rezultatuose pateikė, kad organizacijoms trūksta įsipareigojimo vykdyti esminę atskaitomybę dėl ir taip esančio didelio rėmėjų pasitikėjimo, menkos informacijos paklausos iš suinteresuotųjų šalių bei vidinių organizacinių problemų, susijusių su organizacijos struktūra ir kultūra, bei žinoma didelė tinkamos atskaitomybės problema yra vidinio profesionalumo trūkumas.

Zainon'as, Atan'as ir Bee Wah'as (2014) atliekant tyrimą siekė išnagrinėti Malaizijos ne pelno organizacijų (NVO) atskleidimo mastą lemiančius veiksnius, siekiant užtikrinti atskaitomybę ir skaidrumą. Šis tyrimas apėmė tris etapus. Pirmia, dokumente nurodomi informacijos elementai, kuriuos NVO turi atskleisti. Antra, buvo atliekama internetinė apklausa, siekiant nustatyti atskleidimo elementų svarbą. Trečia, darbe vertinamas atskleidimo mastas iš 101 Malaizijos NVO 2009 m. metinės gražos. Straipsnyje tyrimo tikslais buvo atlikta hierarchinė regresinė analizė, siekiant nustatyti svarbius informacijos atskleidimo veiksnius. Atlikus analizę trimis lygiais nustatyta, kad pagrindiniai veiksniai yra išorės audito sukūrimas, finansiniai rezultatai ir vyriausybės parama dotacijų srityje. Rezultatai rodo, kad išorės auditorių buvimas skatina geresnę ataskaitų teikimo praktiką. Malaizijos NVO, kurios gauna finansavimą, ir tos, kurių finansinė padėtis geresnė, atskleidžia daugiau informacijos. Šis tyrimas taip pat yra svarbus tuo, kad šis tyrimas pateikia empirinių įrodymų, susijusių su išorinio audito sukūrimu siekiant geresnio informacijos atskleidimo. Jame taip pat pateikiami 88 elementai (3 Priedas), kurie yra svarbūs ir reikalingi suinteresuotosiems šalims, kad galėtų pilnai pasitikėti NVO ir laikyti ją skaidria. Taip pat verta paminėti, jog tyrimo autoriai pritaria, jog reguliavimo institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų teikiama suinteresuotosiems šalims reikalinga informacija. Apibendrinant Zainon'as, Atan'as ir Bee Wah'as atliktą tyrimą galima teigti, kad reguliavimo institucijos dalyvavimas gali sumažinti lūkesčių skirtumą tarp NVO, kaip metinių ataskaitų rengėjų, ir suinteresuotųjų šalių. Reguliavimo institucijos turėtų apsvarstyti galimybę nustatyti naujus standartus ir taisykles, susijusias su labdaros metinių ataskaitų įgyvendinimu.

Harris ir Neel (2018) ėmėsi ištirti ne pelno organizacijų skaidrumo praktiką per didžiausią ir plačiausiai pripažintą viešai prieinamą ne pelno siekiančių organizacijų informacijos saugyklą GuideStar.org. Apibrėždami tyrimo svarbą ir reikalingumą autorės patvirtina jau minėtą problemą, kad nėra aiškių ne pelno siekiančių nevyriausybinėms organizacijoms skaidrumą lemiančių veiksnių, todėl autoriai priėmė nuostatą, kad ne pelno skaidrumą lems penki pagrindiniai konstruktai: organizacijos valdymo ir direktorių tarybos stiprumas, organizacijos veiklos rezultatai, personalo profesionalumas, organizacijos priklausomybė nuo įnašų ir valstybinio reguliavimo aplinka. Autorės siekė patvirtinti arba paneigti šias mintis: tvirtesnį valdymą turinčios organizacijos pasirinks būti skaidresnės; organizacijos, kurių finansiniai rezultatai geresni, pasirinks būti skaidresnės; organizacijos, kuriose dirba daugiau profesionalių darbuotojų, pasirinks būti skaidresnės; nuo labdaros priklausomos organizacijos pasirinks būti skaidresnės; organizacijos, kurioms taikomi griežtesni valstybinio audito ir atskleidimo reikalavimai, bus skaidresnės; organizacijos, kurių skaidrumo lygis didesnis, ateityje gaus daugiau įnašų; skaidrios organizacijos, kurių veiklos rezultatai geresni (prastesni), ateityje gaus daugiau (mažiau) įnašų. Norėdami empiriškai patikrinti savo hipotezes, naudojo du daugiamačius modelius. Pirma, loginės regresijos determinantų modelį nagrinėjančią hipotezes, susijusias su organizacijų tipais, kurie padidina savo skaidrumą per „GuideStar“. Antra, įprastą mažiausių kvadratų (OLS) regresijos modelį, kuris analizuoja skaidrumo poveikį būsimiems aukotojų įnašams. Kaip teigia tyrimo autorės Harris ir Neel, tyrimo rezultatai nenustebino – organizacijos, turinčios stipresnį valdymą, geresnius rezultatus ir profesionalesnius darbuotojus, siejamos su didesniu skaidrumu. Finansuotojai reaguoja į padidėjusį skaidrumą didindami finansavimą organizacijoms, kurios atskleidžia daugiau informacijos. Skaidrumas ne pelno sektoriuje yra pridėtinė vertė pagrindinėms suinteresuotosioms šalims. Šis tyrimas taip pat yra svarbus dėl to, kad iškėlė ir analizavo „GuideStar“ nustatytus skaidrumo reikalavimus, kurie yra pateikti 1 priede.

David'as, Iluminada, Amparo, ir Miguel'is (2018) savo atliktu tyrimu prisideda prie literatūros apie NVO skaidrumą, pasiūlydami indeksą, kuriuo matuojamas šių organizacijų vykdomų projektų informacijos skaidrumas. Tyrimas buvo gana sėkmingas ir prisideda prie skaidrumo teorinio aiškinimo: indeksas fiksuoja tris informacijos apie projektus dimensijas (techninę, finansinę ir apimties) ir leidžia: analizuoti projektų portfelio skaidrumo lygį, nustatyti konkrečius aspektus, kuriuos būtų galima patobulinti kiekvienoje organizacijoje, atlikti palyginimus tarp organizacijų. Šias išvadas taip pat patvirtina Cabedo, Fuertes'o, Maset-LLaudes ir Tirado-Beltrán'o (2018) atliktas tyrimas, kurio metu tyrė nevyriausybinėms organizacijoms vykdomų projektų informacijos skaidrumą.

Farwell'as, Shier'as ir Handy (2019) tiriant visuomenės suvokimo apie atskaitomybę, skaidrumą, pažištumą ir institucijų pasitikėjimą įtaka pasitelkė tyrimą, kuriuo buvo analizuojami skerspjūvio duomenys, surinkti iš atsitiktinės kanadiečių imties (n = 3853), taip pat pasitikėjimo pagrindinėms institucijomis poveikį bendram jų pasitikėjimui labdaros ne pelno organizacijomis. Buvo parengta didelė apklausos anketa, kurioje daugiausia dėmesio skirta pasitikėjimui labdaros ir kitomis institucijomis, atskaitomybe, susipažinimu, skaidrumu, labdaros organizacijų vaidmeniu, tiesioginiu respondentų dalyvavimu labdaros organizacijomis ir demografinėmis savybėmis. Naudojant atsitiktinių skaitmenų rinkimą, kanadiečiai, gyvenantys kiekvienoje iš dešimties provincijų, buvo apklausti telefonu, iš viso 3853 respondentai. Imtis buvo sudaryta taip, kad būtų įtraukti angliškai ir prancūziškai kalbantys kanadiečiai, 18 metų ir vyresni. Provincijų imtis buvo neproporcinga, tačiau norint gauti pasiskirstymą, kuris atspindėtų paprastą atsitiktinę Kanados namų ūkių imtį, panaudota imtis buvo pataisyta naudojant svorius, pagrįstus kiekvienos provincijos gyventojų įverčiais. Tos provincijos, kurias buvo atstovaujama per daug, buvo vertinamos mažiau, o tos, kurių buvo per mažai,

buvo vertinamos daugiau. Remdamiesi įvairiais apklausos klausimais, įtrauktais į išsamią „Muttart“ fondo apklausą, buvo sukurta keletas konstrukcijų, įvertinančių pasitikėjimą labdaros organizacijomis, pasitikėjimą kitomis institucijomis (pvz.: vyriausybės, verslo ir bendruomenės lyderiais) ir atskaitomybės, skaidrumo ir susipažinimo labdaros organizacijos. Šiame tyrime įvertintas priklausomas kintamasis buvo tyrimo respondentų pasitikėjimo labdaros organizacijomis laipsnis. Konstruktas buvo sukurtas iš 12 elementų, įvertintų keturių balų Likerto tipo skalėje su atsakymo kategorijomis visai ne, mažai, šiek tiek ir daug. Respondentų užduodami klausimai apie jų bendrą pasitikėjimą labdaros organizacijomis, taip pat pasitikėjimą labdaros organizacijomis, kurios dalyvauja šių vienuolikoje rūšių: aplinka, gyvūnai, sveikatos prevencija ir sveikatos tyrimai, socialinių paslaugų, tarptautinės plėtros, vaikų ir vaikų veiklos, švietimo, meno, ligoninių, bažnyčių ir kulto vietų bei kitų religinių organizacijų. Vėliau buvo atlikta aprašomoji statistinė analizė, kelių priklausomųjų kintamųjų regresinė analizė. Rezultatai rodo, kad kiekvienas veiksnys (išskyrus pasitikėjimą valdžios institucijomis) turi reikšmingos įtakos respondentų pasitikėjimo labdaros ne pelno organizacijomis lygiui. Tyrimas padeda geriau suprasti, kas prisideda prie kanadiečių pasitikėjimo labdaros ne pelno organizacijomis, ir siūlo pasiūlymus, kaip ne pelno organizacijos galėtų įgyti didesnę gyventojų pasitikėjimą.

Rodriguez‘as, Gutierrez‘as ir Albarracin‘is, (2021) iškėlė vienos skaidrumo vertinimo sistemos nebuvimo problemą bei pasiūlė idėją sukurti bendrą skaidrumo rodiklių sistemą, kurią būtų galima pritaikyti kiekvienai NVO, kad būtų galima kiekybiškai įvertinti jų atskleidžiamos informacijos skaidrumo mastą. Rodikliais gauti duomenys turi būti lengvai interpretuojami, leidžiantys palyginti skirtingas ne pelno sektoriaus organizacijas. Siekiant įgyvendinti šį tikslą buvo sutelktas dėmesys į skaidrumo analizę, pagrįstą CONGDE pasiūlytais rodikliais. Anketinės apklausos būdu gauti duomenys buvo analizuojami naudojant geriausio-blogiausio scenarijaus metodą, siekiant pasverti indikatorių svorius. Atlikus tyrimą atkreiptinas dėmesys į didelę tinkamo biudžeto sudarymo ir ekonominės informacijos atskleidimo suinteresuotosioms šalims svarbą, pateisinančią tokią ekonominę informaciją prižiūrinčių valdžios institucijų lūkesčius. Dar vienas aspektas, kuris taip pat laikomas labai svarbiu: tinkamas NVO misijos, vizijos ir vertybių apibrėžimas. Kiek stebinantis faktas yra tai, kad vyriausybės valdybos bei socialinės paramos aspektai darbo ganėtinai nedidelę įtaką skaidrumui.

Apibendrinant anksčiau atliktus tyrimus, atkreipiamas dėmesys į tai, kad skaidrumo matavimui skiriama mažai dėmesio. Nepaisant to, verta pabrėžti keletą svarbių išvadų, susijusių su šiais analizuotais straipsniais. Išanalizavus anksčiau atliktus nevyriausybinių organizacijų skaidrumo tyrimus galima pastebėti, kad nors nėra tikslų NVO veiklos skaidrumo vertinimo kriterijų, galima išskirti keletą pagrindinių rodiklių, kurie yra tikrinami vertinant NVO. Vertinimo kriterijų pasirinkimas yra susijęs su konkrečiais tikslais, todėl natūralu, kad skirtingą veiklą vykdančios nevyriausybines organizacijos gali būti vertinamos pagal skirtingus aspektus.

2.2.NVO veiklos skaidrumo vertinimo kriterijai ir modeliai

Analizuotuose tyrimuose taip pat yra pastebima tendencija, kad net nesant oficialiems reikalavimams skaidrumo vertinimui, yra kreipiamas dėmesys į panašius elementus: organizacijos valdymas ir struktūra, organizacijos misija, vizija bei vertybės, organizacijos pateikiama informacija apie socialinę paramą bei finansinę padėtį. Detalesnė analizė pagal nagrinėtus tyrimus pateikiama 4 lentelėje.

4 lentelė. NVO veikos skaidrumo tyrimų apžvalga

Tyrimo objektas, tyrėjas	Šalis	Nagrinėti elementai
Atskleidžiama informacija Burger, Owens, 2010	Ispanija	Organizacijos struktūra ir sudėtis; Misija, vizija, vertybės; Socialinė parama, ryšiai su visuomene; Jų biudžeto sudarymo proceso ir veiklos struktūra ir sudėtis, ekonominė ir finansinė struktūra.
Ispanijos NVO, gautų aukų ir įnašų dydžiai; Gandía, 2011)	Ispanija	Bendroji informacija (DIGI). Valdymas ir finansinė informacija (DIGFI); Navigacija ir pristatymas (DINP); Reliacinis internetas (DIRW)
Ispanijos NVO internetinio skaidrumo lygio analizė; Rodríguez, Pérez, Godoy, 2012	Ispanija	Neapibrėžti veiksniai: organizacijos dydis, organizacijos amžius, viešasis finansavimas, teisinė forma, internacionalizacija, valdyba, įtakos nustatymas, dydis, valdybos veikla: organizaciniai aspektai (Dio), NVO veikla (DIA) ekonominiai aspektai (Die).
Musulmonų ir krikščionių labdaros organizacijų perduota atskaitomybės praktika; Yasmin, Hani, Hudaib, 2014	Anglija, Velsas	pagrindinė organizacijos informacija; atitinkamos politikos pastabos; pateikiama informacija apie metų rezultatus.
Valdybos įtaka skaidrumui; Harris, Neel 2018	-	organizacijos valdymo ir direktorių tarybos stiprumas, organizacijos veiklos rezultatai, personalo profesionalumas, organizacijos priklausomybė nuo įnašų valstybinio reguliavimo aplinka
NVO valdymas Lopes-Arceiz, Torres, Bellostas, 2019	Ispanija	bendros imties charakteristikos: Įmonių valdymas; Informacijos atskleidimas internetu; Financinė padėtis
Informacijos atskleidimas suinteresuotosiems šalims; Rodriguez, Gutierrez, Albarracin, 2021	-	Informacijos, kurią NVO atskleidžia savo suinteresuotosiems šalims apie Vyriausybės valdybos struktūrą ir sudėtį, skaidrumas. Informacijos, kurią NVO atskleidžia savo suinteresuotosiems šalims, skaidrumas, susijęs su savo misijos, vizijos ir vertybių apibrėžimu. Informacijos, kurią NVO atskleidžia savo suinteresuotosiems šalims apie jų socialinę paramą, skaidrumas. Informacijos, kurią NVO atskleidžia savo suinteresuotosiems šalims apie savo biudžeto sudarymo proceso struktūrą ir sudėtį, skaidrumas, taip pat informacijos, susijusios su jų veikla ir ekonomine bei finansine struktūra, atskleidimas.

Apžvelgus 4 lentelėje pateiktus tyrimuose nagrinėtus elementus galima išvelgti pasikartojimų. Didžiausias dėmesys yra skiriamas šioms sritims:

- Bendroji įmonės charakteristika – organizacijos veiklos pobūdis, strateginiai tikslai, misija, vizija ir vertybės. Stebima, ar yra žinomas ir aiškus organizacijos vadovo vaidmuo organizacijoje, kokios yra organizacijos strateginės kryptys, ar jos sutampa su organizacijos misija, vizija bei vertybėmis. NVO turi supažindinti savo narius su misija ir vizija, nariai turi aiškiai suprasti, dėl ko veikia organizacija ir koks yra kiekvieno nario indėlis to tikslo link;
- Organizacijos valdymas (darbo organizavimas) - organizacijos struktūra ir sudėtis. Ar yra aiški hierarchija organizacijoje bei kaip vyksta informacijos dalijimasis. Ar vyksta vidinė komunikacija organizacijoje. Už NVO atsakingi vadovai turi gebėti numatyti veiklos

perspektyvas, sugebėti koordinuoti žmogiškuosius išteklius bei tinkamai skirstyti resursus. Tiriant NVO veiklos skaidrumą, yra svarbu įvertinti, kokias būdais buvo atrinkti žmogiškieji ištekliai į konkrečias pozicijas ir ar nėra naudojami esama padėtimi asmeniniais tikslais;

- Veiklos rezultatai / išteklių valdymas – ar yra tinkamai bei periodiškai pateikiama finansinė ir nefinansinė NVO atskaitomybė, kaip vyksta žmogiškųjų išteklių valdymas. Finansinės informacijos skaidrumo klausimas yra minimas kone visuose ankstesniuose tyrimuose, tačiau tokią informaciją yra galima lengviausiai patikrinti. Siekiant įvertinti finansinės informacijos tikslumą, yra atliekami finansiniai auditai, tikrinamos ūkinių operacijų dokumentacijos, visi įvykę sandoriai privalo būti pagrįsti sutartimi. Taip pat turi būti įvertinta, ar finansinės informacijos pateikimas atitinka pagal analizuojamos NVO šalies teisės aktus. Iš ankstesnių tyrimų, veiklos rezultatų analizei daugiausiai dėmesio skyrė Yasmin, Hani ir Hudaib (2014);
- Informacijos pateikimas išorei – kokia informacija yra viešinama apie organizacijos veiklą, kokiais kanalais yra pasiekiami suinteresuotoji šalis (Homara, Muhammad, 2020). Šios informacijos atskleidimas bei įtaka NVO skaidrumo veiklai buvo tiriama analizuojant NVO internetines svetaines. Analizėms buvo taikomi skaidrumo indeksai.

Kaip bebūtų, šių segmentų informaciją sužinoti pasitelkiant tik išorinius duomenis yra neįmanoma be vidinės informacijos išsiaiškinimo, todėl remiantis tik išoriniais testais nėra galimybės įvertinti NVO veiklos skaidrumo. Stebimi įvairūs metodai, kuriuos galima suskirstyti į šiuos analizės tipus:

Siūlomi kriterijai: dauguma tyrimų buvo atlikti remiantis CONGDE paremtais kriterijais, tikrinama, ar konkretūs punktai yra viešai prieinami. Ispanijos NVO plėtros koordinatorius (*angl.* Coordinator of Spanish Development NGO's - CONGDE), kurio modeliu buvo atlikta daugiausia tyrimų (ar bent tikrinant, ar toks kriterijus organizacijoje yra), tiriant šias sritis išskyrė pagrindinius indikatorius, kuriais remiantis galėtų būti vertinamas NVO veiklos skaidrumas. Panašią modelį siūlo taikyti ir Zainon'as, Atan'as ir Bee Wah'as (2014), kurie siūlo 88 kriterijus, pagal kuriuos suinteresuotoji šalis gali įvertinti NVO skaidrumą skaitine išraiška. Kriterijų sugretinimas pateikiamas 5 lentelėje.

5 lentelė. Kriterijai NVO veiklos skaidrumui įvertinti

<i>Coordinator of Spanish Development NGOs -CONGDE</i>	<i>Zainon, Atan ir Bee Wah</i>
<p>Informacijos, kurią NVO atskleidžia savo suinteresuotosiems šalims apie Vyriausybės valdybos struktūrą ir sudėtį, skaidrumas: Viešai prieinama Vyriausybės valdybos sudėtis, įskaitant pavadinimą, atsakomybę subjekte ir jų karjeros aprašymą; Viešas Vyriausybės valdybos narių sąsajos su atsakomybės mokesčiais atskleidimas toje pačioje institucijoje (politinė partija, profesinė sąjunga, valda, religinė formacija ar viešasis administravimas), kai šių mokesčių dalis viršija 40 proc. Vyriausybės valdybos sudėtis; Organizacinės schemos ir pagrindinių atsakingų vykdomosios struktūros narių vardai ir pavardės viešai prieinamos; Įstatų ir kitų specialiųjų taisyklių viešai prieinamas; Viešas atlyginimų lentelių prieinamumas.</p> <p>Informacijos, kurią NVO atskleidžia savo suinteresuotosiems šalims, skaidrumas, susijęs su savo misijos, vizijos ir vertybių apibrėžimu: Viešas subjekto misijos apibrėžimas. Viešas subjekto vizijos apibrėžimas. Viešas subjekto vertybių sąrašo prieinamumas. Viešas informacijos apie su subjektu susijusių įvykių istoriją (ikūrimo metai, motyvai, įkūrėjai ir etapai) prieinamumas. Etikos rekomendacijų trečiajam socialinių veiksmų sektoriui ir (arba) kitų subjekto elgesio kodeksų (konkrečiai parašytų arba pasirašytų) viešai prieinamumas.</p> <p>Informacijos, kurią NVO atskleidžia savo suinteresuotosiems šalims apie jų socialinę paramą: Kiekybinių duomenų apie suinteresuotąsias šalis (fizinis ar juridinis asmenis), atitinkančių subjekto socialinę paramą (partnerius, donorus, savanorius ir paramos gavėjus), buvimas, nurodant, ką reikia suprasti kiekvienam iš šių asmenų; Kiekybinių duomenų apie įmonės darbuotojus buvimas; Viešas tinklų arba federacijų, kurioms priklauso subjektas, sąrašo prieinamumas; Viešųjų ir privačių finansuotojų, kurie yra juridiniai asmenys, sąrašas viešai prieinamas; Viešas prieinamas (bent jau el. paštu arba telefonu), kuriame pateikiami informacijos prašymo ir skundų dėl veikiančios organizacinės struktūros perdavimo kriterijai; Informacijos apie teritorinio organizavimo (būstinės) įgyvendinimo viešai prieinamumas; Viešoji pagalba ir viešosios bei privačios subsidijos, kurias subjektas gauna (suma, paskirtis ir naudos gavėjų grupės).</p> <p>Informacijos, kurią NVO atskleidžia savo suinteresuotosiems šalims apie savo biudžeto sudarymo proceso struktūrą ir sudėtį: Viešas strateginio plano prieinamumas; Privatus strateginio planavimo prieinamumas; Viešas subjekto metinių finansinių ataskaitų (balanso, pelno (nuostolio) ataskaitos, biudžeto dokumento ir ekonominės atminties) prieinamumas; Viešai pateikta kasmetinė socialinės veiklos ataskaita; Viešas trejų ankstesnių metų subjekto socialinių veiklų prieinamumas. Viešas subjekto trejų praėjusių metų finansinių ataskaitų prieinamumas. Ataskaita apie subjekto gautų lėšų atsiradimą ir panaudojimą Trečiojo sektoriaus platformai; Informacija socialinėje erdvėje bent jau apie šiuos aspektus, susijusius su subjekto programomis ir projektais: pavadinimas, plėtros regionas, dalyvaujančių pinigų suma, bendradarbiavimas ar vietinės partnerystės, naudos gavėjų skaičius ir savanorių skaičius. Viešas prieinamas apie bendravimą su žmonėmis ir institucijomis, (informacija apie remiamą veiklą ir pagrindiniai jos rezultatai). Viešas politikos, susijusios su įmonės finansinėmis investicijomis, prieinamumas.</p>	<p>Pagrindinė informacija: NVO pavadinimas; NVO istorija; Registracijos adresas; Paslaugų pobūdis; Įstaigų sąrašas; Asocijuotos ar dukterinės bendrovės; Asocijuotos asociacijos; Matinių susirinkimų protokolai; Įregistruotas teisinis statusas; Registracijos data; Registracijos numeris; Mokesčių mokėtojo statusas; Galiojantys teisės aktai; Organizacijos tipas; Finansinė informacija: Pinigų srautų ataskaita; Finansinio rinkinio prieinamumas; Gautos/suteiktos paramos informacija; Ilgalaikis turtas; Trumpalaikis turtas; Ilgalaikiai įsipareigojimai; Trumpalaikiai įsipareigojimai; Lėšos ir paramos; Ataskaita apie paramos fondų pokyčius; Pelnas ar nuostolis; Pinigų srautai iš ūkinės veikos; Pinigų srautai iš investicinės veiklos; Pinigų srautai iš finansinės veiklos; Pinigų srautų ataskaitos rengimo būdas; Apskaitos politika; Detalizuotos sąnaudos; Labdaros administravimo sąnaudos; Labdaros sąnaudos nuo bendrų sąnaudų (%); Labdaros administravimo sąnaudos nuo bendrų sąnaudų (%); Pajamos natūra; Finansinės rizikos valdymas; Pajamos iš viso; Pajamos iš labdaros; Pajamos iš narystės; Pajamos iš aukojimo; Kitos pajamos; Valstybės dotacijos; Privačios dotacijos.</p> <p>Nefinansinė informacija: Klientų pasitenkinimas; Klientų skundų tvarkymas; Investicijos į IT; Investicijos į programinę įrangą; Investicijos į turtą; Aukšta paslaugų kokybė; Praktikantų pokytis; Kasmetinis klientų sk. didėjimas; Aukšto lygio aptarnavimas; Darbuotojų mokymai; Nauda natūra; Dalyvavimas konkursuose; Dalyvavimas valstybiniuose renginiuose; Dalyvavimas tarptautiniuose renginiuose; Klientų statistika; Teikiamų paslaugų sąrašas; Valdymo informacija: Aiškinamasis raštas; Vadovo žodis; Pagrindinių narių pareiškimai; Rėmėjai; Renginių tinklėlis; Bendruomenės paslaugos Vidaus auditas; Išorės auditas; Nepriklausomo auditoriaus išvada; Partnerystės ryšiai; Pagrindiniai aukotojai; Įgyvendinti darbai; Organizacijos steigėjas; Organizacijos globėjas; Narių išsilavinimas; Narių patirtis; Narių kvalifikacija; Tautinės mažumos; Lyčių balansas; Narių skaičius Ateities prognozės: Biudžetas plėtrai; Strateginis planas; Ateities veiklos; Vizija; Misija; Vertybės; Tikslai; Numatomos pajamos (aukos); Numatomos investicijos.</p>

Sudaryta autorės pagal CONGDE, Zainon, Atan ir Bee Wah (2014)

Sugretinus pagrįstai siūlomus kriterijus, buvo pastebėta, kad tiek CONGDE, tiek Zainon‘o, Atan‘o ir Bee Wah‘o pateikiami kriterijai yra gana panašūs, skiriasi tik kriterijų detalizacija. Taip pat reikia atkreipti dėmesį, kad Zainon‘as, Atan‘as ir Bee Wah‘as atkreipia dėmesį į ateities perspektyvas. Taikant abi kriterijų grupes yra siūloma žymėti, kriterijus yra ar ne. Kiekvienas veiksnys yra laikomas darantis tokia pat įtaką NVO finansinės ir nefinansinės veiklos atskleidimo skaidrumui. Taip pat verta paminėti, kad nors CONGDE kriterijų yra mažiau, jie yra pateikti sąlyginai aiškiau, todėl kyla rizika, kad vadovaujantis tik Zainon‘o, Atan‘o ir Bee Wah‘o rekomenduojamasi 88 skaidrumo kriterijais, gali būti atliktas klaidingas vertinimas.

Regresijos modeliai: šis metodas ieško skaidrumo ryšių su kitais kintamaisiais. Pavyzdžiui, kai kurie autoriai siekia nustatyti kelių veiksnių įtaką dėl skirtingų požiūrių į tinklalapių informacijos atskleidimo svorį. Kiti autoriai tyrė ryšį tarp NVO skaidrumo ir efektyvumo skirstant lėšas. Rodriguez‘as, Gutierrez‘as ir Albarracin‘is (2021) CONGDE pateiktiems kriterijams nustatė reikšmingumo svorius, kad analizė galėtų būti kokybiška ir galėtų būti išreikšta skaitine išraiška. Kiekvienam klausimui pritaikius vertinimo skalę atsiranda galimybė gauti tikslius rezultatus, nustatyti priežastinius ryšius bei priklausomybes. Siekiant nustatyti NVO veiklos skaidrumą bei apriboti neatsakytų klausimų tikimybę, dažnai yra naudojama Likerto skalė, pagal kurią yra nustatoma, kaip labai klausiamasis sutinka ir nesutinka su konkrečiu klausimu.

Statistiniai testai: šis metodas yra labiau aprašomoji analizė, nors jis naudojamas siekiant įprasminti tyrimo tikslus. Viena vertus, autoriai naudoja neparametrinius testus, tokius kaip Pirsono chi kvadrato testą, norėdami išsiaiškinti, kodėl NVO nesilaiko skaidrumo ir atskaitomybės standartų ir pateikia netikslią informaciją apie jų laikymąsi. Kita vertus, Yasmin, Hania ir Hudaib sujungia neparametrinį Mann-Whitney U testą ir parametrinį nepriklausomos imties t-testą, kad galėtų ištirti perduodamą atskaitomybės praktiką.

Indeksai: dalyje analizuotų tyrimų buvo naudojamas indeksas, kad vienu patikimu ir nuosekliu matu apibendrintų kelis aspektus, rodančius NVO skaidrumo mastą. Pirmiausia Gandía išanalizavo informacijos skaidrumą Ispanijos NVO svetainėse, naujant skaidrumo indeksą, kurį sudaro keturi skirsniai, ir patikrino jo vidinį nuoseklumą atlikdama patikimumo analizę, pagrįstą Cronbacho alfa. Toliau Rodriguez ir kt. (2021) naudojo atskleidimo indeksą (DI), kad analizuotų organizacijos tinklalapiuose pateiktą informaciją apie kai kuriuos Lojalumo fondo kodekso principus.

Testų rezultatų interpretavimas dėl nesančios vienos sistemos yra labai subjektyvus. Skirtingi autoriai pateikia skirtingas vertinimo skales, todėl išnyksta palyginamumo principas – gautų rezultatų nėra galimybės palyginti su kitos NVO veiklos skaidrumo rezultatais. „GuideStar.org“ NVO skaidrumas yra matuojamas pasitelkiant aiškia rangų sistemą (1 priedas):

- jei organizacija savo profilyje nurodo pagrindinę informaciją: kontaktinę informaciją, informaciją apie aukas bei misiją – organizacija gauna bronzinį ženkliuką;
- jei prie anksčiau minėtos informacijos papildomai organizacija pateikia savo veiklos aprašymą ir kuria savo prekės ženklą – pateikiamas logotipas, organizacijos pavadinimas, ryšiai su visuomene – suteikiamas sidabrinis ženklelis;
- jei prie anksčiau pateiktos informacijos yra viešinami ir finansinių ataskaitų rinkiniai, bei informacija apie darbuotojus / organizacijos narius – suteikiamas auksinis ženkliukas;

- jei be visos anksčiau pateiktos informacijos yra pateikiami ir NVO organizacijos strateginiai tikslai bei nurodoma organizacijos metrika – organizacija gauna platininį ženkluką ir yra priskiriama prie labai skaidrių organizacijų.

Verta atkreipti dėmesį, kad „GuideStar.org“ užsiregistravusios nevyriausybinės organizacijos pačios turi pateikti duomenis, kad joms būtų suteiktas skaidrumo lygį parodantis ženklelis. Tai neapsaugo nuo fiktyvių duomenų pateikimo, nors informacija yra pateikta, nėra kaip patikrinti, ar tie duomenys yra tikrai teisingi ir organizaciją galima laikyti labai skaidria.

Galima daryti išvada, kad nėra vieno būdo matuoti NVO veiklos skaidrumą. Nėra bendro susitarimo dėl to, kiek ir kokius rodiklius reikėtų atsižvelgti, nei kokia yra kiekvieno rodiklio svarba siekiant užtikrinti skaidrumą. Taip, be suderinto skaidrumo vertinimo reguliavimo, tyrėjai remiasi subjektyvia nuomone analizuojant savo tiriamus atvejus. Vienas iš labiausiai paplitusių NVO skaidrumo vertinimo metodų yra tikrinimas, ar tam tikroje NVO atitinka keli skaidrumą rodantys punktai (Gandia, Rodriguez, Perez ir Godoy, Yasmin, Hani ir Hudaib, Harris ir Neel ir kt.).

2.3.NVO finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimas ir jo reglamentavimas Lietuvoje

Nevyriausybinių organizacijų veikla Lietuvoje buvo pradėta reglamentuoti vos prieš tris dešimtmečius, kai 1992 metais buvo priimtas pirmasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 393 „Dėl ne pelno organizacijų (įmonių) įstatų pagrindinių nuostatų patvirtinimo“, kuriuo remiantis buvo registruojamos pirmosios nevyriausybinės organizacijos Lietuvoje (šio nutarimo metu buvo įregistruota apie 260 organizacijų). Verta atkreipti dėmesį, kad šiame pirminiame teisės akte nebuvo pateikti reikalavimai finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimui, atskaitomybės rengimui. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje nevyriausybinės organizacijos yra įvardinamos kaip pilietinę visuomenę kuriančios organizacijos, ir galimybė burtis į NVO ir jas įteisinta yra užtvirtinta kaip konstitucinė teisė (35 straipsnis).

Už bendruomenių formavimą ir nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką, organizavimą, koordinavimą ir jos įgyvendinimo kontroliavimą Lietuvoje yra atsakinga Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Lietuvos Respublikos Seimo priimti ir galiojantys nevyriausybinių organizacijų registravimą, plėtrą bei vykdomą veiklą reglamentuojantys teisės aktai pateikiami 6 lentelėje. Kaip pagalba trečiajam sektoriui, Teisingumo ministerijos 1995 m. įkurtame Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centre (NIPC), interneto svetainėje 3sektorius.lt yra talpinami galiojantys teisės aktai bei kiti su NVO veiklos koordinavimu susiję dokumentai Lietuvoje. Šio centro tikslas yra užtikrinti subalansuotą nevyriausybinių organizacijų ir viešojo administravimo institucijų bendradarbiavimą bei NVO interesų atstovavimą (NIPC, 2022).

Apžvelgus NVO veiklą reglamentuojančius teisės aktus, verta paminėti, kad NVO plėtros įsakymas yra aktualus kiekvienai NVO, nes įstatyme įtvirtinta NVO sąvoka, bendradarbiavimo tarp valstybinio sektoriaus ir NVO principai, nustatyta, kaip vykdomas NVO plėtros politikos formavimas. Tačiau verta atkreipti dėmesį į tai, kad nėra vieno teisės akto, kuris apibrėžtų pilną NVO reglamentavimą, teisinį statusą ir svarbiausius keliamus reikalavimus. 2010 m. priimtame nutarime dėl NVO plėtros koncepcijos patvirtinimo sąlyginai yra apibendrinami esminiai reikalavimai, keliami tokio tipo organizacijoms. Lietuvoje NVO daugelyje sričių taikomi bendri juridinių asmenų administravimo ir apskaitos standartai. Visus reikalavimus organizacijos turi įgyvendinti vienodai, nepaisant jų vykdomos veiklos, tikslų, narių ar dalininkų skaičiaus, pajamų šaltinių ir pan., o pagrindiniai

nevyriausybinių organizacijų kriterijai yra savanoriškumas, savivaldumas, pelno siekimas tiek konkrečioms tikslams, paremtiems organizacijos filosofija, patiekti.

6 lentelė. NVO veiklą reglamentuojantys teisės aktai

Priėmimo metai (galiojanti redakcija)	Teisės aktas	Teisės akto esmė
1993 m. (2020)	Labdaros ir paramos įstatymas	nustato labdaros ir paramos teikimą ir gavimą, jų teikimo ir gavimo tikslus, teikėjus ir gavėjus, labdaros ir paramos teikimo ir gavimo kontrolę bei apskaitą, kai labdaros ir (arba) paramos teikėjai ir (arba) gavėjai naudojami įstatymų nustatytais mokesčių ir maitų lengvatomis. NVO, pagal Labdaros ir paramos įstatymą, gali būti laikomos labdaros ir paramos teikėjomis ir (arba) paramos gavėjomis.
1996 m. (2022)	Viešųjų įstaigų įstatymas	reglamentuoja viešųjų įstaigų steigimą, valdymą, veiklą, reorganizavimą, pertvarkymą ir likvidavimą.
1996 m. (2022)	Labdaros ir paramos fondų įstatymas	reglamentuoja juridinių asmenų, kurių teisinė forma yra labdaros ir paramos fondas, steigimą, valdymą, veiklą, pertvarkymo, pabaigos (reorganizavimo ir likvidavimo) ypatumus.
1996 m. (2022)	Asociacijų įstatymas	reglamentuoja juridinių asmenų, kurių teisinė forma yra asociacija, steigimą, valdymą, veiklą, pertvarkymo, pabaigos (reorganizavimo ir likvidavimo) ypatumus.
2011 m. (2011)	Savanoriškos veiklos įstatymas	nustato savanoriškos veiklos ypatumus, savanoriškos veiklos principus, savanorio ir savanoriškos veiklos organizatoriaus teises ir pareigas, savanoriškos veiklos organizavimo tvarką, savanorių draudimo, savanoriškos veiklos išlaidų kompensavimo atvejus. NVO šis įstatymas aktualus, nes visos Lietuvos Respublikoje įregistruotos NVO gali būti savanoriškos veiklos organizatorėmis
2013 m. (2022)	Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas	kurti palankią aplinką nevyriausybiniams organizacijoms, užtikrinti tinkamas jų veiklos ir plėtros sąlygas. Nustato nevyriausybinių organizacijų plėtros valstybės politikos formavimo ir įgyvendinimo principus, nevyriausybinių organizacijų plėtros valstybės politiką formuojančius ir įgyvendinančius subjektus, Nevyriausybinių organizacijų tarybos ir savivaldybių nevyriausybinių organizacijų tarybų sudarymo tvarką ir funkcijas, nevyriausybinių organizacijų finansavimo valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis (toliau – finansavimas) tikslus ir tvarką, nevyriausybinių organizacijų duomenų tvarkymą. Nereguliuoja nevyriausybinių organizacijų steigimo, valdymo, reorganizavimo, pertvarkymo ir likvidavimo.
2018 m. (2020)	Bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas	kurti palankią aplinką bendruomeninėms organizacijoms, užtikrinti tinkamas jų, kaip pilietinės visuomenės ir vietos savivaldos svarbios dalies, veiklos ir plėtros sąlygas. Nustato bendruomeninių organizacijų plėtros politikos formavimo ir įgyvendinimo principus, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimo su bendruomeninėmis organizacijomis ir kitas bendruomeninių organizacijų veiklos sąlygas, skatinančias bendruomeninių organizacijų plėtrą. Nereguliuoja bendruomeninių organizacijų steigimo, valdymo, reorganizavimo, pertvarkymo ir likvidavimo.

Skaidrumas ir atskaitomybė visuomenei - viso NVO sektoriaus veiklos pamatas. VĮ „Registrų centro“ duomenimis, iš NVO sektoriaus veiklos ataskaitas kiekvienais metais privalo teikti viešosios įstaigos, asociacijos bei labdaros ir paramos fondai, nes būtent jie didžiąja dalimi yra finansuojami iš aukotojų paramos ar per viešojo sektoriaus projekcinio finansavimo programas. Teisės aktuose NVO veiklos apskaita ir reglamentavimas pateikiamas 2018 m. Lietuvos Respublikos (LR) finansų ministerijos priimtamame įsakyme Nr.1K-443 „Dėl Pelno nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sudarymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“. Šio įstatymo pirmojo skirsnio 151 straipsnyje yra nurodoma, kad finansinių ataskaitų rengimo tikslas yra pateikti informaciją apie pelno nesiekiančio juridinio asmens finansinę būklę ir veiklos rezultatus, kuria naudojasi finansinių ataskaitų informacijos vartotojai, priimdami

sprendimus. Tai reiškia, kad ne pelno siekiančios organizacijos privalo rengti ir teikti finansines ataskaitas, veiklos būklės ataskaitą ir aiškinamąjį raštą. Taip pat to paties įstatymo 164 straipsnyje nurodoma, kad finansinės ataskaitos pateikiamos ir skelbiamos viešai pelno nesiekiančių juridinių asmenų veiklą reglamentuojančių įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka.

Anot Zainon'o, Atan'o ir Bee Wah'o (2014) bendras finansinių ataskaitų tikslas yra vartotojų informacijos poreikis. Vartotojų poreikiai galėtų būti apibendrinti kaip informacija, skirta patenkinti jų interesus, susijusius su finansiniu gyvybingumu, fiskaliniu atitikimu, valdymo rezultatais ir teikiamų paslaugų kaina. LR Teisės aktų straipsniuose, kuriuose yra pateikiami NVO veiklos apribojimai, didelis dėmesys yra skiriamas finansams ir finansinei informacijai:

- draudžiama neatlygintinai perduoti NVO turtą NVO nariui ar trečiajam asmeniui, išskyrus labdaros ar paramos tikslais, kurie yra teisėti pagal Labdaros ir paramos įstatymą;
- draudžiama jokia forma dalinti NVO turtą ar lėšas (įskaitant pelną) tos organizacijos nariams, išskyrus darbo užmokestį, autorinius atlyginimus ar yra atlyginama už suteiktas paslaugas ar prekes. Taip pat išskiriama labdara ir parama, kuri yra teisėta pagal Labdaros ir paramos įstatymą;
- draudžiama sąmoningai pirkti prekes ar paslaugas už nepagrįstai didesnę ar nepagrįstai mažesnę kainą. Išimtys yra taikomos tik tais atvejais, kai tokiu būdu yra teikiama labdara ar parama.

Be konkrečių reikalavimų pateiktų teisės aktuose, nevyriausybinių organizacijų veiklai ir atskaitomybei yra keliami papildomi reikalavimai. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vykdydama 2019–2021 metų strateginio veiklos plano programą iniciavo atlikti tyrimą „Nevyriausybinių organizacijų teisinė ir mokestinė aplinka“, kurio tikslas buvo ištirti Lietuvos NVO veiklos teisinę ir mokestines aplinkas. Iš šio tyrimo ryškėja NVO prievolės, kurios nebuvo apibrėžtos teisės aktuose (detali informacija pateikta 2 priede):

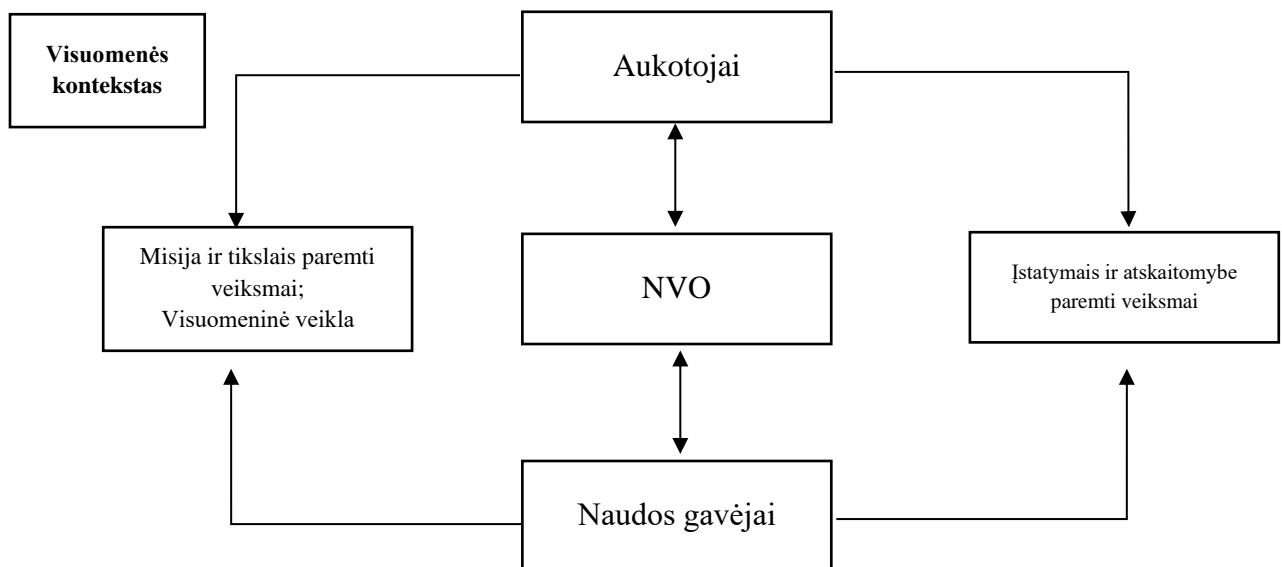
- teikti ataskaitas VĮ „Registru centras“ (Labdaros ir paramos fondai, asociacijos ir viešosios įstaigos);
- mokėti pelno mokestį (Labdaros ir paramos fondai, asociacijos ir viešosios įstaigos);
- mokėti turto mokestį (Viešosios įstaigos);
- mokėti gyventojų pajamų mokestį (Labdaros ir paramos fondai, asociacijos ir viešosios įstaigos);
- privalomai registruoti steigėjus / dalyvius VĮ „Registru centras“ (Labdaros ir paramos fondai, asociacijos ir viešosios įstaigos).

Kaip galima matyti pagal pateiktas prievoles nevyriausybinėms organizacijoms, teikti ataskaitas (finansinių ataskaitų rinkinį, veiklos būklės ataskaitą ir aiškinamąjį raštą), mokėti pelno bei gyventojų pajamų mokesčius privalo visų analizuojamų tipų nevyriausybinės organizacijos, o štai mokėti turto mokestį bei privalomai registruoti steigėjus / dalyvius VĮ „Registru centre“ turi tik viešosios įstaigos. Iš to aiškėja dar keli konkretūs reikalavimai:

- Remiantis Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymu, NVO statusas savaime nuo pelno mokesčio mokėjimo neatleidžia. Jei NVO turi pelno, ji privalo mokėti pelno mokestį, bet pastarąjį galima sumažinti viešuosius interesus tenkinančios veiklos sąnaudomis;

- Remiantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymu, jei dalis NVO priklausančio, perleisto naudoti ar įsigyjamo turto yra naudojama tik nekomercinei veiklai, turto mokesčio NVO mokėti nereikia. Tačiau jei NVO pasirenka viešosios įstaigos teisinę formą, taip pat jei turtą naudoja ir komercinei veiklai, nekilnojamojo turto mokestį mokėti privalo;
- Remiantis Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų įstatymu, NVO, kurios turi darbuotojų, privalo išskaičiuoti GPM nuo sumokėto darbo užmokesčio, kaip ir kiti subjektai. Gyventojai gali skirti 1,2 proc. nuo savo mokamo GPM norimoms NVO, kurios turi paramos gavėjo statusą.

NVO, kaip ir kituose ūkio subjektuose ar juridiniuose asmenyse, vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 4 straipsniu, visos ūkinės finansinės operacijos turi būti pagrįstos dokumentais. Ūkinės operacijos, kurios negali būti dokumentuotos, turi būti pagrįstos su jomis susijusių kitų operacijų dokumentais. Kadangi NVO ūkinė veikla nėra pagrindinė, yra svarbu, kad būtų tvarkinga visų panaudotų lėšų dokumentacija. Viešų ataskaitų teikimas yra dalis susitarimo tarp NVO ir visuomenės - mainais į aukotojų ir verslo rėmėjų paramą ar projektinį finansavimą, NVO pasižada periodiškai viešinti metines ataskaitas. O vienas pagrindinių rodiklių parodančių reikšmingą NVO indėlį į socialinių, švietimo, aplinkosauginių problemų sprendimą yra atsiskaitymas lėšų teikėjams apie įgyvendintus tikslus, vykdytą veiklą, pasiektus rodiklius, parodymas, kokie darbai yra įgyvendinti su turėtu metiniu biudžetu, ar lėšos yra įsisavinamos teisėtai.

2 pav. NVO santykiai su labdaros davėjais (pagal Zainon, Atan ir Bee Wah, 2011)

Nefinansinės informacijos atskleidimas yra kiek opesnė problema. Tokios informacijos reglamentavimas nėra aiškiai pateiktas teisės aktuose. LR finansų ministro 2018 m. gruodžio 18 d. įsakyme Nr.: 1K-443 pateiktame pelno nesiekiančių juridinių asmenų veiklos ataskaitos arba metinio pranešimo tvarkos apraše nurodoma, kokia informacija privalo būti pateikiama ir kokią informaciją siūlo pateikti NVO, tačiau nedetalizuojama, kaip išsamiai ir kokia forma turi būti pateikta tokia informacija. Europos Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų 2017 m. priimtame komunikate „Nefinansinių ataskaitų teikimo gairės“ pateikiama informacija į ką reikėtų atkreipti dėmesį teikiant nefinansinę informaciją, kaip informaciją pateikti, kokia informacija galėtų būti aktuali pateikti. Tačiau nefinansinės informacijos pateikimas yra labai svarbus suinteresuotosioms šalims. Iš 2

paveiksle pateiktos schemos matyti, kad NVO turi vykdyti tiek teisinius, tiek moralinius įsipareigojimus vykdyti savo veiklą pagal paramos davėjų lūkesčius dėl priežasčių, kuriomis remiantis jie paaukojo NVO.

Apibendrinant apžvelgtus teisės aktus, reglamentuojančius finansinės ir nefinansinės NVO veiklos informacijos atskleidimą, galima teigti, kad tokių organizacijų veikla yra reglamentuojama tris dešimtmečius – nuo 1992 m., tačiau iki dabar nėra vieno teisės akto, kuriame būtų pateikiami visi reikalavimai NVO finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimui. NVO veikla yra minima Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, Nevyriausybių organizacijų plėtros įstatyme bei kituose teisės aktuose. NVO galioja tie patys apskaitos principai, kaip ir kitoms organizacijoms, visos ūkinės operacijos privalo būti pagrįstos apskaitos dokumentais.

2.4. Konceptualus nevyriausybių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelis

Norint įvertinti NVO veiklos skaidrumą, būtina nustatyti tokius faktorius, kurie tiktu bet kokiai NVO organizacijai, nepriklausomai nuo jos vykdomos veiklos. Išanalizavus anksčiau atliktus tyrimus buvo priimta nuostata, kad nėra vieno tinkamo metodo įvertinti nevyriausybių organizacijų veiklos skaidrumą.

Grįžtant prie Bastida Albaladejo (2019) minties, kad norint, kad skaidrumas būtų veiksmingas (t. y. užtikrinti skaidrumo kokybę), jis turi atitikti tris pagrindinius reikalavimus - skaidrumas turi pateikti svarbią informaciją, o ne prisidėti prie duomenų perkrovimo pernelyg techniniais dokumentais; skaidrumas turi būti grindžiamas nešališka ir teisinga informacija; duomenys turi būti objektyvūs ir palyginami; sudaromame modelyje turėtų atsispindėti keli anksčiau taikyti tyrimo metodai. CONGDE ir Zainon'o, Atan'o ir Bee Wah'o pateikiami skaidrumo kriterijai, tačiau nustatant skaidrumo lygį turėtų būti atsižvelgiama į kriterijų svorius. Remiantis Rodriguez'o, Gutierrez'o, Albarracin'io (2021) atliktu tyrimu bei pateiktomis išvadomis, didžiausias dėmesys ir svoriai turėtų būti skirti analizuojant finansinius organizacijos veiklos rezultatus bei informacijos atskleidimo svarbą suinteresuotosioms šalims bei informacijai apie organizacijos puoselėjamas vertybes, misiją ir viziją. Vyriausybės valdybos sudėties bei struktūros ir socialinės paramos aspektai turėtų sudaryti mažesnę svorį bendrame rezultate.

Kadangi kiekviena organizacija yra savaip unikali ir veiklos skaidrumo vertinimas iki šiol nėra griežtai reglamentuotas, apibendrinant atliktą teorinę analizę bei išnagrinėjus problemos aktualumą sudarytas konceptualus modelis (žr. 3 pav.). Darbo autorė siūlo panaudoti anksčiau kurtas skaidrumo vertinimo metodikas jas apjungiant ir nevyriausybines organizacijos veiklos skaidrumą vertinti tokia seka:

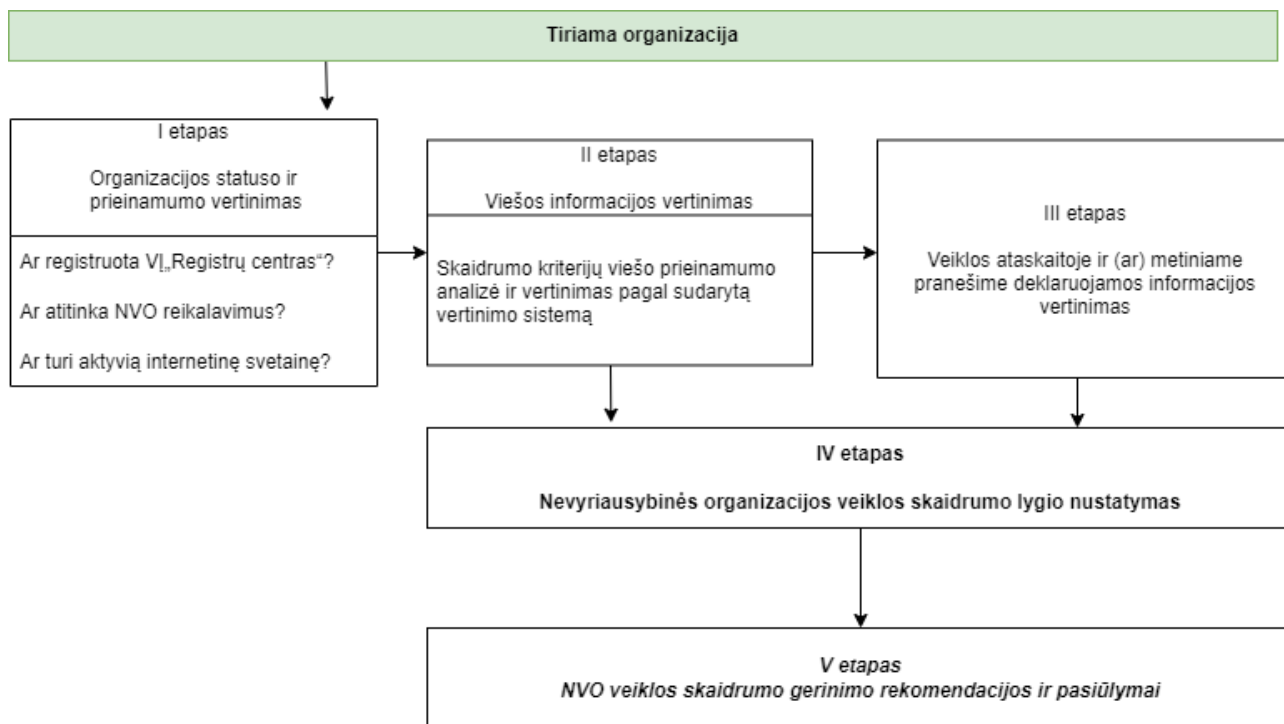
I etapas: Organizacijos statuso ir informacijos prieinamumo vertinimas;

II etapas: Viešai prieinamos organizacijos informacijos vertinimas;

III etapas: Organizacijos pateikiamos informacijos vertinimas

IV etapas: Nevyriausybines organizacijos veiklos skaidrumo lygio nustatymas

V etapas: Nevyriausybines organizacijos veiklos skaidrumo vertinimas ir pasiūlymų teikimas.

3 pav. Konceptualus Nevyriausybines organizacijos veiklos skaidrumo vertinimo modelis (sudarytas autorės)

Pirmajame etape autorė siūlo įvertinti dominančios organizacijos atitikimą NVO kriterijams. Šiame etape vertinama bendra organizacijos informacija, siekiant įsitikinti, ar organizacija nėra fiktyvi ir ar ji tikrai yra priskiriama NVO. Teisės aktų analizės metu nustatyta, kad viena iš privaločių nevyriausybiniams organizacijoms yra išskirtas privalomas ataskaitų teikimas VI „Registru centrui“. Iš to suprantama, kad tokia organizacija privalo būti registruota VI „Registru centre“. Čia organizacijos prie informacijos apie juridinį asmenį gali įregistruoti žymę „Nevyriausybine organizacija“, tačiau tai padariusios yra ne visos organizacijos, todėl yra būtina atidžiai įvertinti organizacijos statusą. „Transparency International“ iniciatyva yra sukurtas Lietuvos nevyriausybinių organizacijų registras internetinėje svetainėje „NVOatlasas.lt“, kur aktyvias paskyras gali turėti tik Lietuvoje registruotos NVO. Jei pasirinkta organizacija yra registruota VI „Registru centrui“, atitinka NVO reikalavimus ir turi aktyvią internetinę svetainę, nustatoma, kad tokia organizacija yra tinkama veiklos skaidrumo vertinimui.

Antrasis etapas autorės nuomone yra pats svarbiausias, nes šis etapas yra tiesiogiai susijęs su tyrimo problema – NVO viešai prieinamos informacijos analizė ir vertinimas, pagal iš ankstesnių tyrimų autorės sudarytą vertinimo sistemą. Atsižvelgiant į Albarracin‘o, Rodriguez‘o, Gutierrez‘o, Labela ir Martinez‘o indėlių į NVO veiklos skaidrumo tyrimų modelį, finansinės ir valdymo informacijos bloko kriterijams yra taikomas 50% didesnis svoris nei likusių blokų kriterijams. Šiame etape tikrinama, ar yra viešai prieinama konkreti informacija. Jei interneto svetainėje pateikta informacija atitinka kriterijų, skiriamas 1 balas, jei iš dalies – 0,5 balo, jei informacijos nėra – 0 balų (žr. 7 lentelę). Duomenys imami tik iš viešai prieinamų ir patvirtintų šaltinių.

7 lentelė. Viešai prieinamos NVO informacijos vertinimas

	Analizuojamas požymis	Vertinimas balais	Kriterijaus svoris
Pagrindinės informacijos apie NVO pateikimas	12 požymių	0 - požymis neišpildytas; 0,5 – požymis iš dalies išpildytas; 1 – požymis išpildytas	1
NVO finansinės informacijos pateikimas	16 požymių		1,5
NVO nefinansinės informacijos pateikimas	12 požymių		1
NVO valdymo informacijos pateikimas	17 požymių		1,5
NVO ateities prognozės pateikimas	9 požymiai		1
Maksimalus balų skaičius įvertinus svorį:		82,5	

Trečiuoju etapu yra siekiama nustatyti, ar organizacijos pateikiama informacija atspindi tikrą ir teisingą organizacijos vaizdą bei vykdomą veiklą. Kadangi yra siekiama įvertinti NVO veiklos skaidrumą, pagrindinis dėmesys skiriamas veiklos ataskaitose ir (arba) metiniame pranešime pateikiamai informacijai įvertinti ir patikrinti. Veiklos ataskaitos ir (ar) metinio pranešimo vertinimo sistema sudaryta remiantis LR finansų ministro 2018 m. gruodžio 18 d. įsakyme Nr.: 1K-443 pateiktu pelno nesiekiančių juridinių asmenų veiklos ataskaitos arba metinio pranešimo tvarkos aprašu, pagal kurį išskiriama privalomai ir savanoriškai pateikiama informacija. Jei kriterijus išpildomas pilnai, lygiai taip pat, kaip vertinant bendrai pateikiamos informacijos atskleidimą, skiriamas 1 balas, 0,5 balo - jei požymis išpildomas dalinai, 0 - jei informacija visai nepateikiama. Ar požymis išpildomas pilnai ar dalinai nustatoma remiantis subjektyvia darbo autorės nuomone, kuria sąlygoja Europos Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų priimtas komunikatas „Nefinansinių ataskaitų teikimo gairės“ (2017). Kadangi kai kuri informacija privalo būti pateikta pagal teisės aktus, privalomo pateikimo kriterijams suteikiamas 1,5 svoris, o už savanoriškai pateikiamą informaciją, kurią yra siūloma pateikti pagal minėtą įsakymą - 1 svoris. NVO yra keliami skirtingi reikalavimai informacijos pateikimui pagal teisinę formą, kriterijų svarba atskiriama pagal teisinę formą (žr. 8 lentelė), o tiriama NVO aktualaus kriterijaus langelis pažymimas kita spalva. Dėl šios priežasties maksimalus balų skaičius kiekvienai NVO skiriasi, priklausomai nuo teisinės formos.

8 lentelė. NVO Veiklos ataskaitos ar metinio pranešimo konceptuali vertinimo forma

	NVO teisinė forma			Svoris
	Viešoji įstaiga	Asociacija	Labdaros ir paramos fondas	
Privaloma pateikti informacija:	x	x	x	1,5
Informacijos pateikimas pasirinktinai:	x	x	x	1
Surinkta balų:	Išpildytų kriterijų suma įvertinus svorį			
Maksimalus balų skaičius įvertinus svorį:	Maksimali kriterijų suma įvertinus svorį			
Balai už privalomos informacijos pateikimą:	x	x	x	
Balai už papildomos informacijos pateikimą:	x	x	x	

Be tokio veiklos ataskaitos ir (ar) metinio pranešimo vertinimo, atliekama sisteminė finansinių ataskaitų analizė arba tikrinama auditoriaus išvada, jei tokia yra pateikiama. Pateiktos nefinansinės informacijos tikrinimas atliekamas atsitiktine tvarka, pasirenkant ir tikrinant informaciją kituose informacijos šaltiniuose.

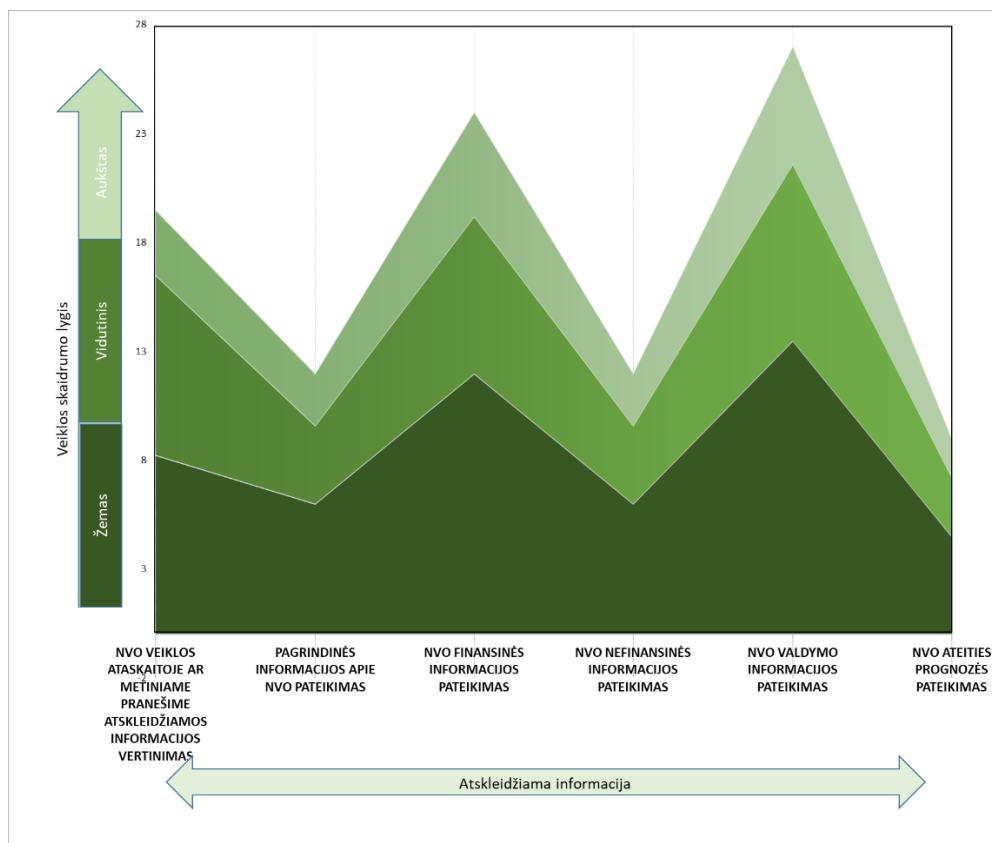
Ketvirtasis etapas apima rezultatų apibendrinimą ir interpretavimą. Šiame etape sužinomi nevyriausybinių organizacijos veiklos skaidrumo vertinimo balai ir nustatomas skaidrumo lygis. Kadangi NVO veiklos ataskaitoms yra keliami skirtingi reikalavimai pagal teisinę formą, yra

nustatomos skirtingos ribos veiklos ataskaitose ar metiniame pranešime atskleidžiamos informacijos vertinimui. 4, 5, 6 paveiksluose pateiktos veiklos skaidrumo vertinimo ribos pagal atskleidžiamos informacijos tipą. Kiekvieno tipo informacijos atskleidimo maksimalus taškas buvo nustatomas pagal maksimalų galimų surinkti balų skaičių už atskleidžiamos informacijos vertinimą.

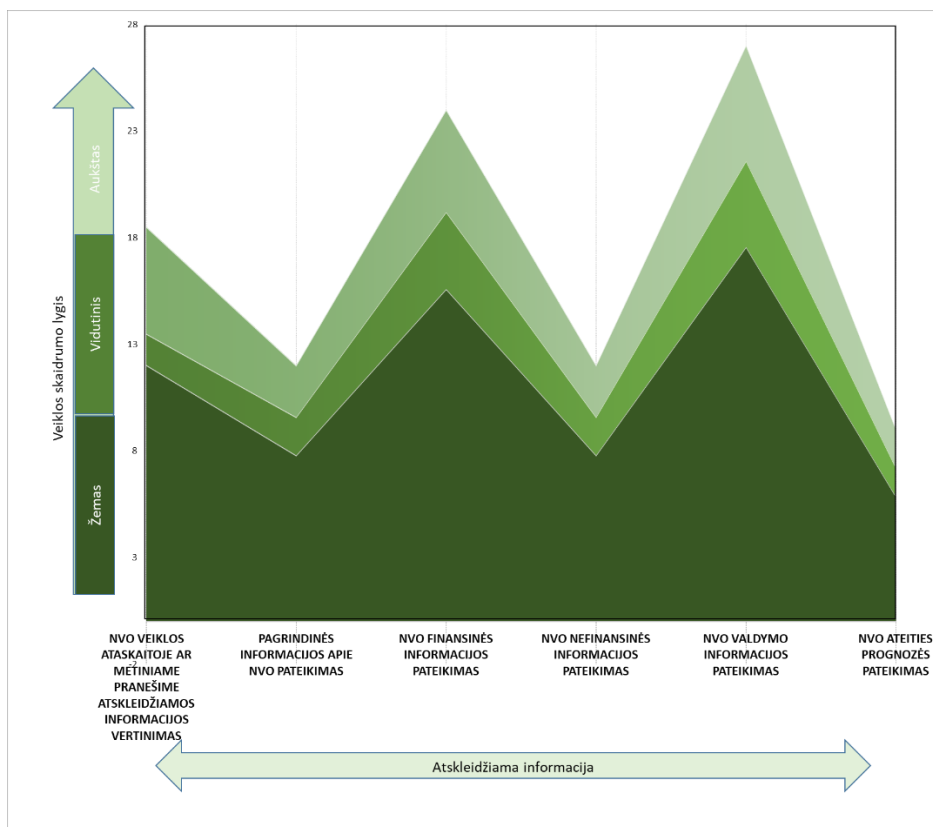
Esminis veiklos skaidrumo taškas yra už veiklos ataskaitoje ir (ar) metiniame pranešime atskleidžiamos informacijos vertinimą. Tai lemia, kokią informaciją NVO nori pateikti informacijos vartotojui.

Vertinant veiklos ataskaitose ar metiniame pranešime pateiktą informaciją maksimali riba nustatyta pagal privalomos ir savanoriškai pateikiamos informacijos įvertinimo balų sumą. Vidutinio skaidrumo riba – jei organizacija nepateikia savanoriškai pateikiamos informacijos.

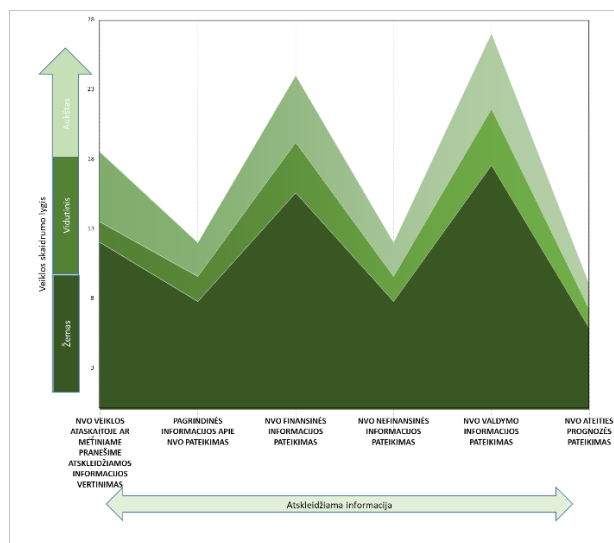
Gauti rezultatai už bendrai pateikiamą informaciją įvertinami pagal intervalinę rangų skalę, pagal kurią iki 65 % taškų – žemas skaidrumo lygis, 66 - 80 % - vidutinis skaidrumo lygis, > 81 % - aukštas skaidrumo lygis.

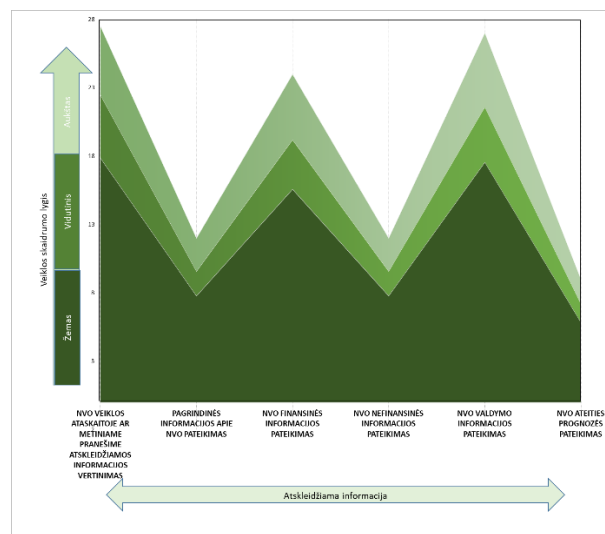
4 pav. Viešosios įstaigos veiklos skaidrumo vertinimo modelis

5 pav. Asociacijos veiklos skaidrumo vertinimo modelis

Jei labdaros ir paramos fondas nevaldo neliečiamąjį kapitalą

Jei labdaros ir paramos fondas valdo neliečiamąjį kapitalą

6 pav. Labdaros ir paramos fondo veiklos skaidrumo vertinimo modelis

Jei organizacija veiklos ataskaitų vertinimo taške patenka į:

- aukšto skaidrumo zoną, o kitose srityse į aukštą arba vidutinę skaidrumo zoną, reiškia, kad organizacija yra suinteresuota į tikslios informacijos pateikimą ir lemia labai aukštą veiklos skaidrumo lygį;
- vidutinio skaidrumo zoną, o kitose srityse į aukštą ar vidutinį, reiškia, kad organizacija yra suinteresuota veikti skaidriai, veiklos skaidrumo lygis yra aukštas;

- žemą skaidrumo zoną, o kitose srityse į aukštą ar vidutinį, reiškia, kad organizacija nesilaiko reikalavimų nefinansinės informacijos pateikimui, veiklos skaidrumo lygis yra vidutinis.
- žemą skaidrumo zoną, o kitose srityse į vidutinį ar žemą, reiškia, kad organizacijos veikla gali būti neskaidri, nustatomas žemas veiklos skaidrumo lygis.

Kad atlikta analizė būtų reikšminga, autorė penktajame etape siūlo nagrinėtos organizacijos atstovams pateikti veiklos skaidrumo vertinimo rezultatus, tokiu būdu pristatant NVO veiklos skaidrumo paveikslą. Kad atsakingiems asmenims būtų lengviau vertinti rezultatus, autorė siūlo pateikti siūlymus, ką organizacija galėtų padaryti, kad padidintų skaidrumo lygį.

Išanalizavus literatūrą bei atliktus tyrimus pastebima, kad kiekvienos nevyriausybinių organizacijos vertinimas yra labai subtilus, ir nors veiklos skaidrumo vertinimas yra baigtas, yra labai svarbu gebėti tinkamai interpretuoti rezultatus ir gebėti jais pasinaudoti. Paramos davėjų elgsena negali būti nuspėjama, todėl nevyriausybiniams organizacijoms belieka stengtis, kad būtų viešai pateikta visa nevyriausybiniams organizacijoms privaloma informacija, kad suinteresuotosios šalys galėtų pasitikėti vykdoma veikla. Sudarytas konceptualus modelis skirtas vertinti nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumą, analizuojant finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimą. Gavus vertinimo rezultatus bus pateikiamos rekomendacijos, kaip padidinti veiklos skaidrumą, siekiant, kad organizacijos skirtų daugiau dėmesio vykdomos veiklos viešinimui.

Apibendrinant galima teigti, kad sudarytas konceptualus nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelis leidžia vertinti organizacijų atskleidžiamos finansinės ir nefinansinės informacijos skaidrumo lygį.

3. Nevyriausybinių organizacijos veiklos skaidrumo vertinimo metodologija

Tyrimo tikslas. Taikant sudarytą nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo, kaip finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimo, vertinimo modelį, įvertinti pasirinktos NVO veiklos skaidrumą bei pateikti rekomendacijas skaidrumui didinti.

Tyrimo objektas. Lietuvoje veikiančios NVO finansinės ir nefinansinės veiklos skaidrumo atskleidimas.

Tyrimo uždaviniai:

1. atlikti pasirinktų nevyriausybinių organizacijų finansinės ir nefinansinės informacijos vertinimo atvejų analizę;
1. pateikti pasiūlymus ir rekomendacijas organizacijų veiklos skaidrumo didinimui.

Tyrimo imtis. Siekiant įvertinti sudaryto veiklos skaidrumo vertinimo modelio universalumą atsitiktinai pasirenkamos trys Lietuvoje veikiančios NVO, kurios skiriasi pagal teisinę formą: viešoji įstaiga – „Žalgirio krepšinio centras“, asociacija – „Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija“ bei labdaros ir paramos fondas – „Maisto bankas“. Pagal Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymą, nepriklausomai nuo to, NVO pagal teisinį statusą yra asociacija ar viešoji įstaiga, abi turi teisę verstis įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla, kuri yra neatsiejamai susijusi su organizacijų vykdomos veiklos tikslais ir yra būtinos, tiems tikslams pasiekti, tačiau siekiant patikrinti sudaryto modelio pritaikomumą, šių teisinių formų NVO bus nagrinėjamos atskirai.

Tyrimo metodo pasirinkimas ir eiga. Siekiant patikrinti sukurto konceptualaus nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelio pritaikymo galimybes, pasirinkta atlikti kokybinį tyrimą atvejo analizės metodu. NVO veiklos skaidrumo vertinimui bus pritaikyti ankstesnėse darbo dalyse autorės atlikti teoriniai tyrinėjimai, sudaryti nevyriausybinių organizacijos veiklos skaidrumo vertinimo etapai. Darbo autorė vertina pasirinktų nevyriausybinių organizacijų atskleidžiamą finansinę ir nefinansinę informaciją, pagal nustatytų požymių išpildymą. Požymius pasvėrus pagal reikšmingumą, sudaromas bendras balų skaičius, kurį sudaro bendrai pateikiamos informacijos vertinimo balas ir balai, už veiklos ataskaitoje ir ar metiniame pranešime atskleistą informaciją. Viešos informacijos vertinimo skalės maksimalus balų skaičius yra 82,5 (žr. 9 lentelė), o antrosios balų dalies rezultatas yra priklausomas nuo organizacijos teisinės formos (žr. 10 lentelė). Gautas bendras rezultatas leidžia įvertinti analizuojamos nevyriausybinių organizacijos veiklos skaidrumą, ir priklausomai nuo surinktų balų skaičiaus, modelio pagalba nustatomas veiklos skaidrumo lygis. Veiklos skaidrumo gerinimo pasiūlymai yra teikiami kiekvienai organizacijai atskirai, atsižvelgiant į organizacijos veiklos specifiką bei atskleistą ir neatskleistą informaciją.

9 lentelė. Viešai prieinamos informacijos vertinimas

	Analizuojamas požymis	Vertinimas balais	Svoris
Pagrindinės informacijos apie NVO pateikimas	NVO pavadinimas yra pateiktas		1
	NVO istorija yra pateikta		
	Registracijos adresas yra pateiktas		
	Paslaugų pobūdis yra nurodytas		
	Yra nurodytos susijusios įmonės		
	Metinis pranešimas yra viešai prieinamas		
	Yra įregistruotas teisinis statusas		
	Registracijos data yra nurodyta		
	Identifikacinis kodas yra suteiktas		
	Mokesčio mokėtojo statusas yra patvirtintas		
	Juridinio asmens statusas yra galiojantis		
	Organizacijos tipas yra nurodytas		
	NVO finansinės informacijos pateikimas	Pinigų srutai yra pilnai paaiškinti	
Viešas subjekto trejų praėjusių metų finansinių ataskaitų prieinamumas			
Ataskaita apie subjekto gautų lėšų atsiradimą ir panaudojimą Trečiojo sektoriaus platformai			
Ilgalaikis turtas yra detalizuotas			
Trumpalaikis turtas yra detalizuotas			
Ilgalaikiai įsipareigojimai yra detalizuoti			
Pateikta ataskaita apie paramos pokyčius			
Pinigų srutai iš ūkinės veiklos			
Pinigų srutai iš investicinės veiklos			
Pinigų srutai iš finansinės veiklos			
Ataskaitų rengimo būdo paaiškinimas			
Apskaitos politika yra pateikta			
Sąnaudos yra detalizuotos			
Yra nurodytos valstybės dotacijos			
Viešoji pagalba ir viešosios bei privačios subsidijos, kurias subjektas gauna (suma, paskirtis ir naudos gavėjų grupės)			
Viešas politikos, susijusios su įmonės finansinėmis investicijomis, prieinamumas			
NVO nefinansinės informacijos pateikimas	Viešai pateikta kasmetinė socialinės veiklos ataskaita;		1
	Klientų skundų tvarkymas		
	Investicijos į IT yra paaiškintos		
	Investicijos į programinę įrangą yra paaiškintos		
	Investicijos į turtą yra paaiškintos		
	Paslaugų kokybę galima vertinti		
	Savanorių pokytis yra pateiktas		
	Kasmetinis savanorių sk. didėjimas		
	Dalyvavimas viešuosiuose konkursuose		
	Dalyvavimas valstybiniuose renginiuose		
	Klientų statistika yra pateikta		
	Teikiamų paslaugų sąrašas		
	NVO valdymo informacijos pateikimas	Aiškinamasis raštas	
Vadovo žodis			
Pagrindinių narių pareiškimai			
Rėmėjai yra išskirti			
Pateiktas renginių tinklelis			
Nurodytos teikiamos paslaugos			
Nepriklausomo auditoriaus išvada			
Ryšiai su partneriais			
Pagrindiniai aukotojai			
Pateikta organizacijos struktūra			
Viešas atlyginimų lentelių prieinamumas			
Organizacijos steigėjas			
Organizacijos globėjas			
Narių išsilavinimas			
Tautinių mažumų dalis organizacijoje			
Lyčių balansas organizacijoje			
Darbuotojų skaičius			
NVO ateities prognozės pateikimas	Strateginio plano prieinamumas		1
	Biudžeto plėtrai pateikimas		
	Ateities veiklos		
	Viešas subjekto vizijos apibrėžimas.		
	Viešas subjekto misijos apibrėžimas		
	Viešas subjekto vertybių sąrašo prieinamumas.		
	Tikslai		
Numatomos pajamos			
Numatomos investicijos			
Surinkta balų iš viso:			
Maksimalus balų skaičius įvertinus svorį:			82,50

10 lentelė. NVO veiklos ataskaitoje ar metiniame pranešime atskleidžiamos informacijos vertinimas

	NVO teisinė forma			Svoris	
	Viešoji įstaiga	Asociacija	Labdaros ir paramos fondas		
NVO registruotas pavadinimas					
Metinio pranešimo apimtis, psl.					
Veiklos ataskaitos apimtis, psl.					
Informacijos pateikimo būdas:					
tekstas					
lentelės					
schemos					
kitos vaizdinės priemonės					
Privaloma pateikti informacija:					
Veiklos tikslai				1,5	
veiklos uždaviniai					
atlikti darbai					
veiklos rezultatai					
finansinės būklės apibūdinimas					
Asociacijos narių skaičius					
Labdaros ir paramos fondo dalininkų skaičius					
VšĮ dalininkų skaičius					
VšĮ dalininkų įnašų vertė finansinių metų pabaigoje					
VšĮ dalininkų įnašų vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje					
Ateinančių finansinių metų:					
tikslai					
uždaviniai					
planuojami atlikti darbai					
Jei Labdaros ir paramos fondas valdo neliečiamąjį kapitalą, privalo būti pateikta informacija apie:					
neliečiamajam kapitalui perduotų lėšų gavimo šaltinius iš neliečiamojo kapitalo investavimo gautas pajamas ir jų panaudojimą					
neliečiamojo kapitalo investavimą pagal turto rūšis, rizikos klases, investavimo laikotarpius					
neliečiamojo kapitalo investavimo strategijos pokytį					
sumažėjusio neliečiamojo kapitalo atkūrimo būdus					
išlaidas, susijusias su neliečiamojo kapitalo administravimu					
Informacijos pateikimas pasirinktinai:					
Rizikos ir priemonės joms valdyti				1	
Dalyvavimas projektuose					
Dalininkų turimi balsai dalininkų susirinkime					
Asociacijų narių įnašų vertė finansinių metų pabaigoje					
Asociacijų narių įnašų vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje					
Labdaros ir paramos fondų dalininkų įnašų vertė finansinių metų pabaigoje					
Labdaros ir paramos fondų dalininkų įnašų vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje					
Surinkta balų:					
Maksimalus balų skaičius įvertinus svorį:	19,50	18,50	18,5 (27,5)		
Balai už privalomos informacijos pateikimą:	16,50	13,50	13,5 (22,5)		
Balai už papildomos informacijos pateikimą:	3,00	5,00	5,00		

4. Nevyriausybines organizacijos veiklos skaidrumo vertinimo rezultatai

Ketvirtojoje darbo dalyje vertinamas pasirinktos organizacijos veiklos skaidrumas. Veiklos skaidrumui įvertinti bus pritaikyti ankstesnėse darbo dalyse atlikti teoriniai tyrinėjimai bei sudarytas veiklos skaidrumo vertinimo modelis. Nustačius veiklos skaidrumo lygį, bus galima nuspręsti, kokius pasiūlymus pateikti organizacijai, kad ji padidintų veiklos skaidrumą bei pasitikėjimą organizacija.

4.1. Pasirinktų NVO veiklos skaidrumo vertinimo rezultatai taikant sudarytą modelį.

Valstybės įmonė „Registru centras“ suteikia galimybę peržiūrėti visus Lietuvoje registruotus juridinius asmenis, todėl tyrimo tikslais pasirenkamos trys organizacijos, kurios skiriasi pagal teisinę formą. NVO vertimas atliekamas pagal ankstesnėse darbo dalyse sudarytus etapus.

I etapas: Organizacijos statuso ir informacijos prieinamumo vertinimas. Tyrimo tikslais pasirinkta VšĮ „Žalgirio krepšinio centras“, asociacija „Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija“, labdaros ir paramos fondas „Maisto bankas“. Buvo tikrinama, ar pasirinktos organizacijos teikia duomenis viešai, ar atitinka NVO sąvoką. Pagrindinė informacija apie organizacijas pateikiama 11 lentelėje.

11 lentelė. Pagrindinė informacija apie NVO

Teisinė forma	Organizacijos pavadinimas	Veiklos sritis	Duomenų prieigos nuoroda
Viešoji įstaiga	Žalgirio krepšinio centras	Socialinės atskirties mažinimas	https://www.registrucentras.lt/jar/p/dok.php?kod=302811111 https://zalgiris.lt/ https://nvoatlasas.lt/organizacija/zalgirio-krepšinio-centras/ https://www.facebook.com/bczalgiris
Asociacija	Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija	Sveikatos	https://www.registrucentras.lt/jar/p/dok.php?kod=190679146&pav=%2A&p=3 https://www.redcross.lt/ https://nvoatlasas.lt/organizacija/lietuvos-raudonojo-kryziaus-draugija/ https://www.facebook.com/redcross.lt/
Labdaros ir paramos fondas	Maisto bankas	Socialinių paslaugų teikimo	https://www.registrucentras.lt/jar/p/dok.php?kod=192015172 https://www.maistobankas.lt/ https://nvoatlasas.lt/organizacija/maisto-bankas/ https://www.facebook.com/maistobankas

VšĮ „Žalgirio krepšinio centras“ veiklos sritis yra socialinės atskirties mažinimas. Taip pat nurodoma, kad organizacijos veikla yra profesionalios komandos išlaikymas, dalyvavimas Eurolygos ir LKL turnyruose, įskaitant išvykų organizavimą ir vykimą į jas, bei siekimas juose kuo aukštesnių pasiekimų. Organizacijos tikslas – suformuoti ir išlaikyti finansiškai stabilią vyrų krepšinio komandą, tinkamai reprezentuojančią Kauno miestą, įgyvendinant užsibrėžtus sportinius tikslus ir didinant Kauno miesto gyventojų užimtumą bei skatinant sveiką gyvenseną. „NVOatlasas“ svetainėje taip pat nurodomas organizacijos tinklapis, kuris yra „zalgiris.lt“. Organizacijos internetinė svetainė yra aktyvi, yra pateikti kontaktai, todėl galima daryti išvadą, kad organizacija yra tinkama vertinimui. Organizacijos veiklos skaidrumo vertinimui bus naudojamosi ataskaitomis už 2018-2021 m. ataskaitinius metus, informacija pateikiama VĮ „Registru centras“, oficiali organizacijos interneto svetainė „zalgiris.lt“ bei socialiniame tinklapyje „Facebook“ registruota organizacijos paskyra „BC Kauno Žalgiris“.

Asociacijos „Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija“ tikslas yra užkirsti kelią žmonių kančioms ir jas palengvinti. „NVOatlasas“ pateiktas duomenimis organizacijos oficialusis tinklapis yra redcross.lt. Pateiktas tinklapis yra aktyvus ir jo teisės priklauso pasirinktai nagrinėti asociacijai. Organizacijos veiklos skaidrumo vertinimui bus naudojamosi informacija už 2018-2020 m.

ataskaitinius metus, apie kurią pateikiama VĮ „Registų centras“, oficialioje organizacijos interneto svetainėje „redcross.lt“ bei socialiniame tinklapyje „Facebook“ registruota organizacijos paskyra „Lietuvos Raudonasis Kryžius / Lithuanian Red Cross“.

Labdaros ir paramos fondas „Maisto bankas“ veiklos sritis yra socialinių paslaugų teikimo. „NVOatlasas“ duomenimis organizacija yra atvira, nešališka ir nepriklausoma nevyriausybinė organizacija, besiremianti geros valios žmonių ir socialiai atsakingų įmonių pagalba, renka paramą maistu ir dalijasi ja su nepasiturinčiais žmonėmis besirūpinančioms organizacijoms. Minimame NVO registre taip pat nurodomas organizacijos tinklapis, kuris yra „maistobankas.lt“. Organizacijos internetinė svetainė yra aktyvi, yra pateikti kontaktai, todėl galima daryti išvadą, kad organizacija yra tinkama vertinimui. Organizacijos veiklos skaidrumo vertinimui bus naudojamos ataskaitomis už 2018-2020 m. ataskaitinius metus, informacija pateikiama VĮ „Registų centras“, oficiali organizacijos interneto svetainė „maistobankas.lt“ bei socialiniame tinklapyje „Facebook“ 2009 m. registruota organizacijos paskyra „Maisto bankas“.

II etapas: Viešai prieinamos organizacijos informacijos vertinimas. Siekiant įvertinti viešai prieinamą informaciją, naudojama trečiojoje darbo dalyje pateikta vertinimo forma. Vertinimas atliekamas savarankiškai, naudojant tik viešai ir oficialiai pateikiamą informaciją. Kaip aptarta ankstesnėje darbo dalyje, vertinimas atliekamas balais, jei požymis neišpildytas – skiriama 0 balų, jei požymis iš dalies išpildytas – 0,5 balų, jei požymis išpildytas pilnai – skiriamas 1 balas.

Vertinant VšĮ „Žalgirio krepšinio centras“ pagrindinės informacijos apie NVO pateikimą, organizacijai skirta 11,5 balų iš 12 galimų (žr. 12 lentelė). Pastebėta, kad organizacijos tinklalapyje yra pateikta mažai informacijos apie pačią veiklą – ši informacija prieinama per VĮ „Registų centrui“ pateikiamas ataskaitas. Organizacija tik dalinai pateikia istoriją – nors VšĮ „Žalgirio krepšinio centras“ yra atsakinga už krepšinio komandos Kauno „Žalgiris“ veiklą, istorija pateikiama tik pačios vyrų krepšinio komandos, nurodant pasiekimus nuo komandos įkūrimo iki šių dienų, papildomai išskiriant tik kelis svarbiausius įvykius, tokius kaip namų arenos atidarymas. VĮ „Registų centras“ duomenimis, organizacijos teisinis statusas nėra įregistruotas. Tai reiškia, kad juridinis asmuo nėra likviduojamas, reorganizuojamas, bankrutuojantis ar likviduojamas dėl bankroto, todėl priimama, kad organizacija požymį išpildo ir yra skiriamas 1 balas. Vertinant tiriamos asociacijos ir labdaros ir paramos fondo pateikiamą pagrindinę informaciją apie NVO skirtas maksimalus balų skaičius. Visa vertinama informacija yra pateikta oficialiose organizacijų svetainėse, pateiktos ataskaitos sutampa su ataskaitomis, pateiktomis VĮ „Registų centras“.

12 lentelė. Pagrindinės NVO informacijos vertinimas

		NVO teisinė forma			Svoris	
		Viešoji įstaiga	Asociacija	Labdaros ir paramos fondas		
Analizuojamas požymis		Vertinimas balais				
Pagrindinės informacijos apie NVO pateikimas	NVO pavadinimas yra pateiktas	1,00	1,00	1,00	1	
	NVO istorija yra pateikta	0,50	1,00	1,00		
	Registracijos adresas yra pateiktas	1,00	1,00	1,00		
	Paslaugų pobūdis yra nurodytas	1,00	1,00	1,00		
	Yra nurodytos susijusios įmonės	1,00	1,00	1,00		
	Metinis pranešimas yra viešai prieinamas	1,00	1,00	1,00		
	Yra įregistruotas teisinis statusas	1,00	1,00	1,00		
	Registracijos data yra nurodyta	1,00	1,00	1,00		
	Identifikacinis kodas yra suteiktas	1,00	1,00	1,00		
	Mokesčio mokėtojo statusas yra patvirtintas	1,00	1,00	1,00		
	Juridinio asmens statusas yra galiojantis	1,00	1,00	1,00		
	Organizacijos tipas yra nurodytas	1,00	1,00	1,00		
	Surinkta balų:		11,5	12		12
	Maksimalus balų skaičius įvertinus svorį:		12			

Toliau yra vertinamas finansinės ataskaitos pateikimas, kurio svoris bendroje vertinimo skalėje yra 1,5. Organizacijos internetinėje svetainėje finansinė informacija nėra pateikiama, todėl vertinimas atliekamas analizuojant organizacijos pateiktus duomenis VĮ „Registrų centras“ (žr. 13 lentelė).

13 lentelė. Pateiktos NVO finansinės informacijos vertinimas

		NVO teisinė forma			Svoris	
		Viešoji įstaiga	Asociacija	Labdaros ir paramos fondas		
Analizuojamas požymis		Vertinimas balais				
NVO finansinės informacijos pateikimas	Pinigų srautai yra pilnai paaiškinti	0,50	0,50	0,50	1,5	
	Viešas subjekto trejų praėjusių metų finansinių ataskaitų prieinamumas	1,00	1,00	1,00		
	Ataskaita apie subjekto gautų lėšų atsiradimą ir panaudojimą Trečiojo sektoriaus platformai	0,50	1,00	1,00		
	Ilgalaikis turtas yra detalizuotas	1,00	1,00	1,00		
	Trumpalaikis turtas yra detalizuotas	1,00	1,00	1,00		
	Ilgalaikiai įsipareigojimai yra detalizuoti	1,00	1,00	1,00		
	Pateikta ataskaita apie paramos pokyčius	1,00	1,00	1,00		
	Pinigų srautai iš ūkinės veiklos	1,00	1,00	1,00		
	Pinigų srautai iš investicinės veiklos	1,00	1,00	1,00		
	Pinigų srautai iš finansinės veiklos	1,00	1,00	1,00		
	Ataskaitų rengimo būdo paaiškinimas	1,00	1,00	1,00		
	Apskaitos politika yra pateikta	1,00	1,00	1,00		
	Sąnaudos yra detalizuotos	1,00	1,00	1,00		
	Yra nurodytos valstybės dotacijos	1,00	1,00	1,00		
	Viešoji pagalba ir viešosios bei privačios subsidijos, kurias subjektas gauna (suma, paskirtis ir naudos gavėjų grupės)	1,00	1,00	1,00		
	Viešas politikos, susijusios su įmonės finansinėmis investicijomis, prieinamumas	1,00	1,00	1,00		
	Surinkta balų:		22,50	23,25		23,25
	Maksimalus balų skaičius įvertinus svorį:		24			

Nurodyta, kad viešosios įstaigos finansinės ataskaitos parengtos remiantis veiklos tęstinumo principu ir prielaida, kad ji artimiausioje ateityje galės tęsti savo veiklą. Bendrame NVO finansinės informacijos vertinimo kontekste organizacijai skiriami 22,5 balai iš 24 galimų. Tik iš dalies yra pateikiama informacija apie pinigų srautus ir informacija, kaip buvo gautos ir panaudotos lėšos, nors suinteresuotosioms šalims tai yra vienas svarbiausių prioritetų – žinoti, kad paaukotos lėšos būtų panaudotos pagal paskirtį. Asociacijai bei labdaros ir paramos fondui skirta vienodai balų – už finansinės informacijos pateikimą organizacijoms skiriama 23,25 balų iš 24 galimų. Finansiniai organizacijos rezultatai atskleisti tinkamai. Organizacijos tinklapyje pateiktos finansinės ataskaitos sutampa su ataskaitomis, pateiktomis VI „Registru centras“. Apskaitos politika yra išdėstyta aiškiai, nuorodos į pastabas sudėtos tinkamai. Yra nurodyti visi lėšų šaltiniai. Visų trijų organizacijų pinigų srautai yra paaiškinami iš dalies, nėra pateikiamos pinigų srautų ataskaitos.

VšĮ „Žalgirio krepšinio centras“ veiklos tipas yra socialinės atskirties mažinimas, todėl vertinant nefinansinės informacijos pateikimą, didžiausias dėmesys buvo kreipiamas į veiklas, susijusias su savanoryste, socialinius projektus ir kaip organizacija tai viešina. Nors organizacija nepateikia kasmetinių socialinės veiklos ataskaitų, organizacijos internetinėje svetainėje yra išskirta „One Team“ programa meniu juostoje, kur nuolat yra atnaujinama informacija apie įvykdytas veiklas. Pasidomėjus vykdoma veikla plačiau, nustatyta, kad metiniame pranešime prie veiklos ataskaitų matyti, kad organizacija vykdo ir daugiau socialinių veiklų, o tokio turinio ataskaitas organizacija pateikia kasmet. Minėta „One Team“ programa organizacija prisideda prie mažumų integracijos į visuomenę, nusikalstamumo prevencija, neformalaus ir pilietinio ugdymo. Be šios programos taip pat yra ugdomas etninių vertybių puoselėjimas bei socialinio bendravimo skatinimas, tačiau dėmesio internetinėje svetainėje tam nėra papildomai skiriama. Organizacija veiklos ataskaitoje bei „NVOatlasas“ yra nurodyta, kad organizacijoje yra ieškoma savanorių, tačiau nėra pateikta nei ataskaitos, apie savanorių pokytį ar jų nuveiktus darbus, nei yra nurodyti kontaktai, kuriais asmuo galėtų kreiptis, norint tapti organizacijos savanoriu. Organizacijos internetinėse erdvėse nėra sudaryta galimybė klientams palikti įvertinimus ar kitus atsiliepimus, todėl analizuojamu atveju nėra galimybės įvertinti organizacijos išorės vertinimo pokyčio ar klientų statistikos. Bendrame rezultate organizacijai už nefinansinės informacijos pateikimą yra skiriama 5,5 balai iš 12 galimų (žr. 14 lentelė). Pagal finansines ataskaitas, organizacija analizuojamu laikotarpiu neatliko investicijų į turtą, todėl negalima teigti, kad informacija nėra pateikta.

Vertinant nefinansinės informacijos pateikimą asociacijoje, pagrindinis dėmesys buvo kreipiamas savanorystės veiklai organizacijoje. Organizacija deklaruoja, kad jų veikla yra paremta savanorių įsitraukimu. Veiklos ataskaitoje pateiktame vadovo žodyje detalizuojama, kad pastarieji 2020 m. metai buvo itin sunkūs, paveikti COVID-19 pandemijos, tačiau nepaisant to organizacijai pavyko sutelkti didžiules savanorių pajėgas. Organizacijos tinklapyje yra atskira skiltis norintiems savanoriauti, pateikiama visa reikiama informacija, apie taisykles, nuostatus, tvarkas. Organizacijoje yra atskleisti visi nagrinėjami skaidrumo požymiai, todėl už nefinansinės informacijos pateikimą skiriamas maksimalus balų skaičius.

Labdaros ir paramos fondo nefinansinės informacijos pagrindiniu šaltiniu tapo veiklos ataskaita. Joje buvo rasta visa nagrinėjama informacija. Informacija pateikiama glaustai, tačiau tuo pat metu ir išsamiai, todėl asociacijos bei labdaros ir paramos fondo vertinimo balas vėl sutampa – abiem organizacijoms skiriamas maksimalus balų skaičius. Peržiūrėjus visus informacinius šaltinius buvo nustatyta, kad yra atskleista visa tiriamą informaciją.

14 lentelė. NVO teikiamos nefinansinės informacijos vertinimas

		NVO teisinė forma			Svoris
		Viešoji įstaiga	Asociacija	Labdaros ir paramos fondas	
Analizuojamas požymis		Vertinimas balais			
NVO nefinansinės informacijos pateikimas	Viešai pateikta kasmetinė socialinės veiklos ataskaita	0,50	1,00	1,00	1
	Klientų skundų tvarkymas	0,00	1,00	1,00	
	Investicijos į IT yra paaiškintos	1,00	1,00	1,00	
	Investicijos į programinę įrangą yra paaiškintos	1,00	1,00	1,00	
	Investicijos į turtą yra paaiškintos	1,00	1,00	1,00	
	Paslaugų kokybę galima vertinti	0,00	1,00	1,00	
	Savanorių pokytis yra pateiktas	0,00	1,00	1,00	
	Kasmetinis savanorių sk. didėjimas	0,00	1,00	1,00	
	Dalyvavimas viešuosiuose konkursuose	0,00	1,00	1,00	
	Dalyvavimas valstybiniuose renginiuose	1,00	1,00	1,00	
	Klientų statistika yra pateikta	0,00	1,00	1,00	
	Teikiamų paslaugų sąrašas	1,00	1,00	1,00	
	Surinkta balų:		5,50	12,00	
Maksimalus balų skaičius įvertinus svorį:		12			

Kita svarbi dalis, kurios požymiams taikomas svoris lygus 1,5 yra NVO valdymo informacijos atskleidimo vertinimas (žr. 15 lentelė). Grįžtant prie teorijos, pagal Harris ir Neel (2021) atliktą nevyriausybinų organizacijų skaidrumo tyrimą, organizacijos, turinčios stipresnį valdymą, geresnius rezultatus ir profesionalesnius darbuotojus, siejamos su didesniu skaidrumu. Tiriamu atveju požymiams įvertinti nagrinėti visi informaciniai šaltiniai.

Nors pagrindiniu informacijos šaltiniu turėtų būti laikoma organizacijos internetinė svetainė, valdymo informacija šioje vietoje prieinama labai ribotai. Viešosios įstaigos tinklapyje prie kontaktų yra nurodyti organizacijos darbuotojai, tačiau detalesnė valdymo struktūra nėra pateikiama, taip pat nėra nurodyti darbuotojams skiriami atlyginimai, narių išsilavinimas ar tautinių mažumų dalis. Teikiamos paslaugos yra suprantamos iš informacijos turinio, tačiau vienoje vietoje tokios informacijos nėra. Pagrindiniu informacijos šaltiniu yra laikomas VĮ „Registru centras“ pateiktas aiškinamasis raštas, kurio kokybę skaidrumo požiūriu nėra užtikrinta. Aiškinamajame rašte nėra pateikiamas vadovo žodis, nėra pagrindinių narių pranešimų, nors yra nurodyta, kad vienintelis įstaigos dalininkas yra fizinis asmuo. Veiklos ataskaitoje tas dalininkas yra identifikuotas bei nurodyta jo įnašo dalis. Aiškinamojo rašto pabaigoje yra pateiktos aiškinamojo rašto pastabos, kurios yra sunumeruotos, aiškinamajame rašte nurodyta, kad yra pridėta pastaba. Vertinant rėmėjų išskyrimą, pastebėta, kad detalizuojant rėmėjus 11 % yra neidentifikuota, o dar 9,3 % paramą suteikė skirdami 1,2 % GPM. Lyginant ankstesnių metų aiškinamajame rašte pateikiamą informaciją matoma, kad dalis partnerių nesikeičia, dalis didina finansavimą, tačiau nėra informacijos, pagal kurią būtų galima spręsti, ar didesnio ar tolimesnio finansavimo sprendimui įtakos turėjo organizacijos atskleidžiama informacija. Nemažai dėmesio yra skiriama partneriams. Organizacija tikslų įgyvendinimui ir papildomų lėšų gavimui yra sudariusi licencines sutartis su partneriais. Partneriai yra išskirti į generalinius, pagrindinius, didžiuosius partnerius, partnerius ir draugus, yra pateikiamos nuorodos, norintiems tapti partneriais. Galima daryti išvadą, kad organizacija aktyviai ieško finansavimo šaltinių, pateikia partnerių sėkmės istorijas, kas vieniems pagrindinių aukotojų leidžia pamatyti, kaip yra palaikomas bendradarbiavimas, kokios yra gaunamos naudos.

Nepriklausomo auditoriaus išvada yra pateikiama nemodifikuota, auditorių nuomone pridėtos finansinės ataskaitos parodo tikrą ir teisingą vaizdą apie organizacijos 2021 m. birželio 30 d. finansinę būklę ir tą dieną pasibaigusį metų finansinius veiklos rezultatus pagal Pelną nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo ir pateikimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr.1K-372 (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr.1K-443 redakcija). Atkreipiamas dėmesys, kad be audito išvados nėra pateikiama kitos su auditu susijusios informacijos. Už valdymo informacijos atskleidimą viešajai įstaigai skiriama 14,25 balų iš 25,5 galimų.

15 lentelė. NVO valdymo informacijos atskleidimo vertinimas

		NVO teisinė forma			Svoris
		Viešoji įstaiga	Asociacija	Labdaros ir paramos fondas	
Analizuojamas požymis		Vertinimas balais			
NVO valdymo informacijos pateikimas	Aiškinamasis raštas	1,00	1,00	1,00	1,5
	Vadovo žodis	0,00	1,00	1,00	
	Pagrindinių narių pareiškimai	0,00	1,00	1,00	
	Rėmėjai yra išskirti	0,50	1,00	1,00	
	Pateiktas renginių tinklelis	0,50	0,50	0,50	
	Nurodytos teikiamos paslaugos	0,50	1,00	1,00	
	Nepriklausomo auditoriaus išvada	1,00	1,00	1,00	
	Ryšiai su partneriais	1,00	1,00	1,00	
	Pagrindiniai aukotojai	1,00	1,00	1,00	
	Pateikta organizacijos struktūra	0,00	0,00	1,00	
	Viešas atlyginimų lentelių prieinamumas	0,00	0,00	0,00	
	Organizacijos steigėjas	1,00	1,00	1,00	
	Organizacijos globėjas	1,00	1,00	1,00	
	Narių išsilavinimas	0,00	0,00	0,00	
	Tautinių mažumų dalis organizacijoje	0,00	0,00	0,00	
	Lyčių balansas organizacijoje	1,00	1,00	1,00	
	Darbuotojų skaičius	1,00	1,00	1,00	
	Surinkta balų:		14,25	18,75	
Maksimalus balų skaičius įvertinus svorį:		25,5			

Tiriant asociacijos pateikiamą NVO valdymo informacijos atskleidimą situacija kiek geresnė. Vertinimui reikiama informacija aptinkama internetinėje svetainėje patalpintose ataskaitose, kurios yra prieinamos kiekvienam suinteresuotam asmeniui. Nurodyta, kad organizacija yra tarptautinio Raudonojo Kryžiaus draugijų Federacijos narė, kuri vykdo humanitarinę misiją Lietuvoje, teikdama pagalbą socialiai pažeidžiamiems žmonėms Lietuvoje ir už jos ribų, tačiau daugiau struktūrizuotos informacijos apie valdymo struktūrą nepateikiama, todėl kaip didžiausias trūkumas nustatytas informacijos apie asociacijos darbuotojus ir organizacinę struktūrą nebuvimas, kas lemia 18,75 balų iš 25,5 galimų rezultatą.

Labdaros ir paramos fondo valdymo informacija pateikta išsamiausiai. Nors lyginant su asociacijos valdymo informacijos atskleidimu nustatytas skirtumas tik organizacinės struktūros pateikimo klausimu, visa informacija pateikiama labai aiškiai, išsamiai. Labdaros ir paramos fondui už valdymo informacijos atskleidimą skirta 20,25 balų iš 25,5 galimų.

Toliau buvo vertinamos organizacijų informacijos atskleidimas apie ateities perspektyvas (žr. 16 lentelė). Kiekvienos organizacijos veiklos tęstinumui įtaką daro tai, kaip ji geba prognozuoti ateitį bei planuoti būsimas veiklas. Gana neįprastas faktas, išaiškėjęs tyrimo metu yra tai, kad tiriamą viešąją įstaigą viziją, misiją bei vertybes taiko visai „Žalgirio“ organizacijai. Tai reiškia, kad visos susijusios įmonės ir prekės ženklai veikiantys Kauno „Žalgirio“ ir „Žalgirio“ arenos struktūroje veikia vienu tikslu. Kaip yra pateikiama organizacijos svetainėje „*Visi kartu turime vieną misiją, vadovaujames tomis pačiomis vertybėmis ir siekiame tų pačių strateginių tikslų*“, tačiau patys strateginiai tikslai nėra įvardinami. 2019 m. „Žalgirio“ strategija aprašyta jų pačių pateiktame straipsnyje, kuriame pranešta apie strateginio bendradarbiavimo sutarties pasirašymą su „Lean“ praktikų bendrove, taigi organizacijos strategija yra pateikta tik iš dalies, nėra pateiktų patvirtintų strateginių tikslų bei numatomų veiksmų plano, tiems tikslams pasiekti. Nors organizacijos vizija yra „*Nuolat tobulėjanti, auginanti ir pasaulį keičianti sporto ir laisvalaikio organizacija*“, tačiau ir prie finansinių ataskaitų ar aiškinamajame rašte nėra nurodyta, kokios investicijos yra planuojamos ateityje. Organizacijos misija „*pripildyti žmonių gyvenimus akimirkomis, kurios išlieka kaip geriausi prisiminimai*“ iš dalies sutampa su pačios organizacijos veiklos sritimi – socialinės atskirties mažinimu. Organizacija buvo paveikta COVID-19 situacijos, tai nurodoma aiškinamajame rašte pateikiant galiojusius ribojimus organizacijoje bei kokių priemonių buvo imamasi, siekiant sumažinti itin sudėtingos situacijos grėsmę. Dėl informacijos apie numatomas pajamas ir investicijas trūkumo viešajai įstaigai skirti 5 iš 9 balų.

Asociacijos ateities planai yra kiek aiškesni – apie ateities planus informacija pateikiama veiklos ataskaitoje pateiktame vadovo žodyje. Asociacijos veiklos sritys yra gana plačios: senyvų, vienišų žmonių priežiūra ir slauga, mokymas teikti pirmąją pagalbą, pagalba pabėgėliams, prieglobsčio prašytojams bei migrantams ir humanitarinė pagalba pažeidžiamiesiems žmonėms Lietuvoje ir už jos ribų, ir pagal pateiktas ataskaitas darant išvadą, kad visos šios veiklos yra tęstinės, daroma prielaida, kad asociacija veiks šių tikslų įgyvendinimui.

16 lentelė. NVO ateities perspektyvų atskleidimo vertinimas

		NVO teisinė forma			Svoris
		Viešoji įstaiga	Asociacija	Labdaros ir paramos fondas	
Analizuojamas požymis		Vertinimas balais			
NVO ateities prognozės pateikimas	Strateginio plano prieinamumas	0,50	0,00	1,00	1
	Biudžeto plėtrai pateikimas	0,00	0,00	0,00	
	Ateities veiklos	0,50	1,00	1,00	
	Viešas subjekto vizijos apibrėžimas.	1,00	1,00	1,00	
	Viešas subjekto misijos apibrėžimas	1,00	1,00	1,00	
	Viešas subjekto vertybių sąrašo prieinamumas.	1,00	1,00	1,00	
	Tikslai	1,00	1,00	1,00	
	Numatomos pajamos	0,00	1,00	1,00	
	Numatomos investicijos	0,00	1,00	1,00	
	Surinkta balų:	5,00	7,00	8,00	
	Maksimalus balų skaičius įvertinus svorį:	9			

Labdaros ir paramos fondo veikla kaip ir tiriamos asociacijos yra tęstinė, viešai deklaruojama organizacijos vizija, misija bei tikslai. Taip pat 2018 m. buvo sukurta organizacijos veiklos strategija, pagal kurią turėjo būti vykdoma veikla iki šiol. Vienintelis nustatytas trūkumas – biudžeto plėtrai numatymas ir pateikimas.

III etapas: Organizacijos pateikiamos informacijos vertinimas.

Veiklos ataskaitų ar metinio pranešimo vertinimas:

Analizuojant pateiktus duomenis buvo atsižvelgta į turinio apimtį bei informacijos pateikimo būdą (žr. 17 lentelė). Pastebėta, kad nors reikalavimai visoms NVO nepriklausomai nuo teisinės formos skiriasi ne daug, informacijos pateikimo būdas ir detalumas skiriasi labai. Nagrinėta viešoji įstaiga pateikia 3 puslapių veiklos ataskaitą, kurioje vykdyta veikla pateikiama tik tekstu. Organizacijos internetinėje svetainėje veiklos ataskaita nėra pateikiama visai. Nagrinėtas labdaros ir paramos fondas pateikia veiklos ataskaitą ir metinį pranešimą atskirai, pateikiant tiek internetinėje svetainėje, tiek VĮ „Registru centras“. Labdaros ir paramos fondas informacija pateikia sistemingai, grafiškai, pateikia nuotraukas, palyginimus ir detalizacijas. Nagrinėta asociacija pateikia metinį pranešimą, kuriame detalai išdėstomi atlikti darbai, kilę sunkumai bei vaizdžiai pateikiama kita su vykdyta veikla susijusi informacija.

17 lentelė. Vizualus veiklos ataskaitos (metinio pranešimo) vertinimas

	NVO teisinė forma		
	Viešoji įstaiga	Asociacija	Labdaros ir paramos fondas
NVO registruotas pavadinimas	Žalgirio krepšinio centras	Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija	Maisto bankas
Metinio pranešimo apimtis, psl.		-	27
Veiklos ataskaitos apimtis, psl.	3	16	18
Informacijos pateikimo būdas:			
tekstas	+	+	+
lentelės		+	+
schemas		+	+
kitos vaizdinės priemonės		+	+

Toliau buvo vertinamos veiklos ataskaitos ar metiniai pranešimai pagal atskleidžiamos informacijos kiekį (žr. 18 lentelė), išskiriant privalomos ir neprivalomos informacijos atskleidimą. Kadangi nagrinėtas labdaros ir paramos fondas nevaldo neliečiamojo kapitalo, balai už šią dalį neskiriami ir maksimaliu galimų surinkti balų skaičiumi už privalomą pateikti informaciją yra laikomi 18,5 balų.

Lyginant veiklos ataskaitos vertinimo rezultatus su bendrai pateiktos viešos informacijos vertinimu nustatyta, kad tik nagrinėtas labdaros ir paramos fondas yra arti maksimalios ribos už privalomos informacijos metiniame pranešime ar veiklos ataskaitoje pateikimą. Vienintelis nustatytas trūkumas vertinant privalomą pateikti informaciją yra ateinančiais finansiniais metais planuojamų atlikti darbų konkretizavimas. Vertinant siūlomos pateikti informacijos pateikimą, labdaros ir paramos fondas nenurodo tik dalininkų turimų balsų dalininkų susirinkime. Vertinta asociacija, lygiai taip pat, kaip ir viešoji įstaiga, veiklos ataskaitoje pateikia 5 iš 9 privalomų kriterijų.

18 lentelė. NVO veiklos ataskaitoje ar metiniame pranešime atskleidžiamos informacijos vertinimas

	NVO teisinė forma			Svoris
	Viešoji įstaiga	Asociacija	Labdaros ir paramos fondas	
NVO registruotas pavadinimas	Žalgirio krepšinio centras	Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija	Maisto bankas	1,5
Privaloma pateikti informacija:				
Veiklos tikslai	1	1	1	
veiklos uždaviniai	1	0	1	
atlikti darbai	1	1	1	
veiklos rezultatai	0	1	1	
finansinės būklės apibūdinimas	0	1	1	
Asociacijos narių skaičius		1		
Labdaros ir paramos fondo dalininkų skaičius			1	
VšĮ dalininkų skaičius	1			
VšĮ dalininkų įnašų vertė finansinių metų pabaigoje	1			
VšĮ dalininkų įnašų vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje	0			
Ateinančių finansinių metų:				
tikslai	0	0	1	
uždaviniai	0	0	1	
planuojami atlikti darbai	0	0	0,5	
*Jei Labdaros ir paramos fondas valdo neliečiamąjį kapitalą, privalo būti pateikta informacija apie:				
neliečiamajam kapitalui perduotų lėšų gavimo šaltinius			-	
iš neliečiamojo kapitalo investavimo gautas pajamas ir jų panaudojimą			-	
neliečiamojo kapitalo investavimą pagal turto rūšis, rizikos klases, investavimo laikotarpius			-	
neliečiamojo kapitalo investavimo strategijos pokytį			-	
sumažėjusio neliečiamojo kapitalo atkūrimo būdus			-	
išlaidas, susijusias su neliečiamojo kapitalo administravimu			-	
Informacijos pateikimas pasirinktinai:				
Rizikos ir priemonės joms valdyti	1	1	1	
Dalyvavimas projektuose	0,5	1	1	
Dalininkų turimi balsai dalininkų susirinkime	0	0	0	
Asociacijų narių įnašų vertė finansinių metų pabaigoje		0		
Asociacijų narių įnašų vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje		0		
Labdaros ir paramos fondų dalininkų įnašų vertė finansinių metų pabaigoje			1	
Labdaros ir paramos fondų dalininkų įnašų vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje			1	
Surinkta balų:	8,5	9,5	16,75	
Maksimalus balų skaičius įvertinus svorį:	19,50	18,50	18,5 (27,5*)	
Balai už privalomos informacijos pateikimą:	16,50	13,50	13,5 (22,5*)	
Balai už papildomos informacijos pateikimą:	3,00	5,00	5,00	
*Maksimalus taškų skaičius, jei labdaros ir paramos fondas valdo neliečiamąjį kapitalą				

Atlikus viešai prieinamos informacijos vertinimą, bei įvertinus veiklos ataskaitose ar metiniame pranešime pateiktą informaciją atsitiktinai pasirenkamos veiklos, pateikiamos veiklos ataskaitoje, įsitikinti, kad jos atspindi tikrą ir teisingą organizacijos vaizdą bei vykdomą veiklą.

1. Viešoji įstaiga „Žalgirio krepšinio centras“:

Finansinės informacijos atskleidimas: VšĮ „Žalgirio krepšinio centras“ pateikia auditoriaus išvadą, pagal kurią finansinės ataskaitos parodo tikrą ir teisingą vaizdą apie įmonės 2019 m., 2020 m., 2021 m. finansinius metus. Reikšmingų iškraipymų nenustatyta, todėl finansinių duomenų teisingumas neanalizuojamas. Atkreipiamas dėmesys, kad visu analizuojamu laikotarpiu organizacijoje audita atliko ta pati audito kompanija ir audito išvadas pateikė ir tvirtino tas pats atestuotas auditorius.. Atkreipiamas dėmesys, kad organizacijoje ilgiau nei vienerius metus yra vykdomas mokestinis patikrinimas, kurį inicijavo Valstybinė mokesčių inspekcija. Šis faktas yra minimas 2020 ir 2021 ataskaitinių metų aiškinamuosiuose raštuose. Veiklos ataskaitoje apie įstaigos finansinę būklę neužsimenama.

Nefinansinės informacijos atskleidimas: VšĮ „Žalgirio krepšinio centras“ atliekant viešos informacijos vertinimą negavo balų už informacijos apie savanorius pateikimą, todėl pasirinkta pasidomėti savanorystės veikla organizacijoje. Patikrinus informaciją socialiniame tinklapyje išsiaiškinta, kad organizacija bendradarbiauja su kita organizacija – Sporto savanorių sąjunga. Šios organizacijos gyvavimą ir vykdomą veiklą patvirtina Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikta informacija (Mano vyriausybė, 2017). Vykdytus renginius, susijusius su sportine veikla, pagrindžia organizacijos tinklapyje pateikiami sportinių rungtynių rezultatai, kur yra nurodyti konkretūs dalyviai, pateikiama nuotraukų galerija iš vykusio renginio, tačiau veiklos ataskaitoje minima labai apibendrinta informacija nepateikiant konkrečių skaičių ar faktų. Kitas vykdytas veiklas pagrindžia socialinio tinklapio paskyroje talpinamos naujienos apie pastaruosius įvykius. Ataskaitoje minima turinio platforma po patikrinimo nustatyta kaip reali, aktyvi ir veikianti, tačiau kadangi platforma yra mokama, detalesnė turinio analizė neatliekama. Organizacijoje yra suformuluota misija, vizija bei vertybės. Tiriant jų realumą ir aktualumą, organizacijos socialinio tinklo paskyroje rasta, kad organizacijos darbuotojai yra motyvuojami vadovautis organizacijos vertybėmis, yra renkami vertybių ambasadoriai.

2. Asociacija Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija:

Finansinės informacijos atskleidimas: Informacija apie asociacijos finansinę būklę pateikiama tiek veiklos ataskaitoje, tiek detalai išdėstoma aiškinamajame rašte bei finansinėse ataskaitose. Viso analizuojamo laikotarpio finansinės ataskaitos yra audituotos, pateiktos auditoriaus išvados, todėl finansinių duomenų ir ūkinių operacijų patikrinimas pakartotinai neatliekamas. Organizacijos internetinėje svetainėje yra skiltis „Finansinės ataskaitos“, tačiau duomenų bei failų ten patalpinta nėra. Suinteresuotosios šalys apie finansinę būklę gali sužinoti iš glaustai veiklos ataskaitoje pateikiamos informacijos arba iš ataskaitų, pateiktų VI „Registrų centras“.

Nefinansinės informacijos atskleidimas: Atliekant metinio pranešimo vertinimą asociacijai nebuvo skirta taškų informaciją apie asociacijos dalininkus, jų įnašų dydį. Patikrinus informaciją visuose šaltiniuose, ši informacija taip pat nebuvo rasta. Didelis dėmesys teikiamas organizacijos emblemos reglamentavimui, veiklos principų pateikimui. Pateikti nuostatai, išorinės ir vidaus taisyklės ir kita susijusi informacija, aktuali norintiems savanoriauti.

2. *Labdaros ir paramos fondas „Maisto bankas“:*

Finansinės informacijos atskleidimas: Organizacijos finansinės ataskaitos yra detalios, finansinė situacija apibūdinama veiklos ataskaitoje bei metiniame pranešime. Analizuojamo laikotarpio finansinės ataskaitos audituotos skirtingų išorės audito kompanijų, kurios visais atvejais pateikė nemodifikuotą nuomonę bei nurodė pagrindą nuomonei pareikšti.

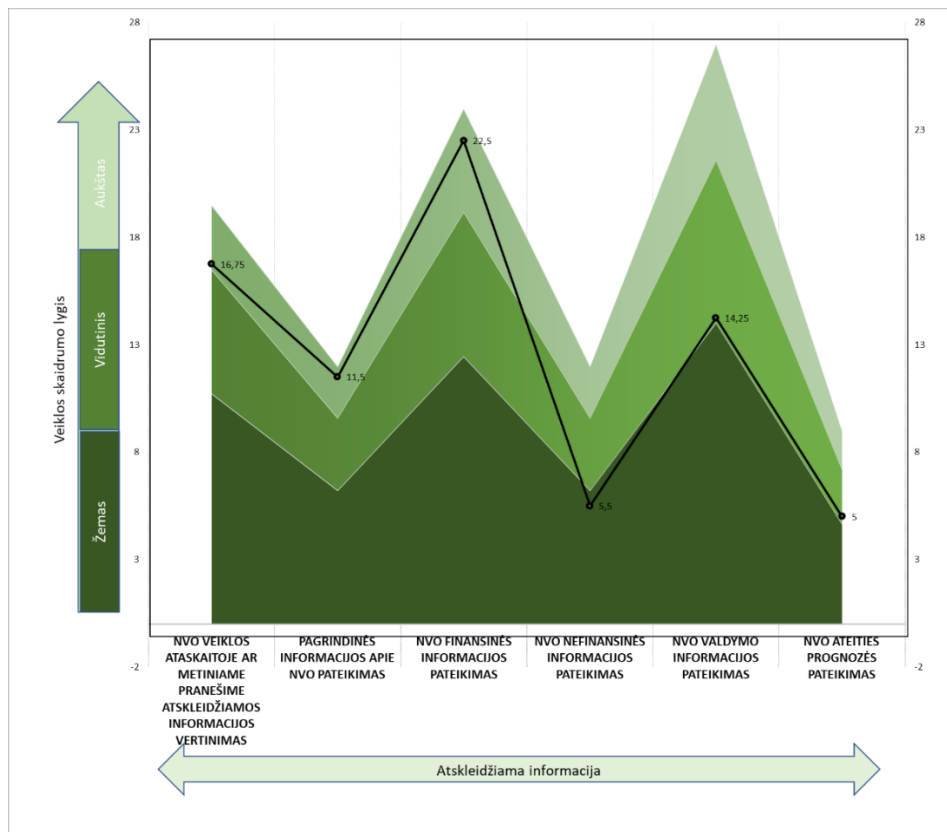
Nefinansinės informacijos atskleidimas: Analizuojant ataskaitas pastebėta, kad rėmėjai yra detalizuoti visi, nepriklausomai nuo paramos dydžio. Viso 560 teksto eilučių, neatskleidžiami tik fiziniai asmenys. Internetiniame puslapyje rėmėjai taip pat yra pateikti, išskiriant juos į tris grupes: maistu, finansiniai ir rėmėjai paslaugomis. Organizacijos internetinės svetainės tituliniam puslapyje yra pateiktos tiesioginės nuorodos, nukreipiančios į aukojimą arba savanorystės anketą, norintiems tapti organizacijos savanoriais. Veiklos ataskaitoje ir metiniame pranešime nurodytus vykdytus renginiu pagrindžia nuotraukų galerijos, socialiniame tinklapyje yra sukurtos renginių nuorodos. Organizacija nepateikia biudžeto plėtrai, planuojamus atlikti darbus galima įvertinti tik pagal papildomą informaciją.

Išanalizavus veiklos ataskaitose ir ar metiniuose pranešimuose pateikiamą informaciją ir įvertinus informacijos atitikimą nustatyta, kad nė viena organizacija į nefinansinę ataskaitą neįtraukė įvykio ar fakto, kurio nepagrįstų kiti šaltiniai. Pastebėta, kad NVO ne visais atvejais nefinansines ataskaitas pateikia pagal privalomų ir siūlomų kriterijų nuostatas, skiriasi informacijos pateikimo būdai ir finansinių ir nefinansinių ataskaitų teikimo vieta. Tirtais atvejais nustatyta, kad geresnius veiklos skaidrumo vertinimo rezultatus surinko NVO, kurios pateikia detalias veiklos ataskaitas, kuriose informacija pateikiama vaizdžiai, palyginamai, detalizuotai.

IV etapas: Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo lygio nustatymas

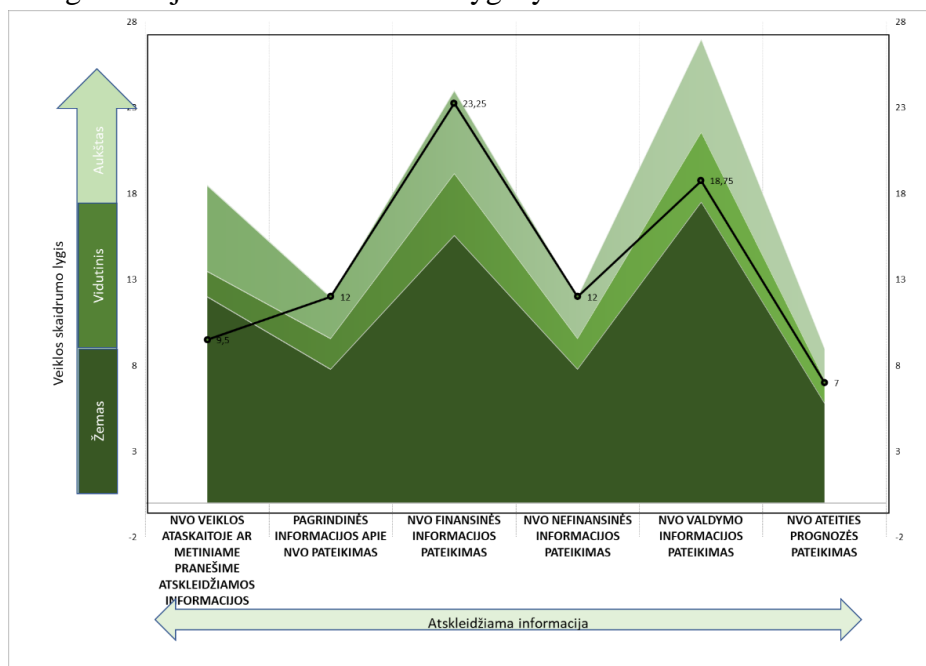
Baigus atskleidžiamos informacijos vertinimą ir pritaikius sudarytą nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo, kaip finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimo, vertinimo modelį, buvo įvertintas pasirinktų tirti nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo lygis.

Kaip matyti 7 paveiksle, VšĮ „Žalgirio krepšinio centras“ mažiausiai dėmesio skiria nefinansinės ir valdymo informacijos pateikimui. Nefinansinės informacijos pateikime organizacija patenka į žemo skaidrumo lygį. Atkreipiamas dėmesys, kad pagrindinės informacijos pateikimas yra privalomas, norint įregistruoti organizaciją, o finansinės informacijos pateikimą reglamentuoja teisės aktai ir finansinė informacija yra audituojama. Kita pateikiama informacija yra tik rekomenduojamo pobūdžio, nėra detalizuota, kokia tiksli informacija turėtų atsispindėti pateiktose ataskaitose. Verta paminėti, kad pagrindinis informacijos šaltinis informacijos vertinimui yra VĮ „Registrų centras“ pateikti ataskaitų rinkiniai – internetinėje svetainėje skaidrumo vertinimui aktualios informacijos beveik nėra. Taip pat verta paminėti, kad organizacijos tikslų pasiekimo priemonė yra krepšinio klubo veiklos populiarinimas ir tobulinimas, todėl būtent šiai veiklai ir yra skiriama daugiausia dėmesio internetinėje svetainėje. Susumavus veiklos skaidrumo rezultatus galima teigti, kad VšĮ „Žalgirio krepšinio centras“ veiklos skaidrumas yra žemas.

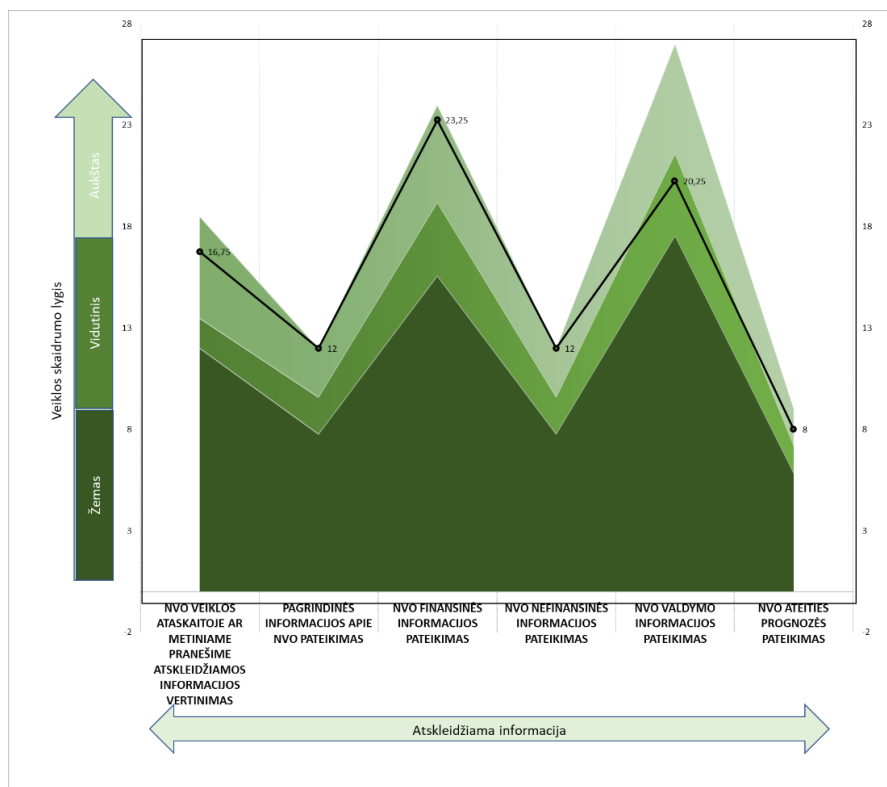
7 pav. Viešosios įstaigos „Žalgirio krepšinio centras“ veiklos skaidrumo lygio nustatymas

Atlikus asociacijos „Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija“ finansinės ir nefinansinės veiklos skaidrumo vertinimo tyrimą nustatyta, kad vertinat veiklos ataskaitoje pateiktą informaciją asociacija patenka į žemą skaidrumo zoną (žr. 8 pav.), o kitose srityse į aukštą ar vidutinį. Tai reiškia, kad organizacija nesilaiko reikalavimų nefinansinės informacijos pateikimui, informacija apie finansinę veiklą yra pateikiama kituose šaltiniuose, bet ne veiklos ataskaitoje ar metiniame pranešime. Nustatoma, kad organizacijos veiklos skaidrumo lygis yra vidutinis.

8 pav. Asociacijos „Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija“ veiklos skaidrumo lygio nustatymas

Kaip matyti 9 paveiksle, labdaros ir paramos fondas „Maisto bankas“ patenka į aukšto skaidrumo lygį. Organizacija veiklos ataskaitoje ir metiniame pranešime pateikia ne tik privalomą informaciją pagal teisės aktus, bet ir siūlomą / rekomenduojamą informaciją. Valdymo informacijos atskleidime organizacija patenka į vidutinio skaidrumo zoną. Tai reiškia, kad organizacija mažiausiai dėmesio skiria valdymo informacijos pateikimui.

9 pav. Labdaros ir paramos fondo „Maisto bankas“ veiklos skaidrumo lygio nustatymas

V etapas: Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimas ir pasiūlymų teikimas. Atlikus viešai prieinamos informacijos vertinimą bei patikrinus jos atitikimą, buvo įvertintas organizacijos veiklos skaidrumas. Turint konkrečius rezultatus ir žinomą veiklos skaidrumo lygį, rezultatus galima teikti organizacijos vadovybės svarstymui. Jei organizacija numato, kad toks vertinimas yra klaidingas, įvertinus gautus papildomus šaltinius, veiklos skaidrumo vertinimas galėtų būti koreguojamas ir teikiamas pakartotinam svarstymui. Veiklos skaidrumo lygio nustatymo reikšmingumą ir naudingumą galės įvertinti, kai bus pritaikyti siūlomi pakeitimai ir galės pamatuoti suinteresuotųjų šalių elgseną.

Buvo atliktas veiklos skaidrumo vertinimas, pritaikant veiklos skaidrumo, kaip finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimo, vertinimo modelį.

Pasiūlymai VŠĮ „Žalgirio krepšinio centras“ vadovybei, organizacijos veiklos skaidrumui didinti:

Nustatytas veiklos skaidrumo lygis – žemas.

Pagrindas nuomonei pareikšti:

1. Vertinant pagrindinės informacijos apie organizaciją pateikimą nustatyta, kad organizacijos oficiali svetainė yra suinteresuota į krepšinio komandos veiklos ir rezultatų viešinimą, tačiau

- nėra pateiktos aiškios ir struktūrizuotos informacijos apie pačią organizaciją. Teoriniu požiūriu rėmėjai yra tiesiogiai susiję su internete atskleidžiamos informacijos kiekiu, todėl rekomenduojama svetainėje pateikti informacinio pobūdžio skiltį, pvz.: „Apie mus“. Tokioje skiltyje rekomenduojama pateikti organizacijos istoriją, nuorodas į finansines ir nefinansines ataskaitas, detalai pateikti pačios organizacijos vykdomą veiklą.
2. Analizuojant organizacijos pateiktą finansinę informaciją pastebėta, kad finansinius duomenis yra galima sužinoti tik per VĮ „Registru centras“ teikiamas ataskaitas. Finansinė informacija pateikta labai gerai – vertinimo metu aptikta 94 % tikrinamos informacijos. Siūloma detaliau pateikti iš rėmėjų gautų lėšų panaudojimą bei pateikti pinigų srautų ataskaitą. NVO veiklą reglamentuoja teisės aktai, todėl rengiant finansinę atskaitomybę už 2022 m. raginama atidžiai išnagrinėti teisės aktų pasikeitimus. Taip pat pastebėta, kad organizacijos svetainėje nėra nuorodų į tiesioginio aukojimo galimybę – pateikta tik nuoroda skirti 1,2 % GPM. Siūloma apsvarstyti tokios galimybės realizavimą.
 3. Vertinant nefinansinės informacijos atskleidimą nustatyta, kad šios informacijos atskleidimui skiriama labai mažai dėmesio. Viešai deklaruotas organizacijos tikslas yra „tenkinti viešuosius interesus vykdant veiklą socialinėje, švietimo, mokslo, kultūros ir sporto srityje, vykdant LR įstatymams ir kitiems teisės aktams neprieštaraujančią visuomenei naudingą veiklą“, tačiau veiklos ataskaitą sudaro vos trys puslapiai, informacija pateikta labai glaustai ir apibendrintai. Siūloma rengti ir kasmet pateikti socialinės veiklos ataskaitas, daugiau dėmesio skirti visuomeninės veiklos viešinimui.
 4. Viena svarbiausių informacijų potencialiems partneriams ir rėmėjams yra valdymo informacijos pateikimas. Veiklos skaidrumo vertinimo kontekste organizacijai buvo skirta tik 53 % balų už valdymo informacijos pateikimą, todėl ši informaciją bendrą veiklos vertinimo rezultata mažina 15 %. Siūloma skirti dėmesio šios informacijos papildymui. Yra nurodytos susijusios šalys, su kuriomis buvo sudaromi tarpusavio sandoriai, tačiau nėra pateikiama informacijos, kaip tos įmonės yra susijusios tarpusavyje. Siūloma viešai pateikti organizacijos struktūrinį valdymą, papildomai pateikiant atlyginimų dydžius bei organizacijos struktūros sudėtį. Suinteresuotosioms šalims yra svarbus NVO valdymas, todėl siūloma taip pat pateikti oficialų vadovo žodį bei pagrindinių narių pareiškimus.
 5. Nustatyta, kad išorės vartotojui nėra prieinama informacija apie organizacijos strateginį planą, kokie veiksmai yra numatyti ateityje. Teoriniu atveju, rėmėjų elgsena yra aktyvesnė, kai yra žinomos reikiamos konkrečios investicijos, todėl yra siūloma pateikti ateities prognozes.

Pasiūlymai asociacijos „Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija“ vadovybei, organizacijos veiklos skaidrumui didinti:

Nustatytas organizacijos veiklos skaidrumo lygis – vidutinis.

Pagrindas nuomonei pareikšti:

1. Veiklos ataskaitų vertinimas buvo atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. gruodžio 18 d. įsakyme Nr.: 1K-443 pateiktu pelno nesiekiančių juridinių asmenų veiklos ataskaitos arba metinio pranešimo tvarkos aprašu, pagal kurį išskiriama privalomai ir savanoriškai pateikiama informacija. Išanalizavus pateiktą informaciją nustatyta, kad veiklos ataskaitoje nėra pateikta visa privaloma informacija. Trūksta informacijos apie veiklos uždavinius bei informacijos apie planus ateinantiems finansiniams

metams – kokie numatomi tikslai, uždaviniai bei darbai, tiems tikslams pateikti. Pagal minėta įsakymą taip pat yra siūloma pateikti informaciją apie asociacijos dalininkus, jų turimus balsus dalininkų susirinkime bei dalininkų įnašų vertes ataskaitinių ir praėjusių finansinių metų pabaigoje.

2. Atlikus viešai prieinamos informacijos vertinimą nustatyta, kad išorės vartotojui yra suteikiama mažai informacijos apie organizacijos valdymą. Siūloma skirti daugiau dėmesio organizacinės struktūros ir informacijos apie narius atskleidimui.
3. Veiklos skaidrumo vertinimui yra svarbu turėti galimybę sekti organizacijos tikslų įgyvendinimą bei galėti matyti numatomus veiksmus ateityje. Organizacijos veiklos skaidrumą būtų galima padidinti, jei būtų viešai pateikiamas strateginis organizacijos planas bei informacija apie plėtrą, jei tokia yra numatoma.

Pasiūlymai labdaros ir paramos fondo „Maisto bankas“ vadovybei, organizacijos veiklos skaidrumui didinti:

Nustatytas veiklos skaidrumo lygis – aukštas.

Pagrindas nuomonei pareikšti:

1. Organizacijos finansinė ir nefinansinė informacija pateikta laikantis teisės aktų bei rekomendacijų informacijos pateikimui.
2. Informacija veiklos ataskaitoje bei metiniame pranešime pateikta detalai, vaizdžiai, kas padeda informacijos vartotojui lengviau suprasti pateikiamą informaciją ir įvertinti veiklos skaidrumo lygį.
3. Organizacijos internetinėje svetainėje yra visa reikiama informacija veiklos skaidrumo vertinimui. Svetainėje lengva naviguoti, pateiktos naudingos nuorodos.
4. Siūloma daugiau dėmesio skirti valdymo informacijos pateikimui. Nors yra pateikiama organizacinė struktūra, trūksta informacijos apie narių išsilavinimą, tautinių mažumų dalį organizacijoje. Skaidrumo lygį taip pat padidintų organizacijos narių atlyginimų atskleidimas.

Pagal nevyriausybių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelį atliktas veiklos skaidrumo vertinimas leidžia nustatyti organizacijos veiklos skaidrumo lygį. Norint tinkamai įvertinti veiklos skaidrumą, kuris būtų naudingas sprendimų priėmimui, yra būtina pereiti visus veiklos skaidrumo vertinimo etapus, o ypač svarbūs yra antrasis ir trečiasis etapai, nuo kurių priklauso viso veiklos vertinimo rezultatas, nes jei bus priimta klaidinga nuomonė apie skaidrumo požymio atskleidimo pilnumą, tada bus netinkamai nustatytos informacijos atskleidimo skaidrumo zonos, nuo kurių priklauso tolimesnis organizacijos vertinimas. Nuo pirmojo etapo priklauso, ar pasirinkta organizacija gali būti vertinama taikant sudarytą modelį, nuo antrojo bei trečiojo etapo priklauso veiklos skaidrumo pagrindimas bei realumas. Ketvirtajame etape veiklos skaidrumo vertinimai yra matuojami bei nustatomas bendras organizacijos veiklos skaidrumo lygis, pagal kurį penktajame etape yra teikiami siūlymai ir rekomendacijos veiklos skaidrumo didinimui. Jei siūlymai nebus pateikti organizacijų vadovybėms, veiklos skaidrumo vertinimo modelis neturės realios galimybės prisidėti prie organizacijos veiklos skaidrumo lygio didinimo. Taigi praleidus bet kurį veiklos skaidrumo nustatymo etapą būtų labai sunku sudaryti realų organizacijos veiklos skaidrumo paveikslą.

4.2. Nevyriausybinų organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo rezultatų apibendrinimas ir rekomendacijos

Rekomendacijos. Nevyriausybinėms organizacijoms yra siūloma skirti daugiau dėmesio ne tik privalomų ataskaitų teikimui, bet ir jų rengimui. Didelę dalį skaidrumo vertinime sudaro nefinansinės informacijos pateikimas, todėl siūloma daugiau dėmesio skirti vykdomos veiklos viešinimui, duomenų struktūrizavimui bei susijusių dokumentų teikimui ne tik VĮ „Registrų centras“, bet ir patalpinimui savo internetinėse svetainėse. Nagrinėtos organizacijos viešina savo vykdomą veiklą, tačiau to neparodo veiklos ataskaitose ar metiniame pranešime. NVO siūloma pateikti kuo mažiau apibendrintos informacijos. Kaip pavyzdys: veiklos skaidrumo vertinimo modelio testavimo metu nustatyta, kad visos tirtos organizacijos pateikia DU sąnaudų dydį, tačiau nepateikia atlyginimų detalizavimo pagal užimamas pareigas, darbuotojų skaičių toje pozicijoje.

Tyrimo apribojimai. Skaidrumo kriterijai ir vertinimo modelis sudaryti bei tyrimas atliktas remiantis galiojusiais teisės aktais iki 2022-05-01. Tyrimo laikotarpis 2018-2021 m. Tyrime neatsižvelgiama į pakeitimus, priimtus 2022-05-01, pagal kuriuos įsigaliojo:

- naujos redakcijos Finansinės apskaitos įstatymas, pakeičiantis daugiau nei 20 metų galiojusį Buhalterinės apskaitos įstatymą;
- Asociacijų įstatymų pakeitimai, susiję su asociacijų nariais, turtu bei finansine apskaita;
- Nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatymo pakeitimai, susiję su viešosios naudos NVO finansavimu ir pripažinimu viešosios naudos NVO;
- Labdaros ir paramos fondų įstatymo pakeitimai, susiję su metiniame pranešime teikiama informacija.

Sudaryto modelio testavimas atliktas analizuojant tik viešai prieinamą asociacijos, viešosios įstaigos bei labdaros ir paramos fondo informaciją. Tyrime nėra analizuojami konkretūs finansiniai duomenys ir jų tikslumas – buvo priimta nuostata, kad auditoriaus pateikta išvada užtikrina finansinių duomenų ir ataskaitų teisingumą ir pateikia tikrą ir teisingą vaizdą apie organizacijos vykdomos veiklos registravimą dokumentuose. Pagrindinis dėmesys buvo kreipiamas į atskleidžiamą informaciją, jos pilnumą bei tikslų pateiktos informacijos atitikimą suformuluotam kriterijui. Tyrimo metu neanalizuota, ar modelis yra tinkamas visoms nevyriausybinėms organizacijoms be išimties. Patikrinus sudarytą vertinimo modelį trijų konkrečių NVO atžvilgiu nustatyta, kad modelį reikia pakoreguoti, norint, kad modelis būtų universalus.

Tyrimo pagrindas yra kokybinis tyrimas, o tai lemia didesnę galimybę priimti subjektyvią nuomonę. Kokybinio tyrimo metu yra labai svarbi tyrėjo turima patirtis ir kompetencija, kad surinkti duomenys būtų tinkamai ir objektyviai įvertinti.

Tyrimo metu nebuvo apklausiamos nagrinėjamų organizacijų susijusios šalys, tad sunku įvertinti, ar didesnis skaidrumo lygis užtikrina didesnę pasitikėjimo lygį ir lemia didesnę nevyriausybinų organizacijų finansavimą ir ilgaamžiškumą.

Tyrimo metu buvo siekiama ištestuoti sudarytą veiklos skaidrumo modelį, todėl pateiktos išvados apie nagrinėtų organizacijų veiklos skaidrumą neturėti būti laikomos pagrindu kitų NVO veiklos vertinimui. Kiekvienos NVO vykdoma veikla yra savaip unikali, todėl kiekvienas atvejis turi būti

įvertintas atskirai. Šio modelio tikslas yra padėti priimti teisingesnį sprendimą apie organizacijos skaidrumo lygį.

Tolimesnės tyrimo kryptys. Vėlyvesniems tyrimams yra siūloma atsižvelgti į teisės aktų pakeitimus bei peržiūrėti sudarytų skaidrumo kriterijų aktualumą. Taip pat siūloma padidinti tyrimo imtį ir įvertinti nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelio pritaikomumą pagal nevyriausybines organizacijos veiklos vykdymo sritį, pakoreguoti modelį taip, kad būtų užtikrintai tinkamas visoms NVO.

Siekiant parodyti informacijos atskleidimo lygio svarbą NVO, siūloma veiklos skaidrumo vertinimą atlikti kasmet, taip sekti veiklos skaidrumo pokytį ir ištirti kaip pasikeitė suinteresuotųjų šalių elgsena vienaip ar kitaip pakitus viešos informacijos prieinamumui. Kaip pagrindinį informacijos atskleidimo šaltinį siūloma ir toliau laikyti veiklos ataskaitą ar metinį pranešimą.

Išvados

1. Išanalizavus literatūrą, apibendrinant NVO veiklos aspektus, galima daryti išvadą, kad NVO nepolitinė, nereliginė ir ne pelno siekianti organizacija vienu metu, kuri vykdoma veikla apima kur kas daugiau nei visuomenės grupių vienijimą, paslaugų teikimą visuomenei. NVO yra organizacijos, kurios pagal skirtingas teisinės formas yra steigiamos ne ekonominiam pelnui gauti, o socialinėms vertybėms teikti. Šios organizacijos turi turėti aiškią tvarką bei stiprią atskaitomybę, kas leistų užtikrinti aukštą skaidrumo lygį. NVO veiklą Lietuvoje reglamentuojama Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme bei kituose teisės aktuose. NVO galioja tie patys apskaitos principai, kaip ir kitoms organizacijoms, visos ūkinės operacijos privalo būti pagrįstos apskaitos dokumentais, tačiau nėra vieno ir aiškaus teisės akto, reglamentuojančio tokių organizacijų atskaitomybę, nėra bendrų kriterijų ir sutarimo, kaip būtų galima įvertinti NVO veiklos skaidrumą, kaip gautus rezultatus reikia interpretuoti, su kuo palyginti.
2. NVO veiklos vertinimas yra subjektyvus ir ilgas procesas. Apibendrinant anksčiau atliktus tyrimus, atkreipiamas dėmesys į tai, kad skaidrumo matavimui skiriama mažai dėmesio. Nepaisant to, verta pabrėžti keletą svarbių išvadų, susijusių su šiais analizuotais straipsniais. Galima išskirti keletą pagrindinių rodiklių, kurie yra tikrinami vertinant NVO. Vertinimo kriterijų pasirinkimas yra susijęs su konkrečiais tikslais, todėl natūralu, kad skirtingą veiklą vykdančios nevyriausybines organizacijos gali būti vertinamos pagal skirtingus aspektus. Analizuotuose tyrimuose pastebima tendencija, kad net nesant oficialiems reikalavimams skaidrumo vertinimui, yra kreipiamas dėmesys į tokius elementus kaip organizacijos valdymas ir struktūra, organizacijos misija, vizija bei vertybės, organizacijos pateikiama informacija apie socialinę paramą bei finansinę padėtį. Nėra bendro sutarimo dėl to, kiek ir į kokius rodiklius reikėtų atsižvelgti, nei kokia yra kiekvieno rodiklio svarba siekiant užtikrinti skaidrumą. Tyrėjai remiasi subjektyvia nuomone analizuojant savo tiriamus atvejus. Vienas iš labiausiai paplitusių NVO skaidrumo vertinimo metodų yra tikrinimas, ar tam tikroje NVO atskleidžiami skaidrumą lemiantys kriterijai.
3. Atlikus mokslinės literatūros bei teisės aktų analizę pastebėta, kad nėra vieno ir universalus nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo metodo, todėl remiantis nagrinėta literatūra sudarytas konceptualus nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo, kaip finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimo, vertinimo modelis, kuris įgyvendinamas penkiais etapais: organizacijos atitikimas NVO kriterijams; NVO viešai prieinamos informacijos analizė ir vertinimas; veiklos ataskaitose ir (arba) metiniame pranešime pateikiamos informacijos įvertinimas ir patikrinimas; rezultatų apibendrinimas ir interpretavimas; veiklos skaidrumo vertinimo rezultatų pateikimas ir siūlymų teikimas. Esminis veiklos skaidrumo vertinimo taškas yra veiklos ataskaitoje ir (ar) metiniame pranešime atskleidžiamos informacijos vertinimas. Visi autoriai sutinka, kad veiklos skaidrumo vertinimas yra labai subjektyvus, yra labai svarbu gebėti tinkamai interpretuoti rezultatus ir gebėti jais pasinaudoti, todėl svarbu, kad vertintojo kompetencija būtų tinkama. Paramos davėjų elgsena negali būti nuspėjama, todėl nevyriausybiniams organizacijoms belieka stengtis, kad būtų viešai pateikta visa nevyriausybiniams organizacijoms privaloma informacija, kad suinteresuotosios šalys galėtų pasitikėti vykdoma veikla. Sudarytas konceptualus modelis skirtas vertinti nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumą, analizuojant finansinės ir nefinansinės informacijos atskleidimą. Gavus vertinimo rezultatus

pateikiamos rekomendacijos, kaip padidinti veiklos skaidrumą, siekiant, kad organizacijos skirtų daugiau dėmesio vykdomos veiklos viešinimui. Apibendrinant galima teigti, kad sudarytas konceptualus nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelis leidžia vertinti nevyriausybinių organizacijų atskleidžiamos finansinės ir nefinansinės informacijos skaidrumo lygį.

4. Pritaikius pagrindinius NVO veiklos skaidrumo vertinimo etapus ir sudarytą modelį nagrinėtoms organizacijoms buvo nustatytas veiklos skaidrumo lygis bei pateikti siūlymai, kurie organizacijų vadovybei turėtų padėti priimti sprendimus kaip padidinti organizacijos veiklos skaidrumą. Atlikus viešai prieinamos informacijos vertinimą buvo išaiškintos pagrindinės informacijos atskleidimo sritys, pagal kurių įvertinimą buvo nustatytas bendras organizacijos veiklos skaidrumo lygis. Tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad nevyriausybinių organizacijos turėtų daugiau dėmesio skirti ne tik privalomų ataskaitų teikimui, bet ir jų rengimui. Nefinansinės informacijos atskleidimas sudaro nemažą dalį skaidrumo vertinime, todėl organizacijoms yra siūloma daugiau dėmesio skirti vykdomos veiklos viešinimui, jos talpinimui oficialioje internetinėje svetainėje. Nevyriausybinių organizacijų veiklos skaidrumo vertinimo modelio tikslumo ir naudingumo nėra galima pamatuoti, nes šie sprendimai priklauso nuo kiekvienos suinteresuotosios šalies bei organizacijos vadovybės veiksmų. Vienintelis būdas tai sužinoti yra vertinti organizacijos veiklos skaidrumo lygį periodiškai bei sekti, kaip pasikeitė suinteresuotųjų šalių veiksmai padidinus veiklos skaidrumo lygį. Veiklos skaidrumo vertinimas pagal sudarytą modelį gali padėti įvertinti nevyriausybinių organizacijos veiklos skaidrumą. Kadangi veiklos skaidrumo vertinimo modelis buvo sudarytas remiantis LR finansų ministro 2018 m. gruodžio 18 d. įsakyme Nr.: 1K-443 pateiktu pelno nesiekiančių juridinių asmenų veiklos ataskaitos arba metinio pranešimo tvarkos aprašu, modelis turėtų būti koreguojamas pasikeitus šiam įsakymui. Nustatytas veiklos skaidrumo lygis gali suteikti subjektyviu vertinimu paremtą informaciją, ir nors galutinio ir neginčijamo sprendimo pateikti negali, gali padėti susidaryti teisingesnę nuomonę apie nevyriausybinių organizacijos veiklos skaidrumą.

Literatūros sąrašas

1. Bastida Albaladejo, F. J. (2019). Transparency and government trust. *Public Sector Economics*, Vol. 43(1), 15–19.
2. Block, J., Hirschmann, M., Fish, C. (2021). Which criteria matter when impact investors screen social enterprises? *Journal of Corporate Finance*, 66.
3. Burger, R.; Owens, T. Promoting transparency in the NGO sector: Examining the availability and reliability of self-reported data. *World Dev.* 2010, 38, 1263–1277.
4. Burger, R., Owens, T. (2010). Promoting Transparency in the NGO Sector: Examining the Availability and Reliability of Self-Reported Data. *World Development* Vol. 38, No. 9, pp. 1263–1277, 2010
5. Cabedo, J.D., Fuertes-Fuertes, I., Maset-LLaudes, A., Tirado-Beltrán, J.M. (2018). Improving and measuring transparency in NGOs: A disclosure index for activities and projects. *Nonprofit Manag. Leadersh.* Vol. 28, 329–348.
6. Churchwell, C., 2003. Corporate Transparency Improves for Foreign Firms in US Markets. *Harvard Business School Working Knowledge Series*.
7. David, C., Iluminada, F, Amparo, M., Miguel, J. (2018). Improving and measuring transparency in NGOs: A disclosure index for activities and projects. *Nonprofit Management and Leadership*. 2018/03 Vol. 28; Iss. 3.
8. Delaney, L., Thijssen, J.(2014) . The impact of voluntary disclosure on a firm's investment policy. *European Journal of Operational Research*, 242.
9. Eilifsen, A., Hamilton, E., & Messier, W. (2020). The importance of quantifying uncertainty: Examining the effects of quantitative sensitivity analysis and audit materiality disclosures on investors' judgments and decisions. *Accounting, Organizations and Society*. Volume 90
10. Farwell, M., Shier, M., Handy., F. (2019). Explaining Trust in Canadian Charities: The Influence of Public Perceptions of Accountability, Transparency, Familiarity and Institutional Trust. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* volume 30, pages768–782 (2019)
11. Florini, Ann, (2007) *The Right to Know: Transparency for an Open World*. New York: Columbia University Press.
12. Gálvez Rodríguez, M.M.; Caba Pérez, M.C.; Godoy, M.L. (2012) Determining Factors in Online Transparency of NGOs: A Spanish Case Study. *Volunt. Int. J. Volunt. Nonprofit Organ.* 23, 661–683.

13. Gandía, J.L. (2011) Internet disclosure by nonprofit organizations: Empirical evidence of nongovernmental organizations for development in Spain. *Nonprofit Volunt. Sect. Q.*, 40, 57–78.
14. Gray, R., Javad., M., Power, D. M., & Sinclair. C. D. (2003). Social and environmental disclosure and corporate characteristics: a research note and extension. *Journal of Business Finance & Accounting*, 28(3/4), 327–356.
15. Harris, E., Neel, D. (2021). Determinants and Consequences of Nonprofit Transparency. *Journal of Accounting, Auditing & Finance* 2021, Vol. 36(1) 195–220
16. Hassan, O., Romilly, P., Giorgioni, G., Power, D. (2009). The value relevance of disclosure: Evidence from the emerging capital market of Egypt. *The International Journal of Accounting*, 44(1), 79-102.
17. Hodges, J., Howies, B. (2017). The challenges of leadership in the third sector. *European Management Journal*, Volume 35, Issue 1, 69-77
18. Homara, S., & Muhammad A.(2020). Social impact disclosure and symbolic power: Evidence from UK fair trade organizations. *Critical Perspectives on Accounting*.
19. Hudson, M. (2009). *Managing without a profit*. Directory of Social Change
20. Yasmin, S.; Hani_a, R.; Hudaib, M. Communicated Accountability by Faith-Based Charity Organisations. *J. Bus. Ethics* 2014, 122, 103–123.
21. Kaufmann, D., Vishwnath, T. (2001). Toward Transparency: New Approaches and Their Application to Financial Markets. *The World Bank Research Observer*, vol. 16, no. 1 (Spring 2001), pp. 41-57
22. Lee, T. (2010) The Rise of International Nongovernmental Organizations: A Top-Down or Bottom-Up Explanation? *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, p. 393–416.
23. Lopes-Arceiz, F., Torres, L., Bellostas, A. (2019). Is online disclosure the key to corporate governance? *Online Information Review*, Vol. 43 No. 5, pp. 893-921
24. Lu, S., Huang, C., Deng, G., Lu, K.(2020). Transparency and Resource Allocation of Grassroots Nonprofits in China. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* volume 31, pages1188–1200
25. Matsuoka, Y., Gonzales, E.R., (2021). The role of non-government stakeholders in implementing the Sendai Framework: A view from the voluntary commitments online platform. *Progress in Disaster Science*, Vol. 9.
26. Merlo, O., Eisingerich, A., Auh, S., & Levstek, J. (2018). The benefits and implementation of performance transparency: The why and how of letting your customers ‘see through’ your business. *Business Horizons*, 61(1), 73-84.

27. Moreno-Albarracín, A., Ortega-Rodríguez, C., Licerán-gutiérrez, A., Labella, A., Martínez, L. (2021). Transparency indicators to improve accountability for non-profit organizations: a spanish case study. *Technological & Economic Development of Economy* . 2021, Vol. 27 Issue 3, p763-782. 20p
28. Peterson, M. (2020). Transparency in global fisheries governance: The role of non-governmental organizations. *Marine Policy*. Vol. 108
29. Roychowdhury, S., Shroff, N., & Verdi, R. (2019). The effects of financial reporting and disclosure on corporate investment: A review. *Journal of Accounting and Economics*, 68 (2,3).
30. Salamon, L.M., Sokolowski, S.W., List, R. (2003). *Global Civil Society. An Overview*. The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project
31. Salamon, M. L., Hems L. C. ir kt. (2000) *The Nonprofit Sector: For What and for Whom?* Working papers of the Johns Hopkins Comparative nonprofit sector project. Baltimore,
32. Sturges, P. (2004). Corruption, transparency and a role for ICT. *International Journal of Information Ethics*, 2(11), 1–9.
33. Suharyono, S. (2019). The Effect Of Accountability, Transparency, And Supervision On Budget Performance By Using The Concept Of Value For Money In Regional Business Enterprises (Bumd) Of Riau Province. *International Journal of Public Finance* 4(2):236-249.
34. Šimašius, R. (2000). *Nevyriausybių organizacijų aplinkos Lietuvoje apžvalga*. Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimas: kelias į pilietinę visuomenę. Vilnius.
35. Šimašius, R. (2017). *Ne pelno organizacijos prigimtis ir reglamentavimas*. Vilnius: Eugrimas, p. 104.
36. Valencia, L.A.R.; Queiruga, D.; González-Benito, J. (2015) Relationship Between Transparency and Efficiency in the Allocation of Funds in Nongovernmental Development Organizations. *Volunt. Int. J. Volunt. Nonprofit Organ.* 26, 2517–2535.
37. Vorevičienė, J. (2016). Trečiasis sektorius ir socialinė gerovė: nevyriausybių organizacijų vaidmuo gerovės valstybėje. *Kultūra ir visuomenė. Socialinių tyrimų žurnalas*. 2016 7 (2)
38. Wehmeier, S., Raaz, O. (2012). Transparency matters: The concept of organizational transparency in the academic discourse. *Public relations inquiry*. Volume: 1 issue: 3, page(s): 337-366.
39. Zainon, S., Atan., R., Bee Wah, Y. (2011). Institutional donors' expectation of information from the Non-Profit Organizations (NVOs) reporting: A pilot survey. *International NGO Journal* Vol. 6(8), pp. 170-180

40. Zainon, S., Atan., R., Bee Wah, Y. (2014). An empirical study on the determinants of information disclosure of Malaysian non-profit organizations. *Asian Review of Accounting* Vol. 22 No. 1

Informacijos šaltinių sąrašas

1. Barlow, F. (2017). It's clear that board transparency of today has many looks. Prieiga per internetą: <https://www.boardeffect.com/blog/clear-board-transparency-today-many-looks/>
2. Certified Public Accountants. What does it mean to be transparent? Journal of Accountancy. Prieiga per internetą: <https://www.journalofaccountancy.com/newsletters/2017/feb/what-does-it-mean-to-be-transparent.html>
3. Charity Navigator. (2021). How Do We Rate Charities' Accountability and Transparency? Prieiga per internetą: <https://www.charitynavigator.org/index.cfm?bay=content.view&cpid=1093>
4. Europos Sąjungos oficialus leidinys (2017). Europos Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų priimti komunikatai. Nefinansinių ataskaitų teikimo gairės. Prieiga per internetą: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=MT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=MT)
5. Faber-Wiener, G. (2021). Code for transparent cooperation. Center for Responsible Management. Vienna. Prieiga per internetą: transparente-zusammenarbeit.org/wp-content/uploads/sites/12/2021/02/Code_for_transparent_Cooperation_Faber-Wiener_final.pdf
6. GuideStar.org. How to earn a platinum seal of transparency. Prieiga per internetą: <https://help.guidestar.org/en/articles/2743881-how-to-earn-a-2022-platinum-seal-of-transparency>
7. Kurk Lietuvai. (2017). NVO duomenų bazės koncepcija. <http://kurk.lt/wp-content/uploads/2017/10/Rekomendacijos-d%C4%971-NVO-apibr%C4%97%C5%BEimo.pdf>
8. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (2018). Maisto bankas strategija. Prieiga per internetą: <https://socmin.lrv.lt/uploads/socmin/documents/files/NVO/NVO%20ataskaitos/2018%20m/Nacionalin%C4%97s%20NVO/2%20Strategija%20darbui%20su%20maisto%20pramon%C4%97s%20ir%20prekybos%20%C4%AFmon%C4%97mis%20final%20version.pdf>
9. NICS. NVO duomenų bazė. <http://www.3sektorius.lt/trecias-sektorius/nvo-duomenu-baze/>
10. NOIPC. 2012. „Pilietiškumas ir pilietinė visuomenė.“ Lyginamoji pilietiškumo sampratos analizė. Vilnius. Prieiga per internetą: http://www.3sektorius.lt/docs/Pilietiskumas_analize_final_2013-01-17_16_00_54.pdf
11. TILS (2015). Didžiausių Lietuvoje veikiančių įmonių skaidrumo vertinimas [žiūrėta 2021-02-20]. Prieiga per internetą: <https://www.transparency.lt/didziausiu-lietuvoje-veikianciu-imoniu-skaidrumo-vertinimas/>

12. Transparency International (2009). The Anti-Corruption Plain Language Guide. Prieiga per internetą: https://images.transparencycdn.org/images/2009_TIPlainLanguageGuide_EN.pdf
13. Transparency International (2021). Corruption perception index 2020. Prieiga per internetą: https://images.transparencycdn.org/images/CPI2020_Report_EN_0802-WEB-1_2021-02-08-103053.pdf
14. Transparency International, Lietuvos skyrius (2019). Kiek skaidrios savivaldybės Lietuvoje? Tyrimo rezultatai. Prieiga per internetą: <https://www.transparency.lt/tils-tyrimai-ir-analizes/>
15. Visuotinė lietuvių enciklopedija (2022). Nevyriausybinės organizacijos. Prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/nevyriausybinės-organizacijos/>

Teisės aktai

1. Dėl Nevyriausybinų organizacijų plėtros koncepcijos patvirtinimo. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.364564?jfwid=bkaxmhdw>
2. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.FF00B0EA2F0E/asr>
3. Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a6b2f57002d011e9a017f05dde6559c6/asr>
4. Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymas. <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAD/TAIS.2181/>
5. Lietuvos Respublikos finansų ministerija, įsakymas NR. 1K-44 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/42ead8f0055f11e98a758703636ea610>
6. Lietuvos Respublikos Konstitucija. Valstybės žinios, 1992, Nr. 35
7. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymas. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.D2D24C160EB1/asr>
8. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymas. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C0FF21832A85/asr>
9. Lietuvos Respublikos nevyriausybinų organizacijų plėtros ĮSTATYMAS. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d1e6be90747611e3b675ad30753d4b1b/asr>
10. Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymas. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.314C413DE28C>
11. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas Nr. A1-950 „Dėl nevyriausybinų organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2021 metų veiksmų plano patvirtinimo“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?jfwid=32wf90sn&documentId=b2838dc20a6611ebbedbd456d2fb030d&category=TAD>
12. Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.1E52802BE548/asr>

1 Priedas. Guidestar.org pateikiami skaidrumo reikalavimai

2021 GuideStar profile standard

A best practice guide for collecting and sharing information about nonprofit organizations

Tips and tricks

- Update your information at least once a year—otherwise your Seal will expire
- We recommend you review all your fields to make sure they're as up to date as possible
- In Gold, the reported data must be from the latest available fiscal year (2019 or 2020)
- In Platinum, at least one metric must be from 2020
- Seals need to be earned in order. Start with Bronze and work your way to Platinum

Bronze seal

Provide basic information to make sure donors find you

	Required	Optional
Identification information	Organization name EIN	Telephone Fax
Additional names		Also known as Doing business as Formerly known as
Address	Mailing address	Physical address International address
Website	Website URL (or "Don't have one")	
Primary contact	Name Email	Title Telephone
Fundraising contact		Name Title Email Telephone
Donation information	Legal name Payment address	EIN of payable organization
Mission	Mission statement Subject area Target population	Keywords
Organization leader	Name	Title Email Short biography LinkedIn URL
Organization co-leader		Name Title Email Short biography LinkedIn URL

1 priedo tęsinys

Silver seal

Share program(s) information and brand details to guide funding decisions

	Required	Optional
Programs	Program name Program description Geographic area served	Target population
Brand	Logo (or "Don't have one") Tagline (or "Don't have one") Social media user names (or "Don't have one")	Photos Videos

Gold seal

Upload your financial details (Option **A** or **B**), board chair name, and leadership demographics to gain trust and support

	Required	Optional
Financials	A Audited financial statement (2019 or 2020) or B Fiscal year start date Fiscal year end date (2019 or 2020) Contributions, gifts, and grants Total revenue Program expenses Administration expenses Total expenses Total assets Total liabilities Net assets or fund balance	Population served Program service revenue Membership dues Net income from special events Other revenue sources Other revenue amount Fundraising Payments to affiliates Other expenses and amounts
Board chair	Name	Company/organization Term dates LinkedIn URL
Board co-chair		Name Company/organization Term dates LinkedIn URL
Board members		Name Company/organization
Other staff		Type Name Title
Leader demographics	Race & ethnicity (or "Decline to state") Gender identity (or "Decline to state") Sexual orientation (or "Decline to state") Disability status (or "Decline to state")	

1 priedo tęsinys

Platinum seal

Share your strategic plan, progress, and results (Option **A** or **B**) to highlight your impact and boost your funding

	Required	Optional
Strategy and goals	A Strategic plan (Must be no older than 5 years) or B What is your organization aiming to accomplish? What are your strategies for making this happen?	Problem overview Sustainable Development Goals Organization capabilities Progress
Metric indicators	Quantitative metrics (at least 1 from 2020) Assign type of metric Assign direction of success	Assign a program Assign a target population Add a context note
Evaluation documents		External evaluation document

Additional sections

Organization demographics	Optional
Leader, board members, senior staff, staff	Share the number of individuals in your organization according to each category. Report on the following demographic categories: Race & Ethnicity, Gender Identity, Sexual Orientation, and Disability Status Go to bit.ly/profile-demographics for Demographic Questions and Best Practices and Definitions
Equity strategies	Go to bit.ly/profile-demographics for Equity Strategies Checklist
Board leadership practices	Optional
Not independently incorporated	Opt-out for organizations not required to have a board
Board orientation & education	Yes/No: Does the board conduct a formal orientation for new board members and require all board members to sign a written agreement regarding their roles, responsibilities, and expectations?
CEO oversight	Yes/No: Has the board conducted a formal, written assessment of the chief executive within the past year?
Ethics & transparency	Yes/No: Have the board and senior staff reviewed the conflict-of-interest policy and completed and signed disclosure statements within the past year?
Board composition	Yes/No: Does the board ensure an inclusive board member recruitment process that results in diversity of thought and leadership?
Board performance	Yes/No: Has the board conducted a formal, written self-assessment of its performance within the past three years?

1 priedo tęsinys

Feedback practices	Optional
Relevance	Yes/No/NA: Does your organization collect feedback (i.e., perceptions, opinions, ideas, concerns) from the people you serve?
Practices	Multiple choice: How is your organization collecting feedback? Multiple choice: How is your organization using feedback? Text: Please describe a recent change in your organization that resulted from feedback (max 800 char) Multiple choice: With whom does your organization share feedback? Multiple choice: What challenges does your organization face in collecting feedback?
Resources	Yes/No: Would you be interested in taking a 10-minute organizational quiz, with the answers private only to you, to better understand the maturity level of your feedback practices? Yes/No: Would you like to learn more about applying feedback practices in your organization by reviewing a resource page?
Additional documents	Optional
Organizational founding	Year founded Year of incorporation Letter of incorporation Letter of dissolution
Annual report	
IRS documents	Recent Form 990 Form 990-T Form 1023 or 1024
Certifications	Affiliation Assessment or accreditation
Other documents	
Notes from the nonprofit	

2 Priedas. Pelno nesiekiančių organizacijų pasiskirstymas pagal „prievolių“ ir „privilegijų“ kategorijas, 2018 m.

Pelno nesiekiančios organizacijos	Nevyriausybines organizacijos*			Profesinės sąjungos	Religinės bendruomenės		Politinės partijos	Biudžetinės įstaigos
	Fondai	Asociacijos	Viešosios		TRBB	RBB		
Prievolės								
Ataskaitų teikimas Registrų centrui	+	+	+	-	-	-	- **	+
Pelno mokesčio mokėjimas***	+	+	+	-	+	+	-	-
Turto mokesčio mokėjimas (NTMĮ 7str.)****	-	-	+	-	-	-	-	-
Gyventojų pajamų mokesčio mokėjimas	+	+	+	+	-	+	+	+
Steigėjų/dalyvių privalomas registravimas RC	-	-	+	-	-	-	+	+
Privilegijos								
Tiesioginės dotacijos iš valstybės	-	-	-	-	+	+	+	+
GPM dalis iš mokesčių mokėtojų tiesiogiai	+ 1.2 proc.	+ 1.2 proc.	+ 1.2 proc.	+ 0.6 proc.	+ 1.2 proc.	+ 1.2 proc.	+ 0.6 proc.	+ 1.2 proc.
Galimybė dalyvauti projektų konkursuose	+	+	+	-	+	+	-	+

Lentelės paaiškinimai:

* Pagal Nevvyriausybinių organizacijų plėtros įstatymą verslo ar valstybės institucijų asociacijos ir valstybės valdomos viešosios įstaigos, kurių valdyme jos turi daugiau kaip 1/3 sprendimo teisės, taip pat politinės partijos, profesinės sąjungos, įvairios bendrijos ir šeimos nelaikomos nevyriausybiniomis organizacijomis (NVO plėtros įstatymo 2 str.).

** Finansines ataskaitas politinės partijos teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai, kuri ataskaitas skelbia viešai savo internetiniame tinklalapyje www.vrk.lt

*** Iki 2019 m. sausio 1 d. pelno mokestis mokamas taip: jei per mokestinius metus pajamos iš ūkinės – komercinės veiklos neviršija 300.000 EUR, tai metinio pelno dalis – 7.250 eurų per mokestinį laikotarpį apskaičiuoto apmokestinamojo pelno apmokestinama - taikant 0 procentų mokesčio tarifą, o likusi apskaičiuoto apmokestinamojo pelno dalis – taikant 15 procentų mokesčio tarifą. Nuo mokestinio laikotarpio, prasidėjusio 2019 metų sausio 1 dienos uždirbtas pelnas apmokestinamas pilna apimtimi, kaip SVV įmonės.

**** Nekilnojamo turto mokesčio įstatymo 7 straipsnyje numatytos išimties tik neįgaliųjų, švietimo, meno kūrėjų, socialine veikla užsiimančioms įstaigoms.

Sutrumpinimai:

NVO – nevyriausybė organizacija

VMI – Valstybinė mokesčių inspekcija prie LR finansų ministerijos

SODRA – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

RC – Valstybės įmonė „Registrų centras“

GPM – gyventojų pajamų mokestis

TRBB – tradicinės religinės bendruomenės ir bendrijos

RBB – religinės bendruomenės ir bendrijos

3 Priedas. 88 elementai padedantys užtikrinti suinteresuotųjų pasitikėjimą NVO veiklos skaidrumu.

 <p>NPOs REPORTING INDEX AN EMPIRICAL STUDY ON THE DETERMINANTS OF INFORMATION DISCLOSURE OF NON-PROFIT ORGANIZATIONS</p>
<p>NAME OF ORGANIZATION : _____</p> <p>STATE : _____</p> <p>ORGANIZATIONAL TYPE : _____</p>

ITEMS OF INFORMATION DISCLOSED

1.	BASIC BACKGROUND INFORMATION (BBI)	Yes = 1 No = 0	Weight of Importance
1.1	Name of the organization		
1.2	Registered address of the organization		
1.3	Nature of the organization services		
1.4	List of office bearers' name		
1.5	Name of associated or affiliated society, association, trade union, or any other body of persons, incorporated or unincorporated, outside Malaysia.		
1.6	Address of associated or affiliated society, association, trade union, or any other body of persons, incorporated or unincorporated, outside Malaysia.		
1.7	Minutes of Annual General Meetings (AGM)		
1.8	Legal and regulatory formation		
1.9	Date of registration		
1.10	Registration number		
1.11	Tax-exempt status		
1.12	Governing Act [eg. Societies Act 1966, Trustees (Incorporation) Act (Act 258)]		
1.13	Category of organizations (eg. Community Welfare, Social Development etc.)		
2.	FINANCIAL INFORMATION (FI)		
2.1	Statement of Receipts and Payments		
2.2	Description of financial support or aid by any person outside Malaysia.		
2.3	Description of financial support or aid by any organization outside Malaysia.		
2.4	Non-current assets		
2.5	Current assets		
2.6	Long-term liabilities		
2.7	Current liabilities		
2.8	Charitable funds (eg. funds received from campaign or programs)		
2.9	Statement of changes in charitable funds		
2.10	Surplus or deficit		
2.11	Cash flow from operating activities		
2.12	Cash flow from investing activities		
2.13	Cash flow from financing activities		
2.14	Method of cash flow preparation		
2.15	Financial resources		
2.16	Disclosure of accounting policies		
2.17	List of expenses (without classification)		

3 priedo tęsinys

2.18	Functional classification of expenses into charitable expenses		
2.19	Functional classification of expenses into administration expenses		
2.20	Percentage of charitable expenses out of total expenses		
2.21	Percentage of administration expenses out of total expenses		
2.22	Benefit-in-kind (in monetary terms)		
2.23	Financial risk management		
2.24	Total sources of income (without classification of income)		
2.25	Classification of income such as donation income		
2.26	Classification of income such as membership fees		
2.27	Classification of income such as fundraising income		
2.28	Classification of income such as other income		
2.29	Government grants		
2.30	Private grants		
3.	NON-FINANCIAL INFORMATION (NFI)		
3.1	Clients' satisfaction		
3.2	Well-managed clients' complaints		
3.3	Investment in technology and computer system		
3.4	New programs and services generated for new clients' needs		
3.5	New programs and services launch		
3.6	Increase in clients each year		
3.7	High-level program and service's quality		
3.8	The use of performance criteria to evaluate program and services		
3.9	Increase in number of staffs in training courses		
3.10	Improvement of skills and performance of staffs every year		
3.11	High success rates maintained each year		
3.12	High-level program and services completion		
3.13	Staff training		
3.14	Non-financial resources (benefit-in-kind)		
3.15	Winner or participation in special projects		
3.16	Participation in regional events		
3.17	Participation in international events		
3.18	Statistics of clients		
3.19	List of activities		
4.	GOVERNANCE INFORMATION (GI)		
4.1	Patron's message		
4.2	Statement of principal officers (eg. Chairman, President, etc)		
4.3	Statement of key committee members		
4.4	List of names of major donors		
4.5	Sponsorship		
4.6	Calendar of events		
4.7	Community services		
4.8	Internal audit		
4.9	Audit certification by independent auditor		
4.10	Corporate partnership involvement		
4.11	Founder of the organization		
4.12	Patron of the organization		
4.13	Committee members' background		
4.14	Committee members' experience		
4.15	Committee members' qualification		
4.16	Race of the committee members		
4.17	Gender of the committee members		
4.18	Number of the committee members (size of the committee)		
5.	FUTURE INFORMATION (FTI)		
5.1	Budget information for future expansion		
5.2	Strategic planning for organizational development		
5.3	Statement of future activities that benefit clients		
5.4	Vision statement		
5.5	Mission statement		
5.6	Statement of objectives in a specific program		
5.7	Core values of the organization		
5.8	Next year's coming target future donations		
	TOTAL SCORES		